

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Βρυξέλλες, 25 Σεπτεμβρίου 2019
(OR. en)

2018/0106 (COD)

PE-CONS 78/19

FREMP 66	AGRI 237
JAI 470	ETS 18
TELECOM 203	SERVICES 29
COMPET 374	TRANS 313
RC 18	FISC 250
CONSOM 161	SAN 234
DAPIX 169	ENV 456
DATAPROTECT 137	GAF 47
DROIPEN 75	ATO 53
FIN 336	CYBER 145
EMPL 255	COPEN 194
MI 403	POLGEN 93
PI 81	INF 125
SOC 342	ANIMAUX 15
ENFOCUSTOM 91	CODEC 1028

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Θέμα: ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης

ΟΔΗΓΙΑ (ΕΕ) 2019/...
ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

**σχετικά με την προστασία των προσώπων
που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης**

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 16, το άρθρο 43 παράγραφος 2, το άρθρο 50, το άρθρο 53 παράγραφος 1, τα άρθρα 91, 100, και 114, το άρθρο 168 παράγραφος 4, το άρθρο 169, το άρθρο 192 παράγραφος 1 και το άρθρο 325 παράγραφος 4 και τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και ιδίως το άρθρο 31,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου¹,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής²,

Αφού ζήτησαν τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της 30ης Νοεμβρίου της ομάδας εμπειρογνομόνων των κρατών μελών, που αναφέρεται στο άρθρο 31 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία³,

¹ ΕΕ C 405 της 9.11.2018, σ. 1.

² ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 155.

³ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 16ης Απριλίου 2019 (δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της ...

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Τα πρόσωπα που εργάζονται σε έναν δημόσιο ή ιδιωτικό οργανισμό ή που έρχονται σε επαφή με έναν τέτοιο οργανισμό στο πλαίσιο των εργασιακών δραστηριοτήτων τους είναι συχνά τα πρώτα που ανακαλύπτουν απειλές ή βλάβη για το δημόσιο συμφέρον που ανακύπτουν στο πλαίσιο αυτό. Προβαίνοντας σε αναφορές παραβιάσεων του ενωσιακού δικαίου που είναι επιβλαβείς για το δημόσιο συμφέρον, τα πρόσωπα αυτά ενεργούν ως πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος και ως εκ τούτου συμβάλλουν καθοριστικά στην αποκάλυψη και την πρόληψη τέτοιων παραβιάσεων, καθώς και στη διασφάλιση της κοινωνικής ευημερίας. Ωστόσο, συχνά ο φόβος αντιποίνων αποθαρρύνει τους δυνητικούς πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος από την αναφορά των ανησυχιών ή των υπονοιών τους. Σε αυτό το πλαίσιο, αναγνωρίζεται ολοένα και περισσότερο τόσο σε ενωσιακό όσο και σε διεθνές επίπεδο η σημασία της διασφάλισης ισορροπημένης και αποτελεσματικής προστασίας των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος.
- (2) Σε επίπεδο Ένωσης, οι αναφορές και οι δημοσιοποιήσεις πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος συνιστούν στοιχείο του αρχικού σταδίου επιβολής του δικαίου και των πολιτικών της Ένωσης. Τροφοδοτούν εθνικά και ενωσιακά συστήματα επιβολής της νομοθεσίας με πληροφορίες που οδηγούν στην αποτελεσματική ανίχνευση, διερεύνηση και δίωξη παραβιάσεων του δικαίου της Ένωσης, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό τη διαφάνεια και τη λογοδοσία.
- (3) Σε ορισμένους τομείς πολιτικής, οι παραβιάσεις του ενωσιακού δικαίου, ανεξάρτητα από τον χαρακτηρισμό τους βάσει της εθνικής νομοθεσίας ως διοικητικών, ποινικών ή άλλων ειδών παραβιάσεων, μπορεί να θίγουν σοβαρά το δημόσιο συμφέρον, καθότι εγκυμονούν σημαντικούς κινδύνους για την κοινωνική ευημερία. Εφόσον διαπιστώνονται αδυναμίες επιβολής του νόμου στους εν λόγω τομείς, και εφόσον οι πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος βρίσκονται συνήθως σε πλεονεκτική θέση να αποκαλύπτουν παραβιάσεις, είναι απαραίτητο να ενισχυθεί η επιβολή του νόμου εφαρμόζοντας αποτελεσματικούς, εμπιστευτικούς και ασφαλείς διαύλους αναφοράς και διασφαλίζοντας ότι οι πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος προστατεύονται αποτελεσματικά από αντίποινα.

- (4) Η προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος που παρέχεται σήμερα στην Ένωση χαρακτηρίζεται από κατακερματισμό μεταξύ των κρατών μελών και ανομοιομορφία μεταξύ των διάφορων τομέων πολιτικής. Οι συνέπειες των παραβιάσεων του ενωσιακού δικαίου που έχουν διασυνοριακή διάσταση και αναφέρονται από τους πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος καταδεικνύουν πώς η ανεπαρκής προστασία σε ένα κράτος μέλος επηρεάζει αρνητικά τη λειτουργία των πολιτικών της Ένωσης όχι μόνο στο εν λόγω κράτος μέλος, αλλά και σε άλλα κράτη μέλη και στην Ένωση συνολικά.
- (5) Τα ελάχιστα κοινά πρότυπα που διασφαλίζουν ότι οι πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος προστατεύονται αποτελεσματικά θα πρέπει να ισχύουν όσον αφορά τις πράξεις και τους τομείς πολιτικής όπου υπάρχει ανάγκη ενίσχυσης της επιβολής του νόμου, η ανεπαρκής αναφορά δυσλειτουργιών από πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος αποτελεί καθοριστικό παράγοντα που επηρεάζει την επιβολή του νόμου, και οι παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης βλάπτουν σοβαρά το δημόσιο συμφέρον. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να αποφασίσουν να επεκτείνουν την εφαρμογή των εθνικών διατάξεων και σε άλλους τομείς με σκοπό τη διασφάλιση ενός ολοκληρωμένου και συνεκτικού πλαισίου των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος σε εθνικό επίπεδο.
- (6) Η προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος είναι απαραίτητη για την ενίσχυση της επιβολής του ενωσιακού δικαίου στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων. Είναι απαραίτητη όχι μόνο η πρόληψη και ο εντοπισμός της απάτης και της διαφθοράς που σχετίζονται με συμβάσεις προμηθειών στο πλαίσιο της εκτέλεσης του προϋπολογισμού της Ένωσης, αλλά και η αντιμετώπιση της ανεπαρκούς επιβολής των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις από τις εθνικές συμβαλλόμενες αρχές και συμβαλλόμενες οντότητες σχετικά με την απόκτηση έργων, την προμήθεια προϊόντων και την παροχή υπηρεσιών. Οι παραβιάσεις των εν λόγω κανόνων συχνά προκαλούν στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό, αυξάνουν το κόστος της επιχειρηματικής δραστηριότητας, υπονομεύουν τα συμφέροντα επενδυτών και των μετόχων και, γενικότερα, περιορίζουν την ελκυστικότητα των επενδύσεων και διαμορφώνουν άνισους όρους ανταγωνισμού για όλες τις επιχειρήσεις ανά την Ένωση επηρεάζοντας, συνεπώς, την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

- (7) Στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, η προστιθέμενη αξία της προστασίας των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος έχει ήδη αναγνωριστεί από τον νομοθέτη της Ένωσης. Στον απόηχο της χρηματοπιστωτικής κρίσης, η οποία αποκάλυψε σημαντικές ανεπάρκειες στην επιβολή των συναφών κανόνων, εισήχθησαν μέτρα για την προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος, συμπεριλαμβανομένων εσωτερικών και εξωτερικών διαύλων αναφοράς, καθώς και ρητή απαγόρευση αντιποίνων, σε σημαντικό αριθμό νομοθετικών πράξεων στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, όπως αναφέρεται από την Επιτροπή στην ανακοίνωσή της της 8ης Δεκεμβρίου 2010 με τίτλο «Ενίσχυση των καθεστώτων επιβολής κυρώσεων στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών». Ειδικότερα, στο πλαίσιο της προληπτικής εποπτείας που εφαρμόζεται στα πιστωτικά ιδρύματα και τις επιχειρήσεις επενδύσεων, προβλέπεται προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος από την οδηγία 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, η οποία εφαρμόζεται στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου².

¹ Οδηγία 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013 σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 338).

² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 1).

- (8) Όσον αφορά την ασφάλεια των προϊόντων που διατίθενται στην εσωτερική αγορά, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην αλυσίδα κατασκευής και διανομής αποτελούν την πρωταρχική πηγή συλλογής αποδεικτικών στοιχείων και, συνεπώς, η αναφορά δυσλειτουργιών από πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος έχει υψηλή προστιθέμενη αξία, δεδομένου ότι βρίσκονται πολύ εγγύτερα στην πηγή πιθανώς αθέμιτων και παράνομων πρακτικών κατασκευής, εισαγωγής και διανομής μη ασφαλών προϊόντων. Αντιστοίχως, υφίσταται ανάγκη να θεσπιστεί προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος τόσο σε σχέση με τις απαιτήσεις ασφαλείας που εφαρμόζονται στα προϊόντα που ρυθμίζονται από την ενωσιακή νομοθεσία εναρμόνισης, όπως ορίζονται στα παραρτήματα I και II του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1020 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ όσο και σε σχέση με τις γενικές απαιτήσεις ασφάλειας προϊόντων όπως ρυθμίζονται στην οδηγία 2001/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου². Η προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος όπως προβλέπεται στην παρούσα οδηγία είναι επίσης καθοριστικής σημασίας για την αποφυγή της εκτροπής πυροβόλων όπλων, εξαρτημάτων τους, μερών τους και πυρομαχικών, καθώς και προϊόντων συνδεόμενων με τον τομέα της άμυνας, εφόσον θα ενθάρρυνε την αναφορά παραβιάσεων του δικαίου της Ένωσης, όπως είναι η παραποίηση εγγράφων, η αλλοίωση της επισήμανσης και η δόλια απόκτηση πυροβόλων όπλων εντός της Ένωσης, επειδή οι παραβιάσεις συχνά συνεπάγονται εκτροπή από τη νόμιμη αγορά στην παράνομη. Η προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος όπως προβλέπεται στην παρούσα οδηγία θα συμβάλει επίσης στην πρόληψη της παράνομης κατασκευής αυτοσχέδιων εκρηκτικών, συμβάλλοντας στην ορθή εφαρμογή περιορισμών και ελέγχων όσον αφορά τις πρόδρομες ουσίες εκρηκτικών υλών.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1020 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την εποπτεία της αγοράς και τη συμμόρφωση των προϊόντων, και την τροποποίηση της οδηγίας 2004/42/ΕΚ και των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 765/2008 και (ΕΕ) αριθ. 305/2011 που τροποποιούν την οδηγία 2004/42/ΕΚ του Συμβουλίου, τους κανονισμούς (ΕΚ) αριθ. 765/2008 και (ΕΕ) αριθ. 305/2011 (ΕΕ L 169 της 25.6.2019, σ. 1).

² Οδηγία 2001/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Δεκεμβρίου 2001, για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων (ΕΕ L 11 της 15.1.2002, σ. 4).

- (9) Η σημασία της προστασίας των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος όσον αφορά την πρόληψη και την αποτροπή παραβιάσεων των ενωσιακών κανόνων σχετικά με την ασφάλεια των μεταφορών που μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο ανθρώπινες ζωές έχει ήδη αναγνωριστεί σε τομεακές ενωσιακές πράξεις σχετικά με την ασφάλεια της αεροπορίας, ιδίως στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 376/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ και την ασφάλεια των θαλάσσιων μεταφορών, ιδίως στις οδηγίες 2013/54/ΕΕ² και 2009/16/ΕΚ³ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, οι οποίες προβλέπουν ειδικά προσαρμοσμένα μέτρα για την προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος, καθώς και ειδικούς διαύλους αναφοράς. Οι εν λόγω πράξεις προβλέπουν την προστασία έναντι αντιποίνων για τους εργαζομένους που αναφέρουν δικό τους ακούσιο σφάλμα (η αποκαλούμενη «νοοτροπία δικαίου»). Είναι αναγκαία η συμπλήρωση των υφιστάμενων στοιχείων προστασίας των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος στους δύο αυτούς τομείς, καθώς επίσης η παροχή προστασίας για άλλους τρόπους μεταφοράς, ιδίως δε για τις εσωτερικές πλωτές, τις οδικές και σιδηροδρομικές μεταφορές, ώστε να ενισχυθεί η επιβολή των προτύπων ασφαλείας όσον αφορά τους εν λόγω τρόπους μεταφοράς.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 376/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, για την αναφορά, ανάλυση και παρακολούθηση περιστατικών στην πολιτική αεροπορία, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 996/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 2003/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των κανονισμών της Επιτροπής (ΕΚ) αριθ. 1321/2007 και (ΕΚ) αριθ. 1330/2007 (ΕΕ L 122 της 24.4.2014, σ. 18).

² Οδηγία 2013/54/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2013, σχετικά με ορισμένες υποχρεώσεις του κράτους σημαίας για τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις και την εφαρμογή της σύμβασης Ναυτικής Εργασίας, 2006 (ΕΕ L 329 της 10.12.2013, σ. 1).

³ Οδηγία 2009/16/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με τον έλεγχο των πλοίων από το κράτος λιμένα (ΕΕ L 131 της 28.5.2009, σ. 57).

- (10) Όσον αφορά τον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος, η συλλογή αποδεικτικών στοιχείων, η πρόληψη, ο εντοπισμός και η αντιμετώπιση περιβαλλοντικών εγκλημάτων και παράνομης συμπεριφοράς εξακολουθούν να αποτελούν πρόκληση και οι δράσεις στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να βελτιωθούν, όπως έχει αναγνωριστεί από την Επιτροπή στην ανακοίνωσή της της 18ης Ιανουαρίου 2018 με τίτλο «Ενέργειες της ΕΕ για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής συμμόρφωσης και διακυβέρνησης». Δεδομένου ότι, πριν την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας, οι μόνοι υφιστάμενοι κανόνες προστασίας των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος προβλέπονται σε μία τομεακή πράξη, ήτοι στην οδηγία 2013/30/ΕΕ του ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, η θέσπιση της προστασίας των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται η αποτελεσματική επιβολή του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ένωσης, του οποίου οι παραβιάσεις μπορούν να βλάψουν το δημόσιο συμφέρον με πιθανότητα δευτερογενών επιπτώσεων πέραν των εθνικών συνόρων. Η θέσπιση της προστασίας αυτής αφορά επίσης περιπτώσεις μη ασφαλών προϊόντων που μπορούν να προκαλέσουν περιβαλλοντική βλάβη.

¹ Οδηγία 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 2013, για την ασφάλεια των υπεράκτιων εργασιών πετρελαίου και φυσικού αερίου και την τροποποίηση της οδηγίας 2004/35/ΕΚ (ΕΕ L 178 της 28.6.2013, σ. 66).

- (11) Η ενίσχυση της προστασίας των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος αναμένεται επίσης να συμβάλει στην πρόληψη και την αποτροπή παραβιάσεων των κανόνων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας για την πυρηνική ασφάλεια, την ακτινοπροστασία και την υπεύθυνη και ασφαλή διαχείριση αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων. Θα ενισχύσει επίσης την επιβολή σχετικών με την προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος διατάξεων της οδηγίας 2009/71/Ευρατόμ του Συμβουλίου¹ σχετικά με την προώθηση και ενίσχυση αποτελεσματικής νοοτροπίας πυρηνικής ασφάλειας και ιδίως του άρθρου 8β παράγραφος 2 στοιχείο α) της εν λόγω οδηγίας, που προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι η αρμόδια εθνική αρχή θεσπίζει συστήματα διαχείρισης που δίδουν στην πυρηνική ασφάλεια τη δέουσα προτεραιότητα και προάγουν, σε όλα τα επίπεδα του προσωπικού και της διοίκησης, τη δυνατότητα να εξετάζεται η αποτελεσματική υλοποίηση των σχετικών αρχών και πρακτικών ασφάλειας και να αναφέρονται εγκαίρως τα σχετικά με την ασφάλεια ζητήματα.

¹ Οδηγία 2009/71/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2009, περί θεσπίσεως κοινοτικού πλαισίου για την πυρηνική ασφάλεια πυρηνικών εγκαταστάσεων (ΕΕ L της 2.7.2009, σ. 18).

- (12) Η θέσπιση πλαισίου προστασίας των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος θα συνέβαλε επίσης στην ενίσχυση της εφαρμογής υφιστάμενων διατάξεων και στην αποτροπή παραβιάσεων των κανόνων της Ένωσης, στον τομέα της τροφικής αλυσίδας, και συγκεκριμένα, στον τομέα της ασφάλειας των τροφίμων και των ζωοτροφών, καθώς και της υγείας, της προστασίας και καλής μεταχείρισης των ζώων. Οι διαφορετικοί ενωσιακοί κανόνες που έχουν αναπτυχθεί στους εν λόγω τομείς είναι στενά συνυφασμένοι μεταξύ τους. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ καθορίζει τις γενικές αρχές και απαιτήσεις στις οποίες βασίζονται όλα τα ενωσιακά και εθνικά μέτρα που σχετίζονται με τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, και επικεντρώνεται ιδιαίτερα στην ασφάλεια των τροφίμων με σκοπό να διασφαλίσει υψηλό επίπεδο προστασίας της ανθρώπινης υγείας και των συμφερόντων των καταναλωτών σε σχέση με τα τρόφιμα, καθώς και την αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Ο εν λόγω κανονισμός προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων αποτρέπονται από το να αποθαρρύνουν τη συνεργασία των υπαλλήλων τους και άλλων με τις αρμόδιες αρχές, όταν η συνεργασία αυτή θα μπορούσε να αποτρέψει, να περιορίσει ή να εξαλείψει έναν κίνδυνο από τρόφιμα.

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (ΕΕ L 31 της 1.2.2002, σ. 1).

Ο νομοθέτης της Ένωσης ακολουθεί παρόμοια προσέγγιση όσον αφορά τον τομέα της υγείας των ζώων στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/429 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ για την καθιέρωση κανόνων για την πρόληψη και τον έλεγχο των νόσων των ζώων που είναι μεταδοτικές σε ανθρώπους ή σε ζώα και στον τομέα της προστασίας και της καλής μεταχείρισης των ζώων στα εκτροφεία, των ζώων που χρησιμοποιούνται για επιστημονικούς σκοπούς, των ζώων κατά τη μεταφορά και των ζώων κατά τη θανάτωσή τους, με την οδηγία 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου² και την οδηγία 2010/63/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³, καθώς και τους κανονισμούς (ΕΚ) αριθ. 1/2005⁴ και (ΕΚ) αριθ. 1099/2009 του Συμβουλίου⁵ αντίστοιχα.

- (13) Η αναφορά παραβιάσεων εκ μέρους των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος μπορεί να είναι καθοριστικές για τον εντοπισμό και την πρόληψη, τον περιορισμό ή την εξάλειψη των κινδύνων για τη δημόσια υγεία και την προστασία των καταναλωτών που απορρέουν από παραβιάσεις των ενωσιακών κανόνων, οι οποίες, υπό άλλες συνθήκες, θα παρέμεναν στο σκοτάδι. Η προστασία των καταναλωτών, ιδίως, συνδέεται επίσης στενά με περιπτώσεις στις οποίες μη ασφαλή προϊόντα μπορούν να προκαλέσουν σημαντική βλάβη στους καταναλωτές.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/429 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, σχετικά με τις μεταδοτικές νόσους των ζώων και για την τροποποίηση και την κατάργηση ορισμένων πράξεων στον τομέα της υγείας των ζώων («νόμος για την υγεία των ζώων») (ΕΕ L 84 της 31.3.2016, σ. 1).

² Οδηγία 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου της 20ής Ιουλίου 1998 σχετικά με την προστασία των ζώων στα εκτροφεία (ΕΕ L 221 της 8.8.1998, σ. 23).

³ Οδηγία 2010/63/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2010, περί προστασίας των ζώων που χρησιμοποιούνται για επιστημονικούς σκοπούς (ΕΕ L 276 της 20.10.2010, σ. 33).

⁴ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2005 του Συμβουλίου, της 22 Δεκεμβρίου 2004, για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά και συναφείς δραστηριότητες και για την τροποποίηση των οδηγιών 64/432/ΕΟΚ και 93/119/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1255/97 (ΕΕ L 3 της 5.1.2005, σ. 1).

⁵ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1099/2009 του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 2009, για την προστασία των ζώων κατά τη θανάτωσή τους (ΕΕ L 303 της 18.11.2009, σ. 1).

- (14) Ο σεβασμός της ιδιωτικής ζωής και η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που κατοχυρώνονται ως θεμελιώδη δικαιώματα στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Χάρτης), αποτελούν έναν ακόμη τομέα στον οποίο οι πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος μπορούν να βοηθήσουν στην αποκάλυψη παραβιάσεων δυνάμενων να βλάψουν το δημόσιο συμφέρον. Οι μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος μπορούν επίσης να βοηθήσουν στην αποκάλυψη παραβιάσεων της οδηγίας (ΕΕ) 2016/1148 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, η οποία εισάγει υποχρέωση κοινοποίησης συμβάντων (περιλαμβανομένων επίσης συμβάντων που δεν θέτουν σε κίνδυνο δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα) και απαιτήσεις ασφάλειας για φορείς που παρέχουν βασικές υπηρεσίες σε πολλούς τομείς (ενέργεια, υγεία, μεταφορές και τράπεζες) και παρόχους καίριων ψηφιακών υπηρεσιών (υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους) και για τους παρόχους βασικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, όπως το νερό, η ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο. Η υποβολή αναφορών από πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος στον συγκεκριμένο τομέα είναι πολύτιμη ιδίως για την πρόληψη συμβάντων ασφαλείας τα οποία θα μπορούσαν να επηρεάσουν βασικές οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες και ευρέως χρησιμοποιούμενες ψηφιακές υπηρεσίες, καθώς και για την πρόληψη ενδεχόμενων παραβιάσεων κανόνων της Ένωσης για την προστασία των δεδομένων. Αυτή η υποβολή αναφορών συμβάλλει στη διασφάλιση της αδιάλειπτης λειτουργίας υπηρεσιών ζωτικής σημασίας για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και την ευημερία της κοινωνίας.

¹ Οδηγία (ΕΕ) 2016/1148 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Ιουλίου 2016, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο ασφάλειας συστημάτων δικτύου και πληροφοριών σε ολόκληρη την Ένωση (ΕΕ L 194 της 19.7.2016, σ. 1).

- (15) Επιπλέον, η προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, που σχετίζεται με την πάταξη της απάτης, της διαφθοράς και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων που θίγουν τις δαπάνες της Ένωσης, τη συγκέντρωση των εσόδων της Ένωσης και πόρους ή περιουσιακά στοιχεία της Ένωσης, συνιστά μείζονα τομέα στον οποίο χρειάζεται να ενισχυθεί η επιβολή του ενωσιακού δικαίου. Η ενίσχυση της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης σχετίζεται επίσης με την εκτέλεση του ενωσιακού προϋπολογισμού σε σχέση με τις δαπάνες που πραγματοποιούνται βάσει της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (Συνθήκη Ευρατόμ). Η μη αποτελεσματική επιβολή του νόμου στον τομέα της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, περιλαμβανομένης της πρόληψης της απάτης και της διαφθοράς σε εθνικό επίπεδο, οδηγεί σε περιορισμό των εσόδων της Ένωσης και σε κατάχρηση των πόρων της Ένωσης, κατάσταση που μπορεί να στρεβλώσει τις δημόσιες επενδύσεις και να εμποδίσει την ανάπτυξη και να υπονομεύσει την εμπιστοσύνη των πολιτών στη δράση της Ένωσης. Το άρθρο 325 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) απαιτεί από την Ένωση και τα κράτη μέλη να καταπολεμούν την απάτη και κάθε άλλη παράνομη δραστηριότητα που θίγει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης. Ως προς το θέμα αυτό τα σχετικά μέτρα της Ένωσης περιλαμβάνουν, ιδίως, τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου¹ και τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου².

¹ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312 της 23.12.1995, σ. 1).

² Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1).

Ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 συμπληρώνεται, για τα σοβαρότερα είδη συμπεριφοράς που σχετίζονται με απάτη, από την οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ και τη σύμβαση, που έχει συναφθεί βάσει του άρθρου Κ.3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 26ης Ιουλίου 1995², συμπεριλαμβανομένων των πρωτοκόλλων της της 27ης Σεπτεμβρίου 1996³, της 29ης Νοεμβρίου 1996⁴ και της 19ης Ιουνίου 1997⁵. Η εν λόγω σύμβαση και τα εν λόγω πρωτόκολλα παραμένουν σε ισχύ για τα κράτη μέλη που δεν δεσμεύονται από την οδηγία (ΕΕ) 2017/1371).

- (16) Θα πρέπει επίσης να θεσπιστούν κοινά ελάχιστα πρότυπα για την προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος για παραβιάσεις που σχετίζονται με την εσωτερική αγορά, όπως αναφέρεται στο άρθρο 26 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ. Επιπλέον, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (το «Δικαστήριο»), τα μέτρα της Ένωσης που αποσκοπούν στη δημιουργία ή τη διασφάλιση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς έχουν ως στόχο να συμβάλουν στην εξάλειψη των υφιστάμενων ή νεοεμφανιζόμενων εμποδίων στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων ή στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών ή στην εξάλειψη των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.

¹ Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29).

² ΕΕ C 316 της 27.11.1995, σ. 49.

³ ΕΕ C 313 της 23.10.1996, σ. 2.

⁴ ΕΕ C 151 της 20.5.1997, σ. 2.

⁵ ΕΕ C 221 της 19.7.1997, σ. 2.

- (17) Ειδικά, η προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος για την ενίσχυση της επιβολής της ενωσιακής νομοθεσίας περί ανταγωνισμού, συμπεριλαμβανομένης της κρατικής ενίσχυσης, θα μπορούσε να συμβάλει στη διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας των αγορών στην Ένωση, να διασφαλίσει ισότιμους όρους ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις και να αποφέρει οφέλη στους καταναλωτές. Όσον αφορά τους κανόνες ανταγωνισμού που ισχύουν για τις επιχειρήσεις, η σημασία των πληροφοριών εκ των έσω για τον εντοπισμό παραβιάσεων του δικαίου περί ανταγωνισμού έχει ήδη αναγνωριστεί στην πολιτική επιεικούς μεταχείρισης της Ένωσης που ακολουθεί η Επιτροπή βάσει του άρθρου 4α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 773/2004 της Επιτροπής¹, καθώς και με την πρόσφατη εισαγωγή ενός εργαλείου ανώνυμης αναφοράς από την Επιτροπή. Οι παραβιάσεις που αφορούν τον ανταγωνισμό και τις κρατικές ενισχύσεις αφορούν τα άρθρα 101, 102, 106, 107 και 108 ΣΛΕΕ και τους κανόνες του παράγωγου δικαίου που θεσπίζονται για την εφαρμογή τους.

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 773/2004 της Επιτροπής, της 7ης Απριλίου 2004, σχετικά με τη διεξαγωγή από την Επιτροπή των διαδικασιών δυνάμει των άρθρων 81 και 82 της συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 123 της 27.4.2004, σ. 18).

- (18) Πράξεις που παραβαίνουν τους κανόνες του δικαίου για τη φορολογία των εταιρειών και διακανονισμοί με στόχο την απόκτηση φορολογικού πλεονεκτήματος και την αποφυγή νόμιμων υποχρεώσεων ματαιώνουν το αντικείμενο ή τον σκοπό της εφαρμοστέας νομοθεσίας περί φορολογίας εταιρειών και επηρεάζουν αρνητικά την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Αυτές οι παραβιάσεις και αυτοί οι διακανονισμοί μπορούν να προκαλέσουν αθέμιτο φορολογικό ανταγωνισμό και εκτεταμένη φοροδιαφυγή, στρεβλώνοντας τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις και επιφέροντας απώλεια φορολογικών εσόδων για τον προϋπολογισμό των κρατών μελών και της Ένωσης συνολικά. Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να προβλέπει προστασία έναντι αντιποίνων για πρόσωπα που αναφέρουν περιπτώσεις αποφυγής ή/και καταχρηστικές ρυθμίσεις οι οποίες διαφορετικά θα μπορούσαν να μην εντοπιστούν, με σκοπό την ενίσχυση της ικανότητας των αρμόδιων αρχών να διασφαλίζουν την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να αίρουν τις στρεβλώσεις και τους φραγμούς στο εμπόριο που επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων στην εσωτερική αγορά, και που συνδέονται άμεσα με τους κανόνες για την ελεύθερη κυκλοφορία, καθώς και σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Η προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος όπως προβλέπεται στην παρούσα οδηγία έρχεται να προστεθεί σε πρόσφατες πρωτοβουλίες της Επιτροπής που αποσκοπούν στην ενίσχυση της διαφάνειας και της ανταλλαγής πληροφοριών στον τομέα της φορολογίας και στη δημιουργία ενός δικαιότερου περιβάλλοντος φορολόγησης εταιρειών εντός της Ένωσης με απώτερο στόχο την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των κρατών μελών όσον αφορά τον εντοπισμό διακανονισμών αποφυγής και/ή κατάχρησης αναμένεται να συμβάλλει στην αποτροπή τέτοιων διακανονισμών. Ωστόσο, η παρούσα οδηγία δεν εναρμονίζει διατάξεις που αφορούν φόρους, είτε πρόκειται για ουσιαστικούς είτε για διαδικαστικούς, και δεν αποσκοπεί στην ενίσχυση της επιβολής των κανόνων για τη φορολογία των εταιρειών, με την επιφύλαξη της δυνατότητας των κρατών μελών να χρησιμοποιούν αναφερόμενες πληροφορίες για τον εν λόγω σκοπό.

- (19) Το άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) ορίζει το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας με παραπομπή σε κατάλογο πράξεων της Ένωσης που παρατίθεται στο παράρτημα. Αυτό σημαίνει ότι, όταν οι εν λόγω πράξεις της Ένωσης καθορίζουν με τη σειρά τους το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής τους με αναφορά στις πράξεις της Ένωσης που απαριθμούνται στα παραρτήματά τους, οι πράξεις αυτές αποτελούν επίσης μέρος του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Επιπλέον, η παραπομπή στις πράξεις του παραρτήματος θα πρέπει να νοείται ότι περιλαμβάνει όλα τα εθνικά και ενωσιακά εκτελεστικά ή κατ' εξουσιοδότηση μέτρα που έχουν εγκριθεί σύμφωνα με τις εν λόγω πράξεις. Επιπλέον, η παραπομπή στις πράξεις της Ένωσης στο παράρτημα πρέπει να νοείται ως δυναμική αναφορά, σύμφωνα με το ενιαίο σύστημα αναφοράς για νομικές πράξεις της Ένωσης. Επομένως, εάν η πράξη της Ένωσης στο παράρτημα τροποποιείται, η αναφορά αφορά την πράξη όπως τροποποιήθηκε· εάν η πράξη της Ένωσης στο παράρτημα αντικαθίσταται, η αναφορά σχετίζεται με τη νέα πράξη.

- (20) Ορισμένες πράξεις της Ένωσης, ιδίως στον τομέα των οικονομικών υπηρεσιών, όπως ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, και η εκτελεστική οδηγία της Επιτροπής 2015/2392, που εκδόθηκε βάσει του εν λόγω κανονισμού², ήδη περιλαμβάνουν αναλυτικούς κανόνες για την προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος. Τυχόν ειδικοί σχετικοί κανόνες που θεσπίζονται με τη σχετική υφιστάμενη ενωσιακή νομοθεσία, περιλαμβανομένου του καταλόγου πράξεων της Ένωσης που απαριθμούνται στο μέρος II του παραρτήματος, προσαρμοσμένων στους σχετικούς τομείς θα πρέπει να διατηρούνται. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό προκειμένου να εξακριβωθεί ποιες νομικές οντότητες στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, της πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας είναι σήμερα υποχρεωμένες να διαθέτουν εσωτερικούς διαύλους αναφοράς. Ταυτόχρονα, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή και η ασφάλεια δικαίου σε όλα τα κράτη μέλη, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται σε όλα τα θέματα που δεν ρυθμίζονται από τις τομεακές πράξεις, και επομένως θα πρέπει να συμπληρώνουν τις πράξεις αυτές, ώστε να ευθυγραμμίζονται πλήρως με τα ελάχιστα πρότυπα. Ειδικότερα, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να ορίζει περαιτέρω λεπτομέρειες όσον αφορά τον σχεδιασμό των εσωτερικών και εξωτερικών διαύλων αναφοράς, τις υποχρεώσεις των αρμόδιων αρχών και τις ειδικές μορφές προστασίας που πρέπει να παρέχονται σε εθνικό επίπεδο έναντι των αντιποίνων.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για την κατάχρηση της αγοράς (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς) και την κατάργηση της οδηγίας 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των οδηγιών της Επιτροπής 2003/124/ΕΚ, 2003/125/ΕΚ και 2004/72/ΕΚ (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 1).

² Εκτελεστική οδηγία (ΕΕ) 2015/2392 της Επιτροπής, της 17ης Δεκεμβρίου 2015, για τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την υποβολή αναφορών στις αρμόδιες αρχές σχετικά με πραγματικές ή πιθανές παραβάσεις του εν λόγω κανονισμού (ΕΕ L 332 της 18.12.2015, σ. 126).

Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 28 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1286/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ προβλέπει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να παρέχουν εσωτερικό δίαυλο αναφοράς στον τομέα που καλύπτεται από τον εν λόγω κανονισμό. Για λόγους συνέπειας με τα ελάχιστα πρότυπα που ορίζονται στην παρούσα οδηγία, η υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει επίσης να εφαρμόζεται σε σχέση με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1286/2014.

- (21) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει την προστασία που παρέχεται στους εργαζομένους όταν αναφέρουν παραβιάσεις του ενωσιακού εργατικού δικαίου. Ιδίως στον τομέα της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας, το άρθρο 11 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ του Συμβουλίου² απαιτεί ήδη από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι οι εργαζόμενοι ή οι εκπρόσωποι των εργαζομένων δεν υφίστανται διακρίσεις διότι αιτούνται ή προτείνουν στους εργοδότες κατάλληλα μέτρα αντιμετώπισης οποιουδήποτε κινδύνου για τους εργαζομένους και/ή εξάλειψης των πηγών του κινδύνου. Οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους έχουν το δικαίωμα, βάσει της εν λόγω οδηγίας, να εγείρουν ζητήματα στις αρμόδιες εθνικές αρχές αν κρίνουν ότι τα ληφθέντα μέτρα και τα διατιθέμενα από τον εργοδότη μέσα δεν αρκούν για να διασφαλιστούν η ασφάλεια και η υγεία.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1286/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Νοεμβρίου 2014 σχετικά με τα έγγραφα βασικών πληροφοριών που αφορούν συσκευασμένα επενδυτικά προϊόντα για ιδιώτες επενδυτές και επενδυτικά προϊόντα βασιζόμενα σε ασφάλιση (PRIIP) (ΕΕ L 352 της 9.12.2014, σ. 1).

² Οδηγία 89/391/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 1989 σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία (ΕΕ L 183 της 29.6.1989, σ. 1).

- (22) Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να αποφασίζουν να προβλέπουν ότι οι εκθέσεις σχετικά με τις διαπροσωπικές αναφορές οι οποίες αφορούν αποκλειστικά τον καταγγέλλοντα, δηλαδή αναφορά σχετικά με διαπροσωπικές συγκρούσεις μεταξύ του καταγγέλλοντος και άλλου εργαζομένου, μπορούν να διοχετεύονται σε άλλες διαθέσιμες διαδικασίες.
- (23) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει την προστασία που παρέχεται με τις διαδικασίες για την αναφορά πιθανών παράνομων δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων της απάτης ή της διαφθοράς, που είναι εις βάρος των συμφερόντων της Ένωσης, ή της εκτέλεσης επαγγελματικών καθηκόντων που ενδέχεται να συνιστούν σοβαρή παράλειψη συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία θεσπίζεται δυνάμει των άρθρων 22α, 22β και 22γ του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού της Ένωσης, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ) αριθ. 259/68 του Συμβουλίου¹. Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται όταν οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό της Ένωσης αναφέρουν παραβιάσεις που συμβαίνουν σε εργασιακό πλαίσιο εκτός της σχέσης εργασίας τους με τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης.

¹ ΕΕ L 56 της 4.3.1968, σ. 1.

- (24) Η εθνική ασφάλεια παραμένει στην αποκλειστική σφαίρα ευθύνης κάθε κράτους μέλους. Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται στις αναφορές παραβιάσεων που σχετίζονται με συμβάσεις που άπτονται της άμυνας ή της ασφάλειας, εφόσον καλύπτονται από το άρθρο 346 ΣΛΕΕ, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου. Εάν τα κράτη μέλη αποφασίσουν να επεκτείνουν την προστασία που παρέχει η οδηγία σε άλλους τομείς ή πράξεις που δεν εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της, θα πρέπει να μπορούν να θεσπίσουν συναφώς ειδικές διατάξεις για την προστασία ουσιωδών συμφερόντων της εθνικής ασφάλειας.
- (25) Η παρούσα οδηγία δεν θίγει επίσης την προστασία της εθνικής ασφάλειας και άλλων διαβαθμισμένων πληροφοριών οι οποίες, για λόγους ασφαλείας, προστατεύονται έναντι μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης βάσει του ενωσιακού δικαίου ή νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων που ισχύουν στο οικείο κράτος μέλος. Επιπλέον, η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να επηρεάζει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την απόφαση 2013/488/ΕΕ του Συμβουλίου¹ ή από την απόφαση (ΕΕ, Ευρατόμ) 2015/444 της Επιτροπής².
- (26) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών μεταξύ δικηγόρων και των πελατών τους («δικηγορικό απόρρητο»), όπως προβλέπεται από το εθνικό και, κατά περίπτωση, το ενωσιακό δίκαιο, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου. Επιπλέον, η οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει την υποχρέωση τήρησης του απορρήτου των επικοινωνιών των παρόχων υγειονομικής περίθαλψης, συμπεριλαμβανομένων των θεραπειών, των ασθενών τους και των φακέλων ασθενών («ιατρικό απόρρητο»), όπως προβλέπεται στο εθνικό και ενωσιακό δίκαιο.

¹ Απόφαση 2013/488/ΕΕ του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τους κανόνες ασφαλείας για την προστασία των διαβαθμισμένων πληροφοριών της ΕΕ (ΕΕ L 274 της 15.10.2013, σ. 1).

² Απόφαση (ΕΚ, Ευρατόμ) 2015/444 της Επιτροπής, της 13ης Μαρτίου 2015, σχετικά με τους κανόνες ασφαλείας για την προστασία των διαβαθμισμένων πληροφοριών της ΕΕ (ΕΕ L 72 της 17.3.2015, σ. 53).

- (27) Τα μέλη επαγγελμάτων άλλων από δικηγόρους και παρόχους υγειονομικής περίθαλψης θα πρέπει να μπορούν να τύχουν προστασίας δυνάμει της παρούσας οδηγίας όταν παρέχουν πληροφορίες που προστατεύονται από τους εφαρμοστέους επαγγελματικούς κανόνες, υπό την προϋπόθεση ότι η αναφορά των εν λόγω πληροφοριών είναι απαραίτητη για τον σκοπό της αποκάλυψης παραβίασης εντός του πεδίου εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.
- (28) Ενώ η παρούσα οδηγία θα πρέπει να προβλέπει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, περιορισμένη απαλλαγή από την ευθύνη, συμπεριλαμβανομένης της ποινικής ευθύνης, σε περίπτωση παραβίασης της εμπιστευτικότητας, δεν θα πρέπει να θίγει τους εθνικούς κανόνες περί ποινικής δικονομίας, ιδίως εκείνους που αποσκοπούν στη διασφάλιση της ακεραιότητας των ερευνών και των διαδικασιών ή των δικαιωμάτων υπεράσπισης των ενδιαφερόμενων προσώπων. Αυτό θα πρέπει να ισχύει με την επιφύλαξη της εισαγωγής μέτρων προστασίας σε άλλα είδη εθνικού δικονομικού δικαίου, και ιδίως της αντιστροφής του βάρους της απόδειξης στις εθνικές διοικητικές, αστικές ή εργατικές υποθέσεις.
- (29) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει τους εθνικούς κανόνες σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων των εκπροσώπων των υπαλλήλων στην ενημέρωση, τη διαβούλευση και τη συμμετοχή στις συλλογικές διαπραγματεύσεις και την υπεράσπιση των εργασιακών δικαιωμάτων των εργαζομένων. Αυτό δεν θα πρέπει να θίγει το επίπεδο προστασίας που παρέχεται από την παρούσα οδηγία.
- (30) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε περιπτώσεις κατά τις οποίες πρόσωπα τα οποία, έχοντας δώσει εν γνώσει συναίνεσή τους, έχουν αναγνωριστεί ως πληροφοριοδότες ή καταχωρισμένα ως παρέχοντες πληροφορίες σε βάσεις δεδομένων υπό τη διαχείριση εντεταλμένων αρχών σε εθνικό επίπεδο, όπως οι τελωνειακές αρχές και αναφέρουν παραβιάσεις στις αρχές επιβολής του νόμου, έναντι αμοιβής ή αποζημίωσης. Οι εν λόγω αναφορές υποβάλλονται σύμφωνα με ειδικές διαδικασίες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της ανωνυμίας των προσώπων αυτών προκειμένου να προστατευθεί η σωματική τους ακεραιότητα και οι οποίες είναι διακριτές από τους διαύλους αναφοράς που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

- (31) Τα άτομα που καταγγέλλουν πληροφορίες που αφορούν απειλές ή βλάβη για το δημόσιο συμφέρον, τις οποίες απέκτησαν στο πλαίσιο των εργασιακών δραστηριοτήτων τους, ασκούν το δικαίωμά τους στην ελευθερία έκφρασης. Το δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης και της πληροφόρησης, κατά την έννοια του άρθρου 11 του Χάρτη και του άρθρου 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ), περιλαμβάνει το δικαίωμα λήψης και μετάδοσης πληροφοριών, καθώς και την ελευθερία και την πολυφωνία των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Ομοίως, η παρούσα οδηγία βασίζεται στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) σχετικά με το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης και στις αρχές που διαμόρφωσε το Συμβούλιο της Ευρώπης στη σύστασή του για την προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος που εγκρίθηκε από την Επιτροπή Υπουργών του στις 30 Απριλίου 2014.
- (32) Προκειμένου να απολαμβάνουν προστασία βάσει της παρούσας οδηγίας, οι καταγγέλλοντες θα πρέπει να έχουν βάσιμους λόγους να θεωρούν, βάσει των περιστάσεων και των πληροφοριών που έχουν στη διάθεσή τους κατά τον χρόνο της αναφοράς, ότι τα ζητήματα που καταγγέλλουν είναι αληθή. Η απαίτηση αυτή αποτελεί σημαντική δικλείδα ασφαλείας έναντι κακόβουλων, επιπόλαιων ή καταχρηστικών αναφορών, καθώς διασφαλίζει ότι τα άτομα, τη στιγμή της αναφοράς, που ηθελημένα και εν γνώσει τους κατήγγειλαν εσφαλμένες πληροφορίες δεν χαίρουν προστασίας. Ταυτόχρονα, η απαίτηση αυτή διασφαλίζει ότι η προστασία δεν χάνεται σε περίπτωση που ο καταγγέλλων έχει αναφέρει ανακριβή πληροφορία όσον αφορά παραβιάσεις υποπίπτοντας σε σφάλμα με καλή πίστη. Στο ίδιο πνεύμα, οι αναφέροντες θα πρέπει να δικαιούνται προστασία δυνάμει της παρούσας οδηγίας σε περίπτωση που θεωρούν εύλογα ότι οι αναφερόμενες πληροφορίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της. Τα κίνητρα των αναφερόντων κατά την αναφορά δεν θα πρέπει να σχετίζονται με την απόφαση για το εάν θα πρέπει να προστατεύονται.

- (33) Τα αναφέροντα πρόσωπα αισθάνονται συνήθως περισσότερο ότι μπορούν να υποβάλουν αναφορά εσωτερικά, εκτός εάν έχουν λόγους να το πράξουν εξωτερικά. Οι εμπειρικές μελέτες δείχνουν ότι η πλειονότητα των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος έχουν την τάση να καταγγέλλουν εσωτερικά, στο πλαίσιο του οργανισμού στον οποίο εργάζονται. Η εσωτερική αναφορά είναι επίσης ο καλύτερος τρόπος για την ενημέρωση των προσώπων που μπορούν να συμβάλουν στην έγκαιρη και αποτελεσματική επίλυση των κινδύνων για το δημόσιο συμφέρον. Ταυτόχρονα, ο αναφέρων θα πρέπει να είναι σε θέση να επιλέγει τον καταλληλότερο διάυλο αναφοράς ανάλογα με τις εκάστοτε περιστάσεις της υπόθεσης. Επιπροσθέτως, είναι απαραίτητο να προστατεύονται οι δημοσιοποιήσεις βάσει δημοκρατικών αρχών, όπως η διαφάνεια και η λογοδοσία, και θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως η ελευθερία έκφρασης και η ελευθερία και η πολυφωνία των μέσων μαζικής ενημέρωσης, ενώ ταυτόχρονα θα πρέπει να εξισορροπείται το συμφέρον των εργοδοτών να διαχειρίζονται τις επιχειρήσεις τους και να προστατεύουν τα συμφέροντά τους αφενός, και το δημόσιο συμφέρον προστασίας από βλάβη, σύμφωνα με τα κριτήρια που έχουν αναπτυχθεί στη νομολογία του ΕΔΑΔ.
- (34) Με την επιφύλαξη των υφιστάμενων υποχρεώσεων για την παροχή ανώνυμων αναφορών δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να αποφασίζουν κατά πόσον οι νομικές οντότητες στον ιδιωτικό και στο δημόσιο τομέα και οι αρμόδιες αρχές απαιτείται να αποδέχονται και παρακολουθούν τις ανώνυμες αναφορές παραβιάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Ωστόσο, τα πρόσωπα που έχουν αναφέρει ή δημοσιεύσει ανωνύμως πληροφορίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας και πληρούν τις προϋποθέσεις της θα πρέπει να απολαύουν της προστασίας δυνάμει της παρούσας οδηγίας, εφόσον στη συνέχεια εντοπίζονται και υπόκεινται σε αντίποινα.

- (35) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να χορηγεί προστασία σε περιπτώσεις κατά τις οποίες τα πρόσωπα αναφέρουν, σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ένωσης, σε θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης, για παράδειγμα στο πλαίσιο απάτης όσον αφορά του προϋπολογισμού της Ένωσης.
- (36) Οι πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος χρειάζονται ειδική νομική προστασία όταν αποκτούν τις πληροφορίες που αναφέρουν μέσω των εργασιακών δραστηριοτήτων τους, με αποτέλεσμα να διατρέχουν κίνδυνο αντιποίνων σε εργασιακό επίπεδο, λόγου χάρη, για παραβίαση της υποχρέωσης εμπιστευτικότητας ή αφοσίωσης. Η ανάγκη προστασίας των προσώπων αυτών αιτιολογείται από το γεγονός ότι οι πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος είναι οικονομικά ευάλωτοι απέναντι στο πρόσωπο από το οποίο εξαρτάται εκ των πραγμάτων η εργασία τους. Όταν δεν υφίσταται ανισότητα ισχύος σε επίπεδο εργασίας, λόγου χάρη, όταν πρόκειται για απλούς αναφέροντες ή διερχόμενους πολίτες, τότε δεν υπάρχει ανάγκη προστασίας έναντι αντιποίνων.

- (37) Για την αποτελεσματική επιβολή του ενωσιακού δικαίου απαιτείται η χορήγηση προστασίας σε όσο το δυνατόν περισσότερες κατηγορίες προσώπων τα οποία, ανεξάρτητα από το αν είναι πολίτες της Ένωσης ή υπήκοοι τρίτων χωρών, λόγω των εργασιακών δραστηριοτήτων τους, ανεξαρτήτως της φύσης των εν λόγω δραστηριοτήτων και είτε είναι αμειβόμενες είτε όχι, διαθέτουν προνομιακή πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις, των οποίων η αναφορά ευνοεί το δημόσιο συμφέρον, και τα οποία διατρέχουν κίνδυνο αντιποίνων αν καταγγείλουν τις παραβιάσεις αυτές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η ανάγκη για προστασία καθορίζεται αφού εξεταστούν όλες οι συναφείς περιστάσεις και όχι μόνο βάσει της φύσης της σχέσης, έτσι ώστε να καλύπτεται όλο το εύρος των προσώπων που συνδέονται, υπό την ευρεία έννοια, με τον οργανισμό στον οποίο σημειώθηκε η παραβίαση.
- (38) Προστασία θα πρέπει, κατ' αρχάς, να παρέχεται στα άτομα που έχουν την ιδιότητα του «εργαζομένου», κατά την έννοια του άρθρου 45 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ, όπως ερμηνεύεται από το Δικαστήριο, δηλαδή πρόσωπα τα οποία, κατά τη διάρκεια ορισμένου χρόνου, παρέχουν σε άλλο πρόσωπο και υπό τις οδηγίες του υπηρεσίες για τις οποίες λαμβάνουν αμοιβή. Συνεπώς, προστασία θα πρέπει επίσης να παρέχεται σε εργαζομένους με μη τυπικές σχέσεις εργασίας, περιλαμβανομένων των εργαζομένων μερικής απασχόλησης και των συμβασιούχων ορισμένου χρόνου, καθώς και των προσώπων με σύμβαση εργασίας ή σχέση εργασίας με εταιρεία προσωρινής απασχόλησης, επισφαλείς μορφές σχέσεων στις οποίες είναι δύσκολο να εφαρμοστεί η τυπική μορφή προστασία έναντι άδικης αντιμετώπισης. Η έννοια του «εργαζομένου» περιλαμβάνει επίσης τους δημόσιους υπαλλήλους, τους εργαζομένους στη δημόσια διοίκηση, καθώς και οποιαδήποτε άλλα πρόσωπα που εργάζονται στο δημόσιο τομέα.

- (39) Η προστασία θα πρέπει επίσης να επεκτείνεται σε κατηγορίες φυσικών προσώπων τα οποία, παρά το γεγονός ότι δεν είναι «εργαζόμενοι» κατά την έννοια του άρθρου 45 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ, μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο όσον αφορά την αποκάλυψη παραβιάσεων του ενωσιακού δικαίου και μπορεί να καταστούν οικονομικά ευάλωτα στο πλαίσιο των εργασιακών δραστηριοτήτων τους. Για παράδειγμα, όσον αφορά την ασφάλεια των προϊόντων, οι προμηθευτές βρίσκονται πολύ εγγύτερα στην πηγή πληροφόρησης σχετικά με δυνητικά αθέμιτες και παράνομες πρακτικές κατασκευής, εισαγωγής και διανομής μη ασφαλών προϊόντων· και όσον αφορά την εκτέλεση ενωσιακών κονδυλίων, οι σύμβουλοι που παρέχουν τις υπηρεσίες τους βρίσκονται σε προνομιακή θέση για να επιστήσουν την προσοχή σε παραβιάσεις που περιέρχονται στην αντίληψή τους. Οι εν λόγω κατηγορίες προσώπων, στις οποίες μπορούν να περιλαμβάνονται οι μη μισθωτοί που παρέχουν υπηρεσίες, οι ελεύθεροι επαγγελματίες, οι ανάδοχοι, οι υπεργολάβοι και οι προμηθευτές, υφίστανται κατά κανόνα αντίποινα που μπορούν, για παράδειγμα, να λάβουν τη μορφή πρόωρης λύσης ή ακύρωσης σύμβασης υπηρεσιών, διπλώματος ή άδειας εργασίας, επιχειρηματικής ζημίας, απώλειας εισοδήματος, καταναγκασμού, εκφοβισμού ή παρενόχλησης, ένταξης σε μαύρη λίστα ή μποϋκοτάζ επιχείρησης ή προσβολής της φήμης τους. Κίνδυνο αντιποίνων μπορεί να διατρέχουν επίσης οι μέτοχοι και τα πρόσωπα σε ανώτερες διοικητικές θέσεις, για παράδειγμα, μπορεί να υποστούν οικονομικά αντίποινα ή αντίποινα με τη μορφή εκφοβισμού ή παρενόχλησης, ένταξης σε μαύρη λίστα ή προσβολής της φήμης τους. Προστασία θα πρέπει επίσης να παρέχεται σε πρόσωπα των οποίων η εργασιακή σχέση έληξε και σε υποψηφίους για θέση απασχόλησης ή σε πρόσωπά που επιδιώκουν την παροχή υπηρεσιών σε έναν οργανισμό, οι οποίοι απέκτησαν πληροφορίες για παραβιάσεις κατά τη διάρκεια της διαδικασίας πρόσληψης ή σε άλλο στάδιο διαπραγμάτευσης πριν από τη σύναψη σύμβασης, και θα μπορούσαν να υποστούν αντίποινα, λόγου χάρη υπό τη μορφή αρνητικών επαγγελματικών συστάσεων, ένταξης σε μαύρη λίστα ή μποϋκοτάζ επιχειρήσεων.

- (40) Η αποτελεσματική προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος προϋποθέτει επίσης την προστασία κατηγοριών προσώπων τα οποία, ενώ δεν εξαρτώνται οικονομικά από τις εργασιακές δραστηριότητές τους, μπορεί να υποστούν αντίποινα ως αποτέλεσμα της αναφοράς παραβιάσεων. Τα αντίποινα σε εθελοντές και σε αμειβόμενους ή μη αμειβόμενους εκπαιδευομένους θα μπορούσαν να συνίστανται στη διακοπή της χρήσης των υπηρεσιών τους, στην παροχή αρνητικών επαγγελματικών συστάσεων σε αυτούς ή σε άλλη προσβολή της φήμης ή των προοπτικών σταδιοδρομίας τους.
- (41) Θα πρέπει να παρέχεται προστασία έναντι αντιποίνων που ασκούνται όχι μόνο άμεσα κατά των ίδιων των αναφερόντων, αλλά και έναντι αυτών που μπορούν να ασκηθούν έμμεσα, μεταξύ άλλων κατά διαμεσολαβητών, συνεργατών ή συγγενών του αναφέροντος, που επίσης έχουν εργασιακή σχέση με τον εργοδότη ή πελάτη ή αποδέκτη υπηρεσιών του αναφέροντος. Με την επιφύλαξη της προστασίας που απολαύουν οι εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων ή οι εκπρόσωποι των εργαζομένων υπό αυτή τους την ιδιότητα των εκπροσώπων βάσει των ενωσιακών και εθνικών κανόνων, θα πρέπει να απολαύουν της προστασίας που παρέχει η παρούσα οδηγία τόσο όταν υποβάλλουν αναφορά υπό την ιδιότητα του εργαζομένου όσο και όταν παρέχουν συμβουλές και στήριξη στον καταγγέλλοντα. Τα έμμεσα αντίποινα περιλαμβάνουν επίσης δράσεις κατά της νομικής οντότητας που ανήκει στον αναφέροντα, η για την οποία εργάζεται ή με την οποία συνδέεται άλλως σε επαγγελματικό πλαίσιο, όπως άρνηση παροχής υπηρεσιών, ένταξη σε μαύρη λίστα ή μποϋκοτάζ επιχείρησης.
- (42) Για τον αποτελεσματικό εντοπισμό και την πρόληψη σοβαρής βλάβης στο δημόσιο συμφέρον απαιτείται η έννοια της παραβίασης να περιλαμβάνει και τις καταχρηστικές πρακτικές, όπως ορίζονται από τη νομολογία του Δικαστηρίου, δηλαδή πράξεις ή παραλείψεις που δεν φαίνεται να είναι παράνομες από τυπικής απόψεως, αλλά εις βάρος του σκοπού ή του σκοπού του νόμου.

- (43) Η αποτελεσματική πρόληψη των παραβιάσεων του δικαίου της Ένωσης απαιτεί την παροχή προστασίας σε πρόσωπα που παρέχουν τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την αποκάλυψη παραβιάσεων που έχουν ήδη διαπραχθεί, παραβιάσεις που δεν έχουν ακόμη υλοποιηθεί, αλλά είναι πολύ πιθανό να διαπραχθούν, πράξεις ή παραλείψεις τις οποίες το αναφέρον πρόσωπο έχει βάσιμους λόγους να θεωρεί παραβιάσεις ή απόπειρες απόκρυψης παραβιάσεων. Για τους ίδιους λόγους, είναι δικαιολογημένη επίσης η προστασία ατόμων που δεν υποβάλλουν θετικά αποδεικτικά στοιχεία, αλλά εγείρουν εύλογες ανησυχίες ή υπόνοιες. Ταυτόχρονα, δεν θα πρέπει να ισχύει η παροχή προστασίας των προσώπων που αναφέρουν πληροφορίες που είναι ήδη πλήρως διαθέσιμες στον δημόσιο τομέα ή για μη τεκμηριωμένες φήμες και διαδόσεις.
- 44) Θα πρέπει να υπάρχει στενός σύνδεσμος ανάμεσα στην αναφορά και τη δυσμενή μεταχείριση που υφίσταται, άμεσα ή έμμεσα, ο αναφέρων, προκειμένου η εν λόγω δυσμενής μεταχείριση να θεωρηθεί αντίποινα και προκειμένου, κατά συνέπεια, ο αναφέρων να μπορεί να απολαμβάνει νομική προστασία εν προκειμένω. Η αποτελεσματική προστασία των αναφερόντων ως μέσο ενίσχυσης της επιβολής του ενωσιακού δικαίου απαιτεί έναν ευρύ ορισμό των αντιποίνων, στον οποίο περιλαμβάνεται οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη σε εργασιακό πλαίσιο και η οποία αποβαίνει σε βάρος τους. Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει, ωστόσο, να εμποδίζει τους εργοδότες να λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με την απασχόληση οι οποίες δεν υπαγορεύονται από την αναφορά ή τη δημοσιοποίηση.

- (45) Η προστασία έναντι αντιποίνων ως μέσο διαφύλαξης της ελευθερίας έκφρασης και της ελευθερίας και της πολυφωνίας των μέσων μαζικής ενημέρωσης θα πρέπει να παρέχεται τόσο στον αναφέροντα πράξεις ή παραλείψεις στο εσωτερικό ενός οργανισμού («εσωτερική αναφορά») ή σε εξωτερική αρχή («εξωτερική αναφορά») όσο και σε πρόσωπα που καθιστούν τέτοιες πληροφορίες διαθέσιμες στο ευρύ κοινό, λόγου χάρη, απευθείας στο κοινό μέσω διαδικτυακών πλατφορμών ή μέσων κοινωνικής δικτύωσης, σε αιρετούς αντιπροσώπους, σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, σε συνδικαλιστικές οργανώσεις ή σε επαγγελματικούς και επιχειρηματικούς οργανισμούς.
- (46) Οι πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος αποτελούν ιδιαίτερα σημαντικές πηγές για τους ερευνητές δημοσιογράφους. Με την αποτελεσματική προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος έναντι αντιποίνων ενισχύεται η ασφάλεια δικαίου των δυνητικών πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος και, συνεπώς, ενθαρρύνεται η αναφορά παραβιάσεων και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Από την άποψη αυτή, η προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος ως δημοσιογραφικών πηγών είναι μείζονος σημασίας για τη διασφάλιση του ρόλου της ερευνητικής δημοσιογραφίας ως μηχανισμού ελέγχου στις δημοκρατικές κοινωνίες.

- (47) Για τον αποτελεσματικό εντοπισμό και την πρόληψη παραβιάσεων του ενωσιακού δικαίου είναι σημαντικό οι συναφείς πληροφορίες να φτάνουν γρήγορα σε όσους βρίσκονται κοντά στην πηγή του προβλήματος και είναι περισσότερο σε θέση να το διερευνήσουν και διαθέτουν εξουσίες για την αντιμετώπισή του, όπου είναι δυνατό. Ως εκ τούτου, ως αρχή, οι αναφέροντες θα πρέπει να ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν πρώτα τους εσωτερικούς διαύλους αναφοράς και να αναφέρουν στον εργοδότη τους, εάν οι διάυλοι αυτοί τους διατίθενται και μπορούν εύλογα να αναμένεται ότι λειτουργούν. Αυτό συμβαίνει, ιδίως, όταν οι αναφέροντες πιστεύουν ότι η παραβίαση μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά στο πλαίσιο του σχετικού οργανισμού και ότι δεν υπάρχει κίνδυνος αντιποίνων. Κατά συνέπεια, οι νομικές οντότητες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα θα πρέπει να θεσπίσουν τις δέουσες εσωτερικές διαδικασίες για την παραλαβή και την παρακολούθηση αναφορών. Η ενθάρρυνση αυτή αφορά επίσης περιπτώσεις στις οποίες οι εν λόγω διάυλοι δημιουργήθηκαν χωρίς να απαιτείται από το ενωσιακό ή το εθνικό δίκαιο. Η αρχή αυτή θα πρέπει να συμβάλει στην καλλιέργεια νοοτροπίας καλής επικοινωνίας και εταιρικής κοινωνικής ευθύνης στους οργανισμούς, σύμφωνα με την οποία οι καταγγέλλοντες θεωρείται ότι συμβάλλουν σημαντικά στην αυτοδιόρθωση και την αριστεία εντός του οργανισμού.
- (48) Όσον αφορά τις νομικές οντότητες του ιδιωτικού τομέα, η υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς θα πρέπει να είναι ανάλογη προς το μέγεθός τους και το επίπεδο κινδύνου που ενέχουν οι δραστηριότητές τους για το δημόσιο συμφέρον. Όλες οι επιχειρήσεις με 50 ή περισσότερους εργαζόμενους θα πρέπει να υπόκεινται στην υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς, ανεξαρτήτως της φύσης των δραστηριοτήτων τους, βάσει της υποχρέωσής τους να εισπράττουν ΦΠΑ. Κατόπιν δέουσας εκτίμησης κινδύνου, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν επίσης να υποχρεώσουν και άλλες επιχειρήσεις να καθιερώσουν εσωτερικούς διαύλους αναφοράς σε ορισμένες περιπτώσεις (λ.χ. λόγω των σημαντικών κινδύνων που ενδέχεται να προκύψουν από τις δραστηριότητές τους).

- (49) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών να ενθαρρύνουν τις νομικές οντότητες του ιδιωτικού τομέα με λιγότερους από 50 εργαζόμενους να καθιερώσουν εσωτερικούς διαύλους αναφοράς και παρακολούθησης των αναφορών, μεταξύ άλλων ορίζοντας λιγότερο δεσμευτικές απαιτήσεις για τους εν λόγω διαύλους από τις απαιτήσεις της παρούσας οδηγίας, με την προϋπόθεση ότι οι απαιτήσεις αυτές διασφαλίζουν την εμπιστευτικότητα και την επιμελή παρακολούθηση.
- (50) Η απαλλαγή των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων από την υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε ιδιωτικές επιχειρήσεις οι οποίες είναι υποχρεωμένες να διαθέτουν εσωτερικούς διαύλους αναφοράς, δυνάμει των πράξεων της Ένωσης που αναφέρονται στα μέρη I.B και II του παραρτήματος.
- (51) Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι, στην περίπτωση των νομικών οντοτήτων του ιδιωτικού τομέα που δεν προβλέπουν εσωτερικούς διαύλους αναφοράς, οι αναφέροντες θα πρέπει να μπορούν να υποβάλλουν απευθείας εξωτερική αναφορά στις αρμόδιες αρχές και θα πρέπει να απολαμβάνουν την προστασία έναντι αντιποίνων που παρέχει η παρούσα οδηγία.
- (52) Προκειμένου να διασφαλίζεται ιδίως ο σεβασμός των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις στον δημόσιο τομέα, η υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς θα πρέπει να ισχύει για όλες τις συμβαλλόμενες αρχές και τις συμβαλλόμενες οντότητες σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο και κατ' αναλογία προς το μέγεθός τους.

- (53) Με την προϋπόθεση ότι διασφαλίζεται η εμπιστευτικότητα όσον αφορά την ταυτότητα του αναφέροντος, εναπόκειται στην κάθε νομική οντότητα του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα να καθορίζει το είδος των διαύλων αναφοράς που θα καθιερώσει. Συγκεκριμένα, οι δίαυλοι αναφοράς θα πρέπει να επιτρέπουν την υποβολή γραπτών αναφορών και την υποβολή αυτών ταχυδρομικώς, μέσω κυτίων παραπόνων, ή μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας (ενδοδικτυακής ή διαδικτυακής πλατφόρμας) ή την υποβολή προφορικών αναφορών μέσω ειδικής τηλεφωνικής γραμμής ή άλλου συστήματος φωνητικών μηνυμάτων ή αμφοτέρων. Κατόπιν αιτήματος του αναφέροντος, οι δίαυλοι αυτοί θα πρέπει επίσης να επιτρέπουν την υποβολή αναφορών μέσω προσωπικών συναντήσεων, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.
- (54) Επίσης, τρίτα μέρη μπορούν να εξουσιοδοτηθούν για την παραλαβή αναφορών παραβιάσεων εκ μέρους νομικών οντοτήτων του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, υπό την προϋπόθεση ότι παρέχουν τις δέουσες εγγυήσεις για την τήρηση της ανεξαρτησίας, της εμπιστευτικότητας, της προστασίας των δεδομένων και της μυστικότητας. Τέτοια τρίτα μέρη μπορούν να είναι πάροχοι πλατφορμών εξωτερικής αναφοράς, εξωτερικοί σύμβουλοι ελεγκτές, εκπρόσωποι συνδικαλιστικών οργανώσεων ή εκπρόσωποι των εργαζομένων.

- (55) Οι εσωτερικές διαδικασίες αναφοράς θα πρέπει να επιτρέπουν σε νομικές οντότητες του ιδιωτικού τομέα να παραλαμβάνουν και να διερευνούν υπό πλήρη εμπιστευτικότητα αναφορές από εργαζομένους της οντότητας και των θυγατρικών και των συνδεδεμένων εταιρειών της (του ομίλου), αλλά και, στον βαθμό που είναι εφικτό, από αντιπροσώπους και προμηθευτές του ομίλου και από οποιαδήποτε πρόσωπα αποκτούν πληροφορίες μέσω των εργασιακών δραστηριοτήτων τους στο πλαίσιο της οντότητας και του ομίλου.
- (56) Η επιλογή των πλέον κατάλληλων προσώπων ή υπηρεσιών μιας νομικής οντότητας του ιδιωτικού τομέα που θα οριστούν ως αρμόδια για την παραλαβή και την παρακολούθηση αναφορών εξαρτώνται από τη διάρθρωση της οντότητας, πάντως, σε κάθε περίπτωση, τα καθήκοντά τους θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε να διασφαλίζει την ανεξαρτησία τους και τη μη σύγκρουση συμφερόντων. Στις μικρότερες οντότητες, το εν λόγω καθήκον μπορεί να είναι διττό και να ασκείται από εργαζόμενο στην εταιρεία που είναι αρμόδιος να αναφέρει απευθείας στον επικεφαλής του οργανισμού, όπως υπεύθυνος συμμόρφωσης ή υπεύθυνος ανθρώπινων πόρων, υπεύθυνος επαγγελματικής ακεραιότητας, νομικός υπεύθυνος ή υπεύθυνος για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, οικονομικός διευθυντής, επικεφαλής ελεγκτής ή μέλος του διοικητικού συμβουλίου.

- (57) Στο πλαίσιο εσωτερικής αναφοράς, η ενημέρωση του αναφέροντος όσο είναι νομικώς εφικτό και με τον πληρέστερο δυνατό τρόπο για την παρακολούθηση της αναφοράς του είναι μείζονος σημασίας για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης στην αποτελεσματικότητα του συνολικού συστήματος προστασίας των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος και περιορίζει την πιθανότητα περαιτέρω περιττών αναφορών ή δημόσιων αποκαλύψεων. Ο αναφέρων θα πρέπει να ενημερώνεται εντός εύλογου χρονικού διαστήματος σχετικά με τα μέτρα που προβλέπονται ή λαμβάνονται στο πλαίσιο παρακολούθησης αναφορά καθώς και την αιτιολογία της επιλογής των εν λόγω μέτρων. Τα μέτρα θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, παραπομπή σε άλλους διαύλους ή διαδικασίες σε περιπτώσεις αναφορών που θίγουν αποκλειστικά τα ατομικά δικαιώματα του αναφέροντος, περάτωση της διαδικασίας λόγω έλλειψης επαρκών αποδεικτικών στοιχείων ή για άλλους λόγους, έναρξη εσωτερικής διερεύνησης και πιθανόν τα πορίσματα αυτής ή τυχόν μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση του ζητήματος, παραπομπή σε αρμόδια αρχή για περαιτέρω έρευνα, εφόσον οι πληροφορίες αυτές δεν θίγουν την εσωτερική διερεύνηση ή την έρευνα ούτε θίγουν τα δικαιώματα του αναφερόμενου. Σε κάθε περίπτωση, ο αναφέρων θα πρέπει να ενημερώνεται για την πρόοδο και το αποτέλεσμα της έρευνας. Κατά τη διάρκεια της έρευνας θα πρέπει να μπορεί να του ζητηθούν περαιτέρω πληροφορίες, χωρίς ωστόσο να είναι υποχρεωμένος να τις παρέχει.
- (58) Ένα εύλογο χρονικό διάστημα για την πληροφόρηση ενός αναφέροντος δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τους τρεις μήνες. Σε περίπτωση που ακόμη εξετάζεται το κατάλληλο μέτρο παρακολούθησης, ο αναφέρων θα πρέπει να ενημερώνεται για αυτό, καθώς και για κάθε άλλη απάντηση που θα μπορούσε να περιμένει.

- (59) Τα πρόσωπα που σκέφτονται να αναφέρουν παραβιάσεις του ενωσιακού δικαίου θα πρέπει να μπορούν να λάβουν συνειδητή απόφαση σχετικά με το αν, το πώς και το πότε θα υποβάλουν την αναφορά τους. Οι νομικές οντότητες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα που διαθέτουν διαδικασίες εσωτερικής αναφοράς παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις εν λόγω διαδικασίες, καθώς και σχετικά με τις διαδικασίες για εξωτερική αναφορά στις οικείες αρμόδιες αρχές. Είναι πολύ σημαντικό οι εν λόγω πληροφορίες να είναι σαφείς και εύκολα προσβάσιμες, μεταξύ άλλων και στον βαθμό που είναι εφικτό, και σε άτομα πέραν των εργαζομένων, τα οποία έρχονται σε επαφή με την οντότητα μέσω των εργασιακών δραστηριοτήτων τους, όπως είναι οι πάροχοι υπηρεσιών, οι διανομείς, οι προμηθευτές και οι επιχειρηματικοί εταίροι. Για παράδειγμα, τέτοιες πληροφορίες θα μπορούσαν να κοινοποιούνται σε εμφανές σημείο, προσβάσιμο απ' όλους τους προαναφερθέντες, και στον ιστότοπο της οντότητας, ενώ θα μπορούσαν επίσης να περιλαμβάνονται σε μαθήματα και επιμορφωτικά σεμινάρια σχετικά με τη δεοντολογία και την ακεραιότητα.
- (60) Για τον αποτελεσματικό εντοπισμό και την αποτροπή παραβιάσεων του ενωσιακού δικαίου πρέπει να διασφαλίζεται η δυνατότητα των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος να υποβάλλουν εύκολα και υπό πλήρη εμπιστευτικότητα τις πληροφορίες που διαθέτουν στις οικείες αρμόδιες αρχές, οι οποίες μπορούν να διερευνήσουν και, ενδεχομένως, να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα.
- (61) Υπάρχει περίπτωση να μην υπάρχουν εσωτερικοί διάυλοι ή οι διάυλοι να χρησιμοποιήθηκαν αλλά να μην λειτούργησαν σωστά, για παράδειγμα διότι η αναφορά δεν αντιμετωπίστηκε με επιμέλεια ή εντός εύλογου χρονικού διαστήματος ή δεν αναλήφθηκε δράση για την αντιμετώπιση της παραβίασης παρ' όλο που τα αποτελέσματα της εν λόγω εσωτερικής έρευνας επιβεβαίωναν την ύπαρξη παραβίασης.

- (62) Σε άλλες περιπτώσεις, μπορεί εύλογα να αναμένεται ότι η χρήση εσωτερικών διαύλων δεν θα λειτουργήσει σωστά. Αυτό ισχύει ιδίως όταν οι αναφέροντες έχουν βάσιμους λόγους να πιστεύουν ότι θα υποστούν αντίποινα που συνδέονται με την υποβολή της αναφοράς, μεταξύ άλλων λόγω παραβίασης της εμπιστευτικότητας της ταυτότητάς τους, ή ότι οι αρμόδιες αρχές θα είναι καλύτερα σε θέση να λάβουν αποτελεσματικά μέτρα για την αντιμετώπιση της παραβίασης. Οι αρμόδιες θέσεις θα ήταν σε καλύτερη θέση, για παράδειγμα, όταν ο τελικός υπεύθυνος στο εργασιακό πλαίσιο εμπλέκεται στην παραβίαση, ή υπάρχει κίνδυνος η παραβίαση ή τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία να συγκαλυφθούν ή να καταστραφούν· ή, γενικότερα, η αποτελεσματικότητα των ερευνών από τις αρμόδιες αρχές θα μπορούσε να υπονομευθεί με άλλο τρόπο, όπως στις περιπτώσεις αναφορών για καρτέλ ή άλλες παραβιάσεις των κανόνων ανταγωνισμού· ή η παραβίαση απαιτεί την ανάληψη επείγουσας δράσης, για παράδειγμα, για τη διασφάλιση της υγείας και της ασφάλειας προσώπων ή για την προστασία του περιβάλλοντος. Σε κάθε περίπτωση, τα πρόσωπα που υποβάλλουν εξωτερικές αναφορές στις αρμόδιες αρχές και, ενδεχομένως, σε θεσμικά και άλλα όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης θα πρέπει να προστατεύονται. Η παρούσα οδηγία θα πρέπει επίσης να παρέχει προστασία όταν το δίκαιο της Ένωσης ή το εθνικό δίκαιο απαιτεί από τους αναφέροντες την υποβολή αναφοράς στις αρμόδιες εθνικές αρχές για παράδειγμα στο πλαίσιο των εργασιακών τους καθηκόντων και αρμοδιοτήτων ή επειδή η παραβίαση συνιστά ποινικό αδίκημα.

- (63) Η έλλειψη εμπιστοσύνης στην αποτελεσματικότητα της αναφοράς είναι μεταξύ των κύριων αποτρεπτικών παραγόντων για δυνητικούς πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος. αντιστοίχως υφίσταται ανάγκη επιβολής σαφούς υποχρέωσης στις αρμόδιες αρχές να καθιερώσουν κατάλληλους εξωτερικούς διαύλους αναφορών, να παρακολουθούν επιμελώς τις αναφορές που παραλαμβάνονται και, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, να ενημερώνουν σχετικά τους καταγγέλλοντες.
- (64) Θα πρέπει να εναπόκειται στα κράτη μέλη να ορίζουν τις αρχές που είναι αρμόδιες για την παραλαβή πληροφοριών που αφορούν παραβιάσεις οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας και τη δέουσα παρακολούθηση των αναφορών. Μπορεί να πρόκειται για δικαστικές αρχές, ρυθμιστικές ή εποπτικές αρχές που είναι αρμόδιες για τους συγκεκριμένους τομείς ή αρχές που έχουν γενικότερες αρμοδιότητες σε κεντρικό επίπεδο εντός ενός κράτους μέλους, διωκτικές αρχές, οργανισμούς καταπολέμησης της διαφθοράς ή διαμεσολαβητές.

(65) Ως αποδέκτες των αναφορών, οι αρχές που έχουν οριστεί ως αρμόδιες θα πρέπει να διαθέτουν τις απαραίτητες ικανότητες και εξουσίες ώστε να διασφαλίζουν κατάλληλα μέτρα παρακολούθησης- μεταξύ άλλων αξιολόγηση της ακρίβειας των ισχυρισμών που διατυπώνονται στην αναφορά και αντιμετώπιση των αναφερόμενων παραβιάσεων με έναρξη εσωτερικής διερεύνησης, έρευνας, δίωξης ή αγωγής για την ανάκτηση κονδυλίων ή άλλο κατάλληλο μέσο έννομης προστασίας, σύμφωνα με την εντολή τους. Εναλλακτικά, οι εν λόγω αρχές θα πρέπει να διαθέτουν τις απαραίτητες εξουσίες για να παραπέμπουν την αναφορά σε άλλη αρχή η οποία θα πρέπει να διερευνήσει την αναφερόμενη παραβίαση, διασφαλίζοντας την κατάλληλη παρακολούθηση της αναφοράς εκ μέρους της εν λόγω αρχής. Συγκεκριμένα, σε περίπτωση που τα κράτη μέλη επιθυμούν να καθιερώσουν εξωτερικούς διαύλους αναφοράς σε κεντρικό επίπεδο, για παράδειγμα στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, θα πρέπει να παρέχουν κατάλληλες εγγυήσεις προκειμένου να διασφαλίζουν ότι τηρούνται οι απαιτήσεις ανεξαρτησίας και αυτονομίας που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία. Η δημιουργία τέτοιων εξωτερικών διαύλων αναφοράς δεν θα πρέπει να θίγει τις εξουσίες των κρατών μελών ή της Επιτροπής όσον αφορά την εποπτεία του τομέα των κρατικών ενισχύσεων ούτε η παρούσα οδηγία θα πρέπει να θίγει την αποκλειστική εξουσία της Επιτροπής όσον αφορά την δήλωση συμβατότητας των μέτρων κρατικής ενίσχυσης σύμφωνα ιδίως με το άρθρο 107 παράγραφος 3 ΣΛΕΕ. Όσον αφορά τις παραβιάσεις των άρθρων 101 και 102 ΣΛΕΕ, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίσουν ως αρμόδιες αρχές αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 35 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου¹ με την επιφύλαξη των εξουσιών της Επιτροπής σε αυτόν τον τομέα.

¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης (ΕΕ L 1 της 4.1.2003, σ. 1).

- (66) Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει επίσης να ενημερώνουν τους αναφέροντες για τα μέτρα που προβλέπεται να ληφθούν ή έχουν ληφθεί στο πλαίσιο της παρακολούθησης της αναφοράς, λόγου χάρη, παραπομπή σε άλλη αρχή, περάτωση της διαδικασίας λόγω έλλειψης επαρκών αποδεικτικών στοιχείων ή για άλλους λόγους, κίνηση έρευνας και πιθανόν πορίσματα της έρευνας και τυχόν μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση του ζητήματος, καθώς και για τους λόγους επιλογής του εν λόγω μέτρου παρακολούθησης. Οι γνωστοποιήσεις του τελικού αποτελέσματος της έρευνας δεν θα πρέπει να θίγουν τους εφαρμοστέους κανόνες της Ένωσης, οι οποίοι προβλέπουν ενδεχόμενους περιορισμούς της δημοσιοποίησης αποφάσεων σε θέματα δημοσιονομικών ρυθμίσεων. Αυτό ισχύει κατ' αναλογία στον τομέα της φορολογίας των επιχειρήσεων, εάν προβλέπονται παρόμοιοι περιορισμοί από την ισχύουσα εθνική νομοθεσία.
- (67) Η λήψη μέτρων παρακολούθησης της αναφοράς και η σχετική ενημέρωση των καταγγελλόντων θα πρέπει να πραγματοποιούνται εντός εύλογου χρονικού διαστήματος· αυτό υπαγορεύεται από την ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης του προβλήματος που μπορεί να αποτελεί αντικείμενο της αναφοράς, καθώς και από την ανάγκη αποφυγής περιττών δημοσιοποιήσεων. Το εν λόγω χρονικό διάστημα δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τους τρεις μήνες, μπορεί όμως να παρατείνεται σε έξι μήνες όταν το απαιτούν ειδικές περιστάσεις, ιδίως η φύση και η πολυπλοκότητα του αντικειμένου της αναφοράς, που ενδέχεται να απαιτούν μακροχρόνια έρευνα.
- (68) Το ενωσιακό δίκαιο, σε ορισμένους τομείς, όπως η κατάχρηση της αγοράς, ήτοι ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 596/2014 και η εκτελεστική οδηγία 2015/2392, η πολιτική αεροπορία, ήτοι ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 376/2014, ή η ασφάλεια των υπεράκτιων εργασιών πετρελαίου και φυσικού αερίου, ήτοι η οδηγία 2013/30/ΕΕ, ήδη προβλέπει τη δημιουργία εσωτερικών και εξωτερικών διαύλων αναφοράς. Οι υποχρεώσεις δημιουργίας τέτοιων διαύλων που ορίζονται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να βασίζονται στους υφιστάμενους διαύλους που προβλέπονται από ειδικές πράξεις της Ένωσης.

- (69) Η Επιτροπή καθώς και ορισμένα όργανα και οργανισμοί της Ένωσης, όπως η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια στη Θάλασσα (EMSA), ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Ασφάλειας της Αεροπορίας (EASA), η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αιών και Αγορών (ESMA) και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων (EMA), διαθέτουν εξωτερικούς διαύλους αναφοράς και διαδικασίες για την παραλαβή αναφορών παραβιάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, διασφαλίζοντας κυρίως εμπιστευτικότητα όσον αφορά την ταυτότητα των αναφερόντων. Η παρούσα οδηγία δεν επηρεάζει τους εν λόγω εξωτερικούς διαύλους αναφοράς και διαδικασίες αναφοράς, όπου υπάρχουν, αλλά θα πρέπει να διασφαλίζει ότι οι αναφέροντες στα θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης επωφελούνται από τα ελάχιστα κοινά πρότυπα προστασίας σε ολόκληρη την Ένωση.

- (70) Προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών παρακολούθησης των αναφορών και αντιμετώπισης των παραβιάσεων των σχετικών κανόνων της Ένωσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να λαμβάνουν μέτρα για να ελαφρύνουν την επιβάρυνση των αρμόδιων αρχών από αναφορές που αφορούν επουσιώδεις παραβιάσεις διατάξεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, επαναλαμβανόμενες αναφορές ή αναφορές παραβιάσεων επικουρικών διατάξεων, για παράδειγμα, διατάξεων για υποχρεώσεις τεκμηρίωσης ή γνωστοποίησης. Τα μέτρα αυτά μπορούν να επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές, μετά από την δέουσα αξιολόγηση του θέματος, να αποφασίζουν ότι μια αναφερόμενη παραβίαση είναι σαφώς επουσιώδης και δεν απαιτεί περαιτέρω παρακολούθηση σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, εκτός από την περάτωση της διαδικασίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν επίσης να επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές να κηρύσσουν τη λήξη της διαδικασίας όσον αφορά επαναλαμβανόμενες αναφορές οι οποίες δεν περιέχουν καμία σημαντική νέα πληροφορία σε σχέση με προηγούμενη αναφορά της οποίας οι σχετικές διαδικασίες έχουν ολοκληρωθεί, εκτός εάν νέα νομικά ή πραγματικά στοιχεία δικαιολογούν διαφορετικά μέτρα παρακολούθησης. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές να δίνουν προτεραιότητα στον χειρισμό αναφορών για σοβαρές παραβιάσεις ή παραβιάσεις βασικών διατάξεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, σε περίπτωση αυξημένου αριθμού αναφορών.
- (71) Όταν προβλέπεται από το ενωσιακό ή το εθνικό δίκαιο, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να παραπέμπουν υποθέσεις ή συναφείς πληροφορίες για παραβάσεις στα αρμόδια θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων, για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, της OLAF) και της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (EPPO), με την επιφύλαξη της δυνατότητας του καταγγέλλοντος να απευθύνεται σε αυτά τα όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης απευθείας.

- (72) Σε πολλούς τομείς πολιτικής που εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, υπάρχουν μηχανισμοί συνεργασίας, μέσω των οποίων οι εθνικές αρμόδιες αρχές ανταλλάσσουν πληροφορίες και αναλαμβάνουν δράσεις παρακολούθησης όσον αφορά παραβιάσεις ενωσιακών κανόνων με διασυνοριακή διάσταση. Πρόκειται, για παράδειγμα, για το σύστημα διοικητικής συνδρομής και συνεργασίας που θεσπίστηκε με την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2015/1918 της Επιτροπής¹, σε περιπτώσεις διασυνοριακών παραβιάσεων του δικαίου της Ένωσης όσον αφορά την αγροδιατροφική αλυσίδα και το δίκτυο για την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα των τροφίμων, βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου², το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για τα επικίνδυνα προϊόντα, που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³, το δίκτυο συνεργασίας για την προστασία των καταναλωτών, βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴, το φόρουμ για την περιβαλλοντική συμμόρφωση και διακυβέρνηση που συστήθηκε με την απόφαση της 18ης Ιανουαρίου 2018 της Επιτροπής⁵, το ευρωπαϊκό δίκτυο ανταγωνισμού που συστάθηκε βάσει του κανονισμού αριθ. 1/2003, και την διοικητική συνεργασία στον φορολογικό τομέα βάσει της οδηγίας 2011/16/ΕΕ του Συμβουλίου⁶.

¹ Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2015/1918 της Επιτροπής, της 22ας Οκτωβρίου 2015, για τη θέσπιση του συστήματος διοικητικής συνδρομής και συνεργασίας («σύστημα ΔΣΣ»), σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων (ΕΕ L 280 της 24.10.2015, σ. 31).

² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων (ΕΕ L 165 της 30.4.2004, σ. 1).

³ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (ΕΕ L 31 της 1.2.2002, σ. 1).

⁴ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2004, σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την επιβολή της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών («κανονισμός για τη συνεργασία όσον αφορά την προστασία των καταναλωτών») (ΕΕ L 364 της 9.12.2004, σ. 1).

⁵ Απόφαση της Επιτροπής της 18ης Ιανουαρίου 2018 για τη σύσταση ομάδας εμπειρογνομόνων για την περιβαλλοντική συμμόρφωση και διακυβέρνηση (ΕΕ C 19 της 19.1.2018, σ. 3).

⁶ Οδηγία 2011/16/ΕΕ του Συμβουλίου, της 15ης Φεβρουαρίου 2011, σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας και με την κατάργηση της οδηγίας 77/799/ΕΟΚ (ΕΕ L 64 της 11.3.2011, σ. 1).

Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών θα πρέπει να αξιοποιούν πλήρως τους υφιστάμενους μηχανισμούς συνεργασίας, όπου αρμόζει, στο πλαίσιο της υποχρέωσής τους για παρακολούθηση των αναφορών που αφορούν παραβιάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Εξάλλου, οι αρχές των κρατών μελών θα μπορούσαν να συνεργάζονται και πέραν των υφιστάμενων μηχανισμών συνεργασίας σε περιπτώσεις παραβιάσεων που έχουν διασυνοριακή διάσταση σε τομείς όπου δεν υπάρχουν τέτοιοι μηχανισμοί συνεργασίας.

- (73) Προκειμένου να καθίσταται δυνατή η αποτελεσματική επικοινωνία με τα μέλη του προσωπικού που είναι υπεύθυνα για τον χειρισμό των αναφορών, είναι απαραίτητο οι αρμόδιες αρχές να διαθέτουν και να χρησιμοποιούν διαύλους φιλικούς προς τον χρήστη, οι οποίοι είναι ασφαλείς, διασφαλίζουν την εμπιστευτικότητα όσον αφορά την παραλαβή και τον χειρισμό των πληροφοριών που αφορούν παραβιάσεις που παρέχονται από τον αναφέροντα και επιτρέπουν την διατηρήσιμη αποθήκευση πληροφοριών ώστε να μπορούν να διεξαχθούν περαιτέρω έρευνες. Προς τούτο θα μπορούσε να απαιτείται αυτοί οι δίαυλοι να είναι ξεχωριστοί από τους γενικούς διαύλους μέσω των οποίων οι αρμόδιες αρχές επικοινωνούν με το κοινό, όπως τα συνήθη συστήματα δημόσιων αναφορών ή τους διαύλους μέσω των οποίων η αρμόδια αρχή επικοινωνεί εσωτερικά και με τρίτους στο πλαίσιο των συνήθων δραστηριοτήτων της.
- (74) Τα μέλη του προσωπικού των αρμόδιων αρχών, τα οποία είναι υπεύθυνα για τον χειρισμό των αναφορών θα πρέπει να έχουν λάβει επαγγελματική κατάρτιση, μεταξύ άλλων στους εφαρμοστέους κανόνες περί προστασίας των δεδομένων, ώστε να χειρίζονται τις αναφορές και να διασφαλίζουν την επικοινωνία με τον αναφέροντα, καθώς και να εφαρμόζουν τα δέοντα μέτρα παρακολούθησης της αναφοράς.

- (75) Τα άτομα που προτίθενται να υποβάλουν αναφορά θα πρέπει να μπορούν να αποφασίσουν συνειδητά αν, πώς και πότε θα υποβάλουν την αναφορά τους. Συνεπώς, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να παρέχουν σαφείς και εύκολα προσβάσιμες πληροφορίες σχετικά με τους διαθέσιμους διαύλους αναφοράς προς τις αρμόδιες αρχές, σχετικά με τις εφαρμοστέες διαδικασίες και με τα μέλη του προσωπικού των εν λόγω αρχών που είναι υπεύθυνα για τον χειρισμό των αναφορών. Όλες οι πληροφορίες σχετικά με τις αναφορές θα πρέπει να είναι διαφανείς, κατανοητές και αξιόπιστες, ώστε να ενθαρρύνουν και να μην αποτρέπουν την αναφορά παραβιάσεων.
- (76) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές εφαρμόζουν επαρκείς διαδικασίες προστασίας για την επεξεργασία των αναφορών και για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των προσώπων που κατονομάζονται στην αναφορά. Με τις εν λόγω διαδικασίες θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι η ταυτότητα κάθε αναφέροντος, αναφερόμενου και τρίτου προσώπου που κατονομάζεται στην αναφορά, λόγου χάριν πληροφοριοδότες ή συνάδελφοι προστατεύεται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.
- (77) Είναι απαραίτητο, τα μέλη του προσωπικού της αρμόδιας αρχής που είναι υπεύθυνα για τον χειρισμό των αναφορών και τα μέλη του προσωπικού της αρμόδιας αρχής που έχουν δικαίωμα πρόσβασης στις πληροφορίες που παρέχει ο αναφέρων να τηρούν το επαγγελματικό απόρρητο και την αρχή της εμπιστευτικότητας κατά τη διαβίβαση των πληροφοριών τόσο εντός όσο και εκτός της αρμόδιας αρχής, ακόμη και όταν η αρμόδια αρχή κινεί διερεύνηση ή εσωτερική έρευνα ή αναλαμβάνει δραστηριότητες επιβολής του νόμου σε σχέση με την αναφορά.
- (78) Η τακτική επανεξέταση των διαδικασιών των αρμόδιων αρχών και η μεταξύ τους ανταλλαγή ορθών πρακτικών θα πρέπει να εγγυάται ότι οι εν λόγω διαδικασίες είναι επαρκείς και, συνεπώς, εξυπηρετούν τον σκοπό τους.

- (79) Τα πρόσωπα που προβαίνουν σε δημοσιοποίηση θα πρέπει να δικαιούνται προστασία όταν, παρά την εσωτερική και εξωτερική αναφορά, η παραβίαση δεν έχει αντιμετωπιστεί, για παράδειγμα σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η παραβίαση δεν αξιολογήθηκε ή δεν διερευνήθηκε καταλλήλως ή δεν ελήφθησαν κατάλληλα μέτρα αποκατάστασης. Η καταλληλότητα της παρακολούθησης θα πρέπει να αξιολογείται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, που συνδέονται με την υποχρέωση των αρμόδιων αρχών να αξιολογούν την ακρίβεια των ισχυρισμών και να θέτουν τέρμα σε κάθε ενδεχόμενη παραβίαση του ενωσιακού δικαίου. Η καταλληλότητα της παρακολούθησης θα εξαρτάται επομένως από τις συνθήκες κάθε περίπτωσης και το είδος των κανόνων που παραβιάστηκαν. Συγκεκριμένα, ενδεχόμενη απόφαση των αρχών ότι μια παραβίαση ήταν σαφώς επουσιώδης και δεν χρειαζόταν περαιτέρω παρακολούθηση, εκτός της περάτωσης της διαδικασίας, μπορεί να αποτελεί κατάλληλη παρακολούθηση κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας.
- (80) Τα πρόσωπα που προβαίνουν απευθείας σε δημοσιοποίηση θα πρέπει επίσης να δικαιούνται προστασία όταν έχουν εύλογους λόγους να πιστεύουν ότι υπάρχει άμεσος ή πρόδηλος κίνδυνος για το δημόσιο συμφέρον ή κίνδυνος μη αναστρέψιμης βλάβης, συμπεριλαμβανομένης βλάβης της σωματικής ακεραιότητας ενός προσώπου.

- (81) Τα πρόσωπα που προβαίνουν απευθείας σε δημοσιοποίηση θα πρέπει επίσης να δικαιούνται προστασία όταν έχουν εύλογους λόγους να πιστεύουν ότι σε περίπτωση εξωτερικής αναφοράς υπάρχει κίνδυνος αντιποίνων ή υπάρχει μικρή πιθανότητα να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά η παραβίαση, λόγω των ιδιαίτερων περιστάσεων, όπως όταν τα αποδεικτικά στοιχεία θα μπορούσαν να έχουν συγκαλυφθεί ή καταστραφεί ή όταν θα μπορούσε να υπάρχει αθέμιτη σύμπραξη μεταξύ αρχής και του υπαίτιου της παραβίασης ή όταν η αρχή είναι αναμειγμένη στην παραβίαση.
- (82) Η διασφάλιση της εμπιστευτικότητας της ταυτότητας του αναφέροντος κατά τη διαδικασία της αναφοράς και των ερευνών που εκκινούν από την αναφορά αποτελεί βασικό προληπτικό μέτρο για την αποφυγή αντιποίνων. Η ταυτότητα του αναφέροντος θα πρέπει να μπορεί να αποκαλύπτεται μόνον όταν αυτό αποτελεί αναγκαία και αναλογική υποχρέωση που επιβάλλει η ενωσιακή ή η εθνική νομοθεσία στο πλαίσιο ερευνών ή δικαστικών διαδικασιών, ιδίως προκειμένου να διασφαλιστούν τα δικαιώματα υπεράσπισης των ενδιαφερόμενων προσώπων. Τέτοια υποχρέωση μπορεί να απορρέει, συγκεκριμένα, από την οδηγία 2012/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹. Η προστασία της εμπιστευτικότητας δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε περίπτωση που ο αναφέρων έχει εκ προθέσεως αποκαλύψει την ταυτότητά του στο πλαίσιο δημοσιοποίησης.

¹ Οδηγία 2012/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών (ΕΕ L 142 της 1.6.2012, σ. 1).

- (83) Οποιαδήποτε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα διενεργείται σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, περιλαμβανομένης της ανταλλαγής ή της διαβίβασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις αρμόδιες αρχές, θα πρέπει να διενεργείται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, και την οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου². Οποιαδήποτε ανταλλαγή ή διαβίβαση πληροφοριών από θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης θα πρέπει να διενεργείται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στις αρχές που σχετίζονται με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που προβλέπονται στο άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, στο άρθρο 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 και στο άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001, και στην αρχή προστασίας των δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού που προβλέπεται στο άρθρο 25 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, στο άρθρο 20 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 και στα άρθρα 27 και 85 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725³.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

² Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 89).

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ (ΕΕ L 295 της 21.11.2018, σ. 39).

- (84) Οι διαδικασίες που θεσπίζονται στην παρούσα οδηγία και που αφορούν την παρακολούθηση των αναφορών για παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης στους τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, εξυπηρετούν σημαντικό στόχο γενικού δημόσιου συμφέροντος της Ένωσης και των κρατών μελών, κατά την έννοια του άρθρου 23 παράγραφος 1 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, δεδομένου ότι αποσκοπούν στην ενίσχυση της νομοθεσίας και των πολιτικών της Ένωσης σε συγκεκριμένους τομείς, στους οποίους οι παραβιάσεις μπορούν να προκαλέσουν σοβαρή βλάβη του δημόσιου συμφέροντος. Η αποτελεσματική προστασία της εμπιστευτικότητας της ταυτότητας των αναφερόντων είναι απαραίτητη για την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών τρίτων, και συγκεκριμένα των αναφερόντων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 23 παράγραφος 1 στοιχείο ι) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι η παρούσα οδηγία είναι αποτελεσματική περιορίζοντας, μεταξύ άλλων, εφόσον είναι αναγκαίο, με νομοθετικά μέτρα, την άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων προστασίας των δεδομένων των ενδιαφερόμενων προσώπων σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 1 στοιχεία ε) και ι) και το άρθρο 23 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 στον βαθμό και για όσο διάστημα απαιτείται για την πρόληψη και την αντιμετώπιση προσπαθειών παρεμπόδισης της αναφοράς παρακώλυσης, ματαίωσης ή καθυστέρησης των μέτρων παρακολούθησης, ιδίως όσον αφορά τις έρευνες, ή προσπαθειών ταυτοποίησης των αναφερόντων.

- (85) Η αποτελεσματική προστασία της εμπιστευτικότητας της ταυτότητας των αναφερόντων είναι επίσης απαραίτητη για την προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών τρίτων, και συγκεκριμένα των καταγγελλόντων, σε περίπτωση που οι αναφορές διεκπεραιώνονται από αρμόδια αρχή όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 7) της οδηγίας (ΕΕ) 2016/680. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι η παρούσα οδηγία είναι αποτελεσματική, περιορίζοντας, μεταξύ άλλων, εφόσον είναι αναγκαίο, με νομοθετικά μέτρα, την άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων προστασίας των δεδομένων των ενδιαφερόμενων προσώπων σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 3 στοιχεία α) και ε), το άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχεία α) και ε), το άρθρο 16 παράγραφος 4 στοιχεία α) και ε) και το άρθρο 31 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 στον βαθμό και για όσο διάστημα απαιτείται για την πρόληψη και την αντιμετώπιση προσπαθειών παρεμπόδισης της αναφοράς, παρακώλυσης, ματαίωσης ή καθυστέρησης της παρακολούθησης, ιδίως όσον αφορά τις έρευνες, ή προσπαθειών ταυτοποίησης των αναφερόντων.
- (86) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι όλες οι αναφορές παραβιάσεων αρχειοθετούνται καταλλήλως, ότι κάθε αναφορά είναι ανακτήσιμη και ότι οι πληροφορίες που λαμβάνονται από τις αναφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως αποδεικτικό στοιχείο στο πλαίσιο, ενδεχομένως, ενεργειών επιβολής του νόμου.
- (87) Οι αναφέροντες θα πρέπει να προστατεύονται έναντι οποιασδήποτε μορφής αντιποίνων, άμεσων ή έμμεσων, που λαμβάνονται, ενθαρρύνονται ή γίνονται ανεκτά από τον εργοδότη τους ή τον πελάτη ή αποδέκτη των υπηρεσιών τους και από πρόσωπα που εργάζονται ή ενεργούν για λογαριασμό του τελευταίου, περιλαμβανομένων συναδέλφων και διευθυντών στον ίδιο οργανισμό ή σε άλλους οργανισμούς με τους οποίους βρίσκεται σε επαφή ο αναφέρων στο πλαίσιο των εργασιακών δραστηριοτήτων του.

- (88) Αντίποινα που δεν αποτρέπονται και δεν τιμωρούνται λειτουργούν αποθαρρυντικά για δυνητικούς πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος. Η σαφής νομική απαγόρευση των αντιποίνων θα είχε σημαντικό αποτρεπτικό αποτέλεσμα και θα ενισχυόταν επιπλέον από διατάξεις περί προσωπικής ευθύνης και από κυρώσεις για τους υπαίτιους των αντιποίνων.
- (89) Οι δυνητικοί πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος που δεν είναι βέβαιοι για τον τρόπο αναφοράς ή για το κατά πόσον τελικά θα προστατευθούν ενδέχεται να αποθαρρυνθούν. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι παρέχονται οι σχετικές και ακριβείς πληροφορίες σχετικά με το θέμα αυτό, με τρόπο που να είναι σαφής και εύκολα προσβάσιμος στο ευρύ κοινό. Θα πρέπει να παρέχονται δωρεάν εξατομικευμένες, αμερόληπτες και εμπιστευτικές συμβουλές σχετικά, λόγω χάρη, με το κατά πόσον οι σχετικές πληροφορίες καλύπτονται από τους εφαρμοστέους κανόνες περί προστασίας των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος, με το ποιοι δίαυλοι αναφοράς θα είναι καλύτερο να χρησιμοποιηθούν και ποιες εναλλακτικές διαδικασίες είναι διαθέσιμες σε περίπτωση που οι πληροφορίες δεν καλύπτονται από τους εφαρμοστέους κανόνες (καθοδήγηση). Η πρόσβαση σε τέτοιου είδους συμβουλές μπορεί να συμβάλει στη διασφάλιση ότι οι αναφορές υποβάλλονται μέσω των κατάλληλων διαύλων με υπευθυνότητα και ότι παραβιάσεις εντοπίζονται εγκαίρως και, ενδεχομένως, αποτρέπονται. Αυτές οι συμβουλές και οι πληροφορίες μπορούν να παρέχονται από κέντρο πληροφοριών ή από ενιαία και ανεξάρτητη διοικητική αρχή. Τα κράτη μέλη θα μπορούν να επιλέξουν να επεκτείνουν τις εν λόγω συμβουλές σε νομικές συμβουλές. Όταν οι εν λόγω συμβουλές παρέχονται στους αναφέροντες από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δεσμεύονται από την υποχρέωση τήρησης της εμπιστευτικής φύσης των πληροφοριών που λαμβάνουν, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι εν λόγω οργανώσεις δεν υφίστανται αντίποινα, για παράδειγμα με την μορφή οικονομικής ζημίας μέσω περιορισμού της πρόσβασής τους στη χρηματοδότηση ή ένταξης σε μαύρη λίστα η οποία θα μπορούσε να εμποδίσει την εύρυθμη λειτουργία του οργανισμού.

- (90) Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να παρέχουν στους αναφέροντες την αναγκαία στήριξη για την αποτελεσματική πρόσβαση σε προστασία. Ειδικότερα, θα πρέπει να παρέχουν τα αποδεικτικά στοιχεία ή άλλα έγγραφα που απαιτούνται ώστε να επιβεβαιώνεται ενώπιον άλλων αρχών ή δικαστηρίων ότι πραγματοποιήθηκε εξωτερική αναφορά. Σε ορισμένα εθνικά πλαίσια και σε ορισμένες περιπτώσεις, οι αναφέροντες μπορούν να επωφεληθούν από πιστοποίηση του γεγονότος ότι πληρούν τις προϋποθέσεις των εφαρμοστέων κανόνων. Παρά τις δυνατότητες αυτές, θα πρέπει να έχουν πραγματική πρόσβαση σε δικαστικό έλεγχο, με τον οποίο εναπόκειται στο δικαστήριο να αποφανθεί, βάσει όλων των ιδιαίτερων περιστάσεων της υπόθεσης, κατά πόσον πληρούν τις προϋποθέσεις των εφαρμοστέων κανόνων.
- (91) Οι νομικές ή συμβατικές υποχρεώσεις ατόμων, όπως οι ρήτρες περί πίστωσης σε συμβάσεις ή σε συμφωνίες τήρησης του απορρήτου/μη αποκάλυψης, δεν θα πρέπει να μπορεί να θεωρείται ότι αποκλείουν τη δυνατότητα αναφοράς, την άρνηση παροχής προστασίας ή την επιβολή ποινών στους αναφέροντες για το γεγονός ότι έχουν προβεί στην αναφορά όσον αφορά παραβιάσεις ή έχουν προβεί σε δημόσια αποκάλυψη αναφορά, όταν η παροχή πληροφοριών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των εν λόγω ρητρών και συμφωνιών είναι απαραίτητη για την αποκάλυψη της παραβίασης. Όταν πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις, οι αναφέροντες δεν θα πρέπει να υπέχουν κανενός είδους ευθύνη, αστική, ποινική, διοικητική ή εργασιακή. Είναι σκόπιμο να υφίσταται προστασία από την ευθύνη για την αναφορά ή την δημόσια αποκάλυψη πληροφοριών δυνάμει της παρούσας οδηγίας όσον αφορά πληροφορίες για τις οποίες ο αναφέρων είχε βάσιμους λόγους να πιστεύει ότι η αναφορά ή η δημόσια αποκάλυψή τους ήταν αναγκαία για την αποκάλυψη παραβίασης σύμφωνα με την παρούσα οδηγία. Η εν λόγω προστασία δεν θα πρέπει να επεκτείνεται σε περιττές πληροφορίες που τυχόν αποκαλύφθηκαν από τον καταγγέλλοντα χωρίς να υπάρχουν βάσιμοι λόγοι.

- (92) Στις περιπτώσεις που οι αναφέροντες έχουν νομίμως αποκτήσει ή λάβει πρόσβαση στις πληροφορίες που αφορούν παραβιάσεις που αναφέρονται ή στα έγγραφα που περιέχουν τις εν λόγω πληροφορίες, θα πρέπει να απαλλάσσονται από κάθε ευθύνη. Αυτό θα πρέπει να ισχύει τόσο για τις περιπτώσεις στις οποίες αποκαλύπτουν το περιεχόμενο των εγγράφων στα οποία έχουν νόμιμη πρόσβαση όσο και για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες παράγουν αντίγραφα αυτών των εγγράφων ή τα απομακρύνουν από τους χώρους του οργανισμού όπου απασχολούνται, κατά παραβίαση των συμβατικών ή άλλων ρητρών που προβλέπουν ότι τα σχετικά έγγραφα είναι ιδιοκτησία του οργανισμού. Οι αναφέροντες θα πρέπει επίσης να απαλλάσσονται από την ευθύνη σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η απόκτηση ή η πρόσβαση στις σχετικές πληροφορίες ή έγγραφα εγείρει ζήτημα αστικής, διοικητικής ή εργασιακής ευθύνης. Ως παραδείγματα μπορούν να αναφερθούν οι περιπτώσεις στις οποίες οι αναφέροντες απέκτησαν τις πληροφορίες μέσω της πρόσβασης στα ηλεκτρονικά μηνύματα ενός συνεργαζομένου ή σε αρχεία που συνήθως δεν χρησιμοποιούν στο πλαίσιο της εργασίας τους, με τη λήψη φωτογραφιών από τις εγκαταστάσεις του οργανισμού ή με την είσοδο σε χώρο όπου δεν έχουν συνήθως πρόσβαση. Όταν οι αναφέροντες έχουν αποκτήσει ή επιτύχει πρόσβαση στις σχετικές πληροφορίες ή έγγραφα διαπράττοντας ποινικό αδίκημα, όπως η φυσική διείσδυση ή η δικτυοπαραβίαση, η ποινική ευθύνη τους θα πρέπει να εξακολουθήσει να διέπεται από το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο με την επιφύλαξη της προστασίας που παρέχει το άρθρο 21 παράγραφος 7 της παρούσας οδηγίας. Ομοίως, κάθε άλλη πιθανή ευθύνη των αναφερόντων που προκύπτει από πράξεις ή παραλείψεις που δεν σχετίζονται με την αναφορά ή δεν είναι απαραίτητες για την αποκάλυψη παραβίασης σύμφωνα με την παρούσα οδηγία θα πρέπει να εξακολουθεί να διέπεται από το εφαρμοστέο ενωσιακό ή εθνικό δίκαιο. Στις περιπτώσεις αυτές, θα εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια να αξιολογούν την ευθύνη των αναφερόντων υπό το πρίσμα όλων των σχετικών τεκμηριωμένων πληροφοριών και λαμβάνοντας υπόψη τις συγκεκριμένες περιστάσεις της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένης της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας της πράξης ή παράλειψης σε σχέση με την αναφορά ή τη δημόσια αποκάλυψη.

- (93) Είναι πιθανόν τα αντίποινα να παρουσιάζονται ως αιτιολογημένα για λόγους άλλους από την αναφορά και δεν αποκλείεται να είναι πολύ δύσκολο για τους αναφέροντες να αποδείξουν τη σύνδεση μεταξύ της αναφοράς και των αντιποίνων, ενώ οι υπαίτιοι των αντιποίνων μπορεί να διαθέτουν μεγαλύτερη εξουσία και πόρους ώστε να τεκμηριώσουν τα μέτρα που έλαβαν και το σκεπτικό τους. Συνεπώς, εφόσον ο αναφέρων ή η αναφέρουσα αποδείξει εκ πρώτης όψεως ότι προέβη σε αναφορά παραβιάσεων ή προέβη σε δημόσια αποκάλυψη σύμφωνα με την παρούσα οδηγία και υπέστη βλάβη, τότε το βάρος της απόδειξης θα πρέπει να μετατοπιστεί στο άτομο που ενήργησε κατά τρόπο βλαπτικό, το οποίο θα πρέπει να απαιτείται να αποδείξει ότι η πράξη ουδεμία σχέση έχει με την αναφορά ή τη δημόσια αποκάλυψη.
- (94) Πέρα από τη ρητή απαγόρευση των αντιποίνων που προβλέπεται από τον νόμο, είναι σημαντικό οι αναφέροντες που υφίστανται αντίποινα να έχουν πρόσβαση σε μέσα έννομης προστασίας και αποζημίωση. Το κατάλληλο μέσο για κάθε περίπτωση θα πρέπει να καθορίζεται από το είδος των αντιποίνων και θα πρέπει να παρέχεται πλήρης αποζημίωση για τις ζημιές σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία. Μπορεί να έχει τη μορφή επαναπρόσληψης, λόγου χάρη, σε περίπτωση απόλυσης, μετάθεσης ή υποβιβασμού, ή στέρησης κατάρτισης ή προαγωγής, ή επαναφοράς μιας άδειας ή σύμβασης που ακυρώθηκε· αποζημίωσης για πραγματικές και μελλοντικές οικονομικές απώλειες, λόγου χάρη για παλαιότερη απώλεια μισθών, αλλά και για μελλοντική απώλεια εισοδήματος, για κόστος που συνδέεται με αλλαγή επαγγέλματος· αποζημίωσης για άλλες οικονομικές βλάβες, όπως νομικά έξοδα και δαπάνες ιατρικής περίθαλψης, και για μη υλική βλάβη, όπως σωματική και ψυχική οδύνη.

- (95) Τα είδη νομικών ενεργειών μπορεί να διαφέρουν μεταξύ των νομικών συστημάτων, αλλά θα πρέπει να διασφαλίζουν πραγματική και αποτελεσματική αποζημίωση ή αποκατάσταση, κατά τρόπο αναλογικό προς τη ζημία και αποτρεπτικό. Σημαντικές εν προκειμένω είναι οι αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, ιδίως η αρχή 7, σύμφωνα με την οποία «πριν από τυχόν απόλυση, οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα να πληροφορούνται τους λόγους αυτής και να τους παρέχεται έγκαιρη προειδοποίηση. Έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε αποτελεσματικό και αμερόληπτο μηχανισμό επίλυσης διαφορών και, σε περίπτωση αδικαιολόγητης απόλυσης, δικαίωμα επανόρθωσης, όπου περιλαμβάνεται η καταβολή εύλογης αποζημίωσης.». Τα μέσα έννομης προστασίας που έχουν θεσπιστεί σε εθνικό επίπεδο δεν θα πρέπει να αποθαρρύνουν δυνητικούς μελλοντικούς πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος. Για παράδειγμα, η παροχή δυνατότητας αποζημίωσης ως εναλλακτική επιλογή αντί της επαναπρόσληψης σε περίπτωση απόλυσης θα μπορούσε να εξελιχθεί σε συστηματική πρακτική, ιδίως δε από μεγαλύτερους οργανισμούς, με αποθαρρυντικό αποτέλεσμα για τους μελλοντικούς πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος.

- (96) Ιδιαίτερη σημασία για τους καταγγέλλοντες έχουν τα προσωρινά μέτρα εν αναμονή της δικαστικής διαδικασίας που μπορεί να είναι μακρόχρονη. Ειδικότερα, μέτρα προσωρινού χαρακτήρα, όπως προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία, θα πρέπει επίσης να είναι διαθέσιμα για τους αναφέροντες για τον τερματισμό απειλών, αποπειρών ή διαρκών πράξεων αντιποίνων, όπως η παρενόχληση ή για την αποτροπή μορφών αντιποίνων, όπως η απόλυση, που μπορεί να είναι δύσκολα αναστρέψιμη μετά το πέρας μακρών περιόδων και που μπορεί ενδεχομένως να καταστρέψει οικονομικά το άτομο —προοπτική που μπορεί να αποθαρρύνει σημαντικά τους δυνητικούς πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος.
- (97) Μέτρα που λαμβάνονται εις βάρος αναφερόντων εκτός εργασιακού πλαισίου, για παράδειγμα δίωξη για συκοφαντική δυσφήμιση, προσβολή δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ή παραβίαση της υποχρέωσης εμπιστευτικότητας και της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, επίσης λειτουργούν αποτρεπτικά για τους πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος. Σε τέτοιες διαδικασίες, οι αναφέροντες θα πρέπει να μπορούν να προβάλλουν, ως αμυντικό ισχυρισμό, το γεγονός ότι έχουν προβεί σε αναφορά παραβιάσεων ή σε δημόσια αποκάλυψη σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, υπό την προϋπόθεση ότι οι πληροφορίες που αναφέρονται ή αποκαλύπτονται δημόσια ήταν απαραίτητες για την αποκάλυψη της παραβίασης. Στις περιπτώσεις αυτές, θα πρέπει να εναπόκειται στο άτομο που κινεί διαδικασίες το βάρος της απόδειξης ότι ο αναφέρων δεν πληροί τους όρους που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία.

(98) Η οδηγία (ΕΕ) 2016/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ θεσπίζει κανόνες ώστε να διασφαλιστεί επαρκές και συνεκτικό επίπεδο αστικής έννομης προστασίας σε περίπτωση παράνομης απόκτησης, χρήσης ή αποκάλυψης εμπορικού απορρήτου. Ωστόσο, προβλέπει επίσης ότι η απόκτηση, χρήση ή αποκάλυψη εμπορικού απορρήτου θεωρείται νόμιμη στον βαθμό που επιτρέπεται από το δίκαιο της Ένωσης. Τα πρόσωπα που αποκαλύπτουν εμπορικά απόρρητα που αποκτήθηκαν σε εργασιακό πλαίσιο θα πρέπει να επωφελούνται από την προστασία που παρέχει η παρούσα οδηγία, επίσης ως προς την αστική ευθύνη, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν τους όρους που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία, μεταξύ των οποίων την προϋπόθεση ότι η αποκάλυψη είναι αναγκαία προκειμένου να αποκαλυφθεί παραβίαση που εμπίπτει στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Όταν πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις, οι αποκαλύψεις εμπορικών απορρήτων θεωρείται ότι «επιτρέπονται» από το δίκαιο της Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/943. Επιπλέον, οι δύο οδηγίες θα πρέπει να θεωρούνται συμπληρωματικές και τα μέτρα, οι διαδικασίες και τα μέσα προσφυγής σε αστική έννομη προστασία, καθώς και οι εξαιρέσεις που προβλέπονται στην οδηγία (ΕΕ) 2016/943 θα πρέπει να εξακολουθήσουν να ισχύουν για όλες τις περιπτώσεις αποκάλυψης εμπορικών απορρήτων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Οι αρμόδιες αρχές που λαμβάνουν πληροφορίες που αφορούν παραβιάσεις που συμπεριλαμβάνουν εμπορικά απόρρητα, θα πρέπει να μεριμνούν ώστε να μη χρησιμοποιούνται ούτε να γνωστοποιούνται για σκοπούς που υπερβαίνουν το αναγκαίο για την ορθή παρακολούθηση των αναφορών.

¹ Οδηγία (ΕΕ) 2016/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2016, περί προστασίας της τεχνογνωσίας και των επιχειρηματικών πληροφοριών που δεν έχουν αποκαλυφθεί (εμπορικό απόρρητο) από την παράνομη απόκτηση, χρήση και αποκάλυψή τους (ΕΕ L 157 της 15.6.2016, σ. 1).

- (99) Σημαντικό κόστος για τους αναφέροντες που προσφεύγουν δικαστικώς κατά μέτρων αντιποίνων μπορεί να είναι τα σχετικά δικαστικά έξοδα. Παρά το γεγονός ότι μπορούν να ανακτήσουν τα εν λόγω έξοδα στο τέλος της διαδικασίας, δεν αποκλείεται να μη μπορούν να καλύψουν εξ αρχής τα έξοδα αυτά, ιδίως αν είναι άνεργοι ή σε μαύρη λίστα. Η παροχή συνδρομής για ποινικές διαδικασίες, ιδίως όταν οι αναφέροντες πληρούν τις προϋποθέσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2016/1919 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ και γενικότερα η παροχή συνδρομής σε όσους αντιμετωπίζουν σοβαρές οικονομικές δυσχέρειες θα μπορούσε να είναι καταλυτική, σε ορισμένες περιπτώσεις, για την αποτελεσματική επιβολή των δικαιωμάτων τους στην προστασία.
- (100) Τα δικαιώματα των αναφερομένων θα πρέπει να προστατεύονται ώστε να αποφεύγονται βλάβες για τη φήμη και την υπόληψη ή άλλες αρνητικές συνέπειες. Επιπλέον, τα δικαιώματα υπεράσπισης και πρόσβασης του αναφερομένου σε μέσα έννομης προστασίας θα πρέπει να είναι πλήρως σεβαστά σε κάθε στάδιο της διαδικασίας που έπεται της αναφοράς, σύμφωνα με τα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προστατεύουν την εμπιστευτικότητα της ταυτότητας του οικείου προσώπου και να διασφαλίζουν τα δικαιώματα υπεράσπισης συμπεριλαμβανομένων του δικαιώματος πρόσβασης στον φάκελο, του δικαιώματος ακρόασης και του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής κατά απόφασης που το αφορά, σύμφωνα με τις εφαρμοστέες διαδικασίες που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία στο πλαίσιο ερευνών ή μεταγενέστερης δικαστικής διαδικασίας.

¹ Οδηγία (ΕΕ) 2016/1919 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2016, σχετικά με τη δικαστική αρωγή για υπόπτους και κατηγορουμένους στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών και για καταζητούμενους σε διαδικασίες εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης (ΕΕ L 297 της 4.11.2016, σ. 1).

- (101) Οποιοδήποτε πρόσωπο υφίσταται ζημία, άμεσα ή έμμεσα, ως συνέπεια της αναφοράς ή της δημόσιας αποκάλυψης ανακριβών ή παραπλανητικών πληροφοριών θα πρέπει να διατηρεί την προστασία και τα μέσα έννομης προστασίας που διαθέτει σύμφωνα με τους κανόνες του γενικού εθνικού δικαίου. Σε περίπτωση που η αναφορά ή η δημόσια αποκάλυψη της εν λόγω ανακριβούς ή παραπλανητικής πληροφορίας έγινε ηθελημένα και εν γνώσει, τότε τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα θα πρέπει να δικαιούνται αποζημίωση σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.
- (102) Οι ποινικές, αστικές ή διοικητικές κυρώσεις είναι αναγκαίες προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των κανόνων σχετικά με την προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος. Οι κυρώσεις κατά όσων προβαίνουν σε αντίποινα ή σε άλλες δυσμενείς ενέργειες σε βάρος καταγγελλόντων μπορούν να αποθαρρύνουν τέτοιου είδους ενέργειες. Είναι απαραίτητο να επιβάλλονται κυρώσεις επίσης σε βάρος προσώπων που αναφέρουν ή αποκαλύπτουν δημόσια πληροφορίες που αφορούν παραβιάσεις που αποδεικνύεται ότι είναι εν γνώσει τους ψευδείς, ώστε να αποτρέπονται περαιτέρω κακόβουλες αναφορές και να διασφαλίζεται η αξιοπιστία του συστήματος. Η αναλογικότητα των εν λόγω κυρώσεων θα πρέπει να διασφαλίζει ότι δεν λειτουργούν αποτρεπτικά για τους δυνητικούς πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος.
- (103) Κάθε απόφαση που λαμβάνεται από τις αρχές και βλάπτει τα δικαιώματα που παρέχονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας, με την οποία οι αρμόδιες αρχές αποφασίζουν να περατώσουν τη διαδικασία που αφορά αναφερόμενη παραβίαση για το λόγο ότι είναι σαφώς ασήμαντη, ή για το λόγο ότι η αναφορά είναι επανειλημμένη, ή αποφασίζουν ότι συγκεκριμένη αναφορά δεν χρήζει επεξεργασίας κατά προτεραιότητα, υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη.

- (104) Η παρούσα οδηγία εισάγει ελάχιστα πρότυπα και τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εισάγουν ή να διατηρούν διατάξεις που είναι ευνοϊκότερες για τους αναφέροντες, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω διατάξεις δεν έρχονται σε σύγκρουση με μέτρα για την προστασία των ενδιαφερομένων προσώπων. Η μεταφορά της παρούσας οδηγίας δεν θα πρέπει να δικαιολογεί σε καμία περίπτωση την υποβάθμιση του επιπέδου της προστασίας που ήδη παρέχεται στους αναφέροντες δυνάμει του εθνικού δικαίου στους τομείς στους οποίους εφαρμόζεται.
- (105) Σύμφωνα με το άρθρο 26 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ, η εσωτερική αγορά πρέπει να αποτελεί χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα στον οποίο διασφαλίζονται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών. Η εσωτερική αγορά θα πρέπει να παρέχει στους πολίτες της Ένωσης προστιθέμενη αξία υπό τη μορφή εμπορευμάτων και υπηρεσιών καλύτερης ποιότητας και μεγαλύτερης ασφάλειας, διασφαλίζοντας υψηλά πρότυπα για τη δημόσια υγεία και την προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ως εκ τούτου, το άρθρο 114 ΣΛΕΕ συνιστά την κατάλληλη νομική βάση για την έγκριση των μέτρων που είναι αναγκαία για την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Πέραν του άρθρου 114 ΣΛΕΕ, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να διαθέτει επιπρόσθετες νομικές βάσεις προκειμένου να καλύπτει τους τομείς που βασίζονται στο άρθρο 16, στο άρθρο 43 παράγραφος 2, στο άρθρο 50, στο άρθρο 53 παράγραφος 1, στα άρθρα 91 και 100, στο άρθρο 168 παράγραφος 4, στο άρθρο 169, στο άρθρο 192 παράγραφος 1 και στο άρθρο 325 παράγραφος 4 ΣΛΕΕ και στο άρθρο 31 της Συνθήκης Ευρατόμ για τη θέσπιση μέτρων της Ένωσης.

- (106) Το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας βασίζεται στον προσδιορισμό των τομέων στους οποίους η θέσπιση της προστασίας των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος φαίνεται δικαιολογημένη και απαραίτητη βάσει των επί του παρόντος διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων. Το εν λόγω καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής μπορεί να επεκταθεί σε άλλους τομείς ή πράξεις της Ένωσης αν αποδειχτεί αναγκαίο ως μέσο ενίσχυσης της επιβολής των πράξεων βάσει αποδεικτικών στοιχείων που μπορεί να προκύψουν στο μέλλον ή βάσει της αξιολόγησης του τρόπου με τον οποίο έχει λειτουργήσει η παρούσα οδηγία.
- (107) Όταν θεσπίζονται μελλοντικές νομοθετικές πράξεις συναφείς με τους τομείς πολιτικής που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, αυτές θα πρέπει να καθιστούν σαφές, κατά περίπτωση, ότι εφαρμόζεται η παρούσα οδηγία. Όποτε είναι αναγκαίο, θα πρέπει να προσαρμόζεται το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας και να τροποποιείται το παράρτημα αντίστοιχα.
- (108) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας, ήτοι η ενίσχυση της επιβολής ορισμένων πράξεων σε ορισμένους τομείς πολιτικής και όσον αφορά πράξεις όπου οι παραβάσεις του ενωσιακού δικαίου μπορούν να βλάψουν σοβαρά το δημόσιο συμφέρον, χάρη στην αποτελεσματική προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη όταν δρουν μόνο τους και με μη συντονισμένο τρόπο, αλλά επιτυγχάνεται καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης με τη θέσπιση κοινών ελάχιστων προτύπων για την προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος και δεδομένου ότι μόνο η δράση σε επίπεδο Ένωσης μπορεί να διασφαλίσει συνέπεια και να εναρμονίσει τους υφιστάμενους κανόνες της Ένωσης για την προστασία των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος, η Ένωση μπορεί να θεσπίσει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας που ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, που διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού.

- (109) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον Χάρτη, ιδίως το άρθρο 11. Η παρούσα οδηγία είναι πολύ σημαντικό να εφαρμόζεται σύμφωνα με τα εν λόγω δικαιώματα και αρχές διασφαλίζοντας τον πλήρη σεβασμό, μεταξύ άλλων, της ελευθερίας έκφρασης και πληροφόρησης, του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, της επιχειρηματικής ελευθερίας, του δικαιώματος σε υψηλό επίπεδο προστασίας του καταναλωτή, του δικαιώματος σε υψηλό επίπεδο προστασίας της ανθρώπινης υγείας, του δικαιώματος σε υψηλό επίπεδο περιβαλλοντικής προστασίας, του δικαιώματος στη χρηστή διοίκηση, του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής και των δικαιωμάτων υπεράσπισης.
- (110) Ζητήθηκε η γνώμη του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων, σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ, ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι η ενίσχυση της επιβολής του δικαίου και των πολιτικών της Ένωσης σε συγκεκριμένους τομείς μέσω της θέσπισης κοινών ελάχιστων προτύπων που θα διασφαλίζουν υψηλό επίπεδο προστασίας των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης.

Άρθρο 2

Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία καθορίζει ελάχιστα κοινά πρότυπα για την προστασία των προσώπων που αναφέρουν τις ακόλουθες παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης:
 - α) παραβιάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των πράξεων της Ένωσης που ορίζονται στο παράρτημα που αφορούν τους ακόλουθους τομείς:
 - i) δημόσιες συμβάσεις,
 - ii) χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, προϊόντα και αγορές και πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας,

- iii) ασφάλεια των προϊόντων και συμμόρφωση,
 - iv) ασφάλεια των μεταφορών,
 - v) προστασία του περιβάλλοντος,
 - vi) προστασία από την ακτινοβολία και πυρηνική ασφάλεια,
 - vii) ασφάλεια των τροφίμων και των ζωοτροφών, υγεία και καλή μεταχείριση των ζώων,
 - viii) δημόσια υγεία,
 - ix) προστασία των καταναλωτών,
 - x) προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ασφάλεια των συστημάτων δικτύου και πληροφοριών,
- β) παραβιάσεις που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης που αναφέρονται στο άρθρο 325 ΣΛΕΕ και τα ειδικότερα οριζόμενα στα σχετικά ενωσιακά μέτρα,
- γ) παραβιάσεις σχετιζόμενες με την εσωτερική αγορά, όπως αναφέρεται στο άρθρο 26 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραβιάσεων των κανόνων της Ένωσης περί ανταγωνισμού και κρατικών ενισχύσεων, καθώς και παραβιάσεων που αφορούν την εσωτερική αγορά σχετικά με πράξεις που παραβαίνουν τους κανόνες για τη φορολογία των εταιρειών ή διακανονισμούς των οποίων σκοπός είναι η διασφάλιση φορολογικού πλεονεκτήματος που ματαιώνει το αντικείμενο ή τον σκοπό της εφαρμοστέας νομοθεσίας περί φορολογίας εταιρειών.

2. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει την εξουσία των κρατών μελών να επεκτείνουν την προστασία βάσει του εθνικού δικαίου όσον αφορά τομείς ή πράξεις που δεν καλύπτονται από την παράγραφο 1.

Άρθρο 3

Συνάφεια με άλλες πράξεις της Ένωσης και εθνικές διατάξεις

1. Όταν οι τομεακές πράξεις της Ένωσης που αναφέρονται στο μέρος II του παραρτήματος προβλέπουν ειδικούς κανόνες περί αναφοράς παραβιάσεων, εφαρμόζονται αυτοί οι κανόνες. Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας εφαρμόζονται στον βαθμό που ένα ζήτημα δεν ρυθμίζεται υποχρεωτικά στις εν λόγω τομεακές πράξεις της Ένωσης.
2. Η παρούσα οδηγία δεν επηρεάζει την ευθύνη των κρατών μελών να διασφαλίζουν εθνική ασφάλεια ή την εξουσία τους να διαφυλάσσουν τα ουσιαστικά συμφέροντά τους στον τομέα της ασφάλειας. Ειδικότερα, δεν εφαρμόζεται στις αναφορές παραβιάσεων κανόνων για τις συμβάσεις που άπτονται ζητημάτων άμυνας ή ασφάλειας εκτός εάν καλύπτονται από τις σχετικές πράξεις της Ένωσης.
3. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει την εφαρμογή του ενωσιακού ή εθνικού δικαίου σχετικά με οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:
 - α) την προστασία των διαβαθμισμένων πληροφοριών,
 - β) την προστασία του δικηγορικού και του ιατρικού απορρήτου,
 - γ) το απόρρητο των δικαστικών διασκέψεων, ή
 - δ) τους κανόνες ποινικής δικονομίας.

4. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τους εθνικούς κανόνες σχετικά με την άσκηση από τους εργαζόμενους των δικαιωμάτων τους να συμβουλευούνται τους εκπροσώπους τους ή τις συνδικαλιστικές ενώσεις τους και σχετικά με την προστασία έναντι κάθε αδικαιολόγητου επιζήμιου μέτρου η οποία απορρέει από τις εν λόγω διαβουλεύσεις, καθώς και σχετικά με την αυτονομία των κοινωνικών εταίρων και το δικαίωμά τους να συνάπτουν συλλογικές συμβάσεις. Αυτό δεν θίγει το επίπεδο προστασίας που παρέχεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 4

Προσωπικό πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε αναφέροντες που εργάζονται στον ιδιωτικό ή τον δημόσιο τομέα και έχουν αποκτήσει πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις σε εργασιακό πλαίσιο, μεταξύ άλλων, τουλάχιστον στους εξής:
- α) πρόσωπα που έχουν την ιδιότητα του «εργαζομένου», κατά την έννοια του άρθρου 45 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων υπαλλήλων,
 - β) πρόσωπα που έχουν την ιδιότητα του «μη μισθωτού», κατά την έννοια του άρθρου 49 ΣΛΕΕ,
 - γ) μετόχους και πρόσωπα που ανήκουν στο διοικητικό, διαχειριστικό ή εποπτικό όργανο μιας επιχείρησης, περιλαμβανομένων μη εκτελεστικών μελών, καθώς και εθελοντών και αμειβόμενων ή μη αμειβόμενων ασκουμένων,
 - δ) οποιαδήποτε πρόσωπα εργάζονται υπό την εποπτεία και τις οδηγίες αναδόχων, υπεργολάβων και προμηθευτών.

2. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται επίσης σε αναφέροντες όταν αναφέρουν ή αποκαλύπτουν δημόσια πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις που έχουν αποκτηθεί στο πλαίσιο εργασιακής σχέσης η οποία έχει έκτοτε λήξει.
3. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται επίσης σε αναφέροντες των οποίων η εργασιακή σχέση δεν έχει ακόμη ξεκινήσει, σε περιπτώσεις που πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις έχουν αποκτηθεί κατά τη διάρκεια της διαδικασίας πρόσληψης ή σε άλλο στάδιο διαπραγμάτευσης πριν από τη σύναψη σύμβασης.
4. Τα μέτρα για την προστασία των αναφερόντων που αναφέρονται στο κεφάλαιο VI εφαρμόζονται επίσης, κατά περίπτωση, σε
 - α) διαμεσολαβητές,
 - β) τρίτα πρόσωπα που συνδέονται με τους αναφέροντες και που θα μπορούσαν να υποστούν αντίποινα σε εργασιακό πλαίσιο, όπως συνάδελφοι ή συγγενείς των αναφερόντων, και
 - γ) νομικές οντότητες τις οποίες οι αναφέροντες έχουν στην ιδιοκτησία τους, για τις οποίες εργάζονται ή συνδέονται με άλλο τρόπο με εργασιακή σχέση.

Άρθρο 5

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) «παραβιάσεις»: πράξεις ή παραλείψεις που:
 - i) είναι παράνομες και σχετίζονται με ενωσιακές πράξεις και τομείς που εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής που αναφέρεται στο άρθρο 2· ή
 - ii) αντιβαίνουν στο αντικείμενο ή τον σκοπό των κανόνων που προβλέπονται στις εν λόγω ενωσιακές πράξεις και τομείς που εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής που αναφέρεται στο άρθρο 2,
- 2) «πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις»: πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων ευλόγων υπονοιών, σχετικά με πραγματικές ή δυνητικές παραβιάσεις, οι οποίες έχουν διαπραχθεί ή είναι πολύ πιθανόν να διαπραχθούν στον οργανισμό στον οποίο εργάζεται ή έχει εργαστεί ο αναφέρων ή σε άλλους οργανισμούς με τους οποίους ο αναφέρων είχε επαφή μέσω της εργασίας του και σχετικά με απόπειρες απόκρυψης παραβιάσεων,
- 3) «αναφορά» ή «αναφέρω»: εκτός για τους σκοπούς του άρθρου 27, η παροχή πληροφοριών, προφορικώς ή γραπτώς, σχετικά με παραβιάσεις,
- 4) «εσωτερική αναφορά»: η προφορική ή γραπτή παροχή πληροφοριών σχετικά με παραβιάσεις στο εσωτερικό μιας νομικής οντότητας του ιδιωτικού ή του δημόσιου τομέα,

- 5) «εξωτερική αναφορά»: η προφορική ή γραπτή παροχή πληροφοριών σχετικά με παραβιάσεις στις αρμόδιες αρχές,
- 6) «δημόσια αποκάλυψη» ή «αποκαλύπτω δημόσια»: η διάθεση στο κοινό πληροφοριών σχετικά με παραβιάσεις,
- 7) «αναφέρων»: φυσικό πρόσωπο το οποίο αναφέρει ή αποκαλύπτει δημόσια πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις, πληροφορίες τις οποίες απέκτησε στο πλαίσιο των εργασιακών δραστηριοτήτων του,
- 8) «διαμεσολαβητής»: φυσικό πρόσωπο που βοηθά τον αναφέροντα στη διαδικασία αναφοράς σε εργασιακό πλαίσιο, η βοήθεια του οποίου θα πρέπει να είναι εμπιστευτική,
- 9) «εργασιακό πλαίσιο»: τρέχουσες ή παλαιότερες εργασιακές δραστηριότητες στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα, ανεξαρτήτως της φύσης των εν λόγω δραστηριοτήτων, μέσω των οποίων τα πρόσωπα αποκτούν πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις και στο πλαίσιο των οποίων τα εν λόγω πρόσωπα θα μπορούσαν να υποστούν αντίποινα αν ανέφεραν αυτές τις πληροφορίες,
- 10) «αναφερόμενος»: φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο κατονομάζεται στην αναφορά ή στη δημόσια αποκάλυψη ως πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται η παραβίαση ή με το οποίο σχετίζεται το εν λόγω πρόσωπο,
- 11) «αντίποινα»: οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση πράξη ή παράλειψη η οποία συμβαίνει σε εργασιακό πλαίσιο και είναι αποτέλεσμα εσωτερικής ή εξωτερικής αναφοράς ή δημοσιοποίησης, και η οποία προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει αδικαιολόγητη ζημία στον αναφέροντα,

- 12) «μέτρο παρακολούθησης»: οποιαδήποτε πράξη επιτελεί ο αποδέκτης αναφοράς ή οποιαδήποτε αρμόδια αρχή, με σκοπό την αξιολόγηση της ακρίβειας των ισχυρισμών που περιλαμβάνονται στην αναφορά και, ενδεχομένως, την αντιμετώπιση της αναφερόμενης παραβίασης, επίσης μέσω μέτρων όπως εσωτερική διερεύνηση, έρευνα, δίωξη, αγωγή για ανάκτηση κονδυλίων ή η περάτωση της διαδικασίας,
- 13) «ενημέρωση»: η παροχή ενημέρωσης στους αναφέροντες για τα μέτρα που προβλέπεται να ληφθούν ή έχουν ληφθεί στο πλαίσιο της παρακολούθησης και για τους λόγους της εν λόγω παρακολούθησης,
- 14) «αρμόδια αρχή»: οποιαδήποτε εθνική αρχή έχει οριστεί να παραλαμβάνει αναφορές σύμφωνα με το κεφάλαιο ΙΙΙ και να παρέχει ενημέρωση στον αναφέροντα, και/ή έχει οριστεί να ασκεί τα καθήκοντα που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, ιδίως δε όσον αφορά τα μέτρα παρακολούθησης.

Άρθρο 6

Προϋποθέσεις για την προστασία των αναφερόντων

1. Οι αναφέροντες παραβιάσεις δικαιούνται προστασία δυνάμει της παρούσας οδηγίας, εφόσον:
- α) είχαν βάσιμους λόγους να θεωρούν ότι οι πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις που ανέφεραν ήταν αληθείς κατά τον χρόνο της αναφοράς και ότι οι πληροφορίες αυτές εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, και
 - β) υπέβαλαν αναφορά είτε εσωτερικά σύμφωνα με το άρθρο 7 είτε εξωτερικά σύμφωνα με το άρθρο 10, ή προέβησαν σε δημόσια αποκάλυψη σύμφωνα με το άρθρο 15.

2. Με την επιφύλαξη των υφιστάμενων υποχρεώσεων για την παροχή ανώνυμων αναφορών δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, η παρούσα οδηγία δεν θίγει την εξουσία των κρατών μελών να αποφασίζουν εάν και κατά πόσον οι νομικές οντότητες του ιδιωτικού ή του δημόσιου τομέα και οι αρμόδιες αρχές αποδέχονται και παρακολουθούν τις ανώνυμες αναφορές παραβιάσεων.
3. Πρόσωπα που κατήγγειλαν ή δημοσιοποίησαν πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις ανωνύμως, αλλά τα οποία στη συνέχεια ταυτοποιήθηκαν και υφίστανται αντίποινα δικαιούνται εν τούτοις την προστασία που προβλέπεται στο κεφάλαιο VI, υπό τον όρο ότι πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 1.
4. Οι αναφέροντες σε οικεία θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης παραβιάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας δικαιούνται την προστασία που ορίζει η παρούσα οδηγία υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με εκείνους που υποβάλλουν αναφορά εξωτερικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Άρθρο 7

Αναφορά μέσω εσωτερικών διαύλων αναφοράς

1. Κατά γενική αρχή και με την επιφύλαξη των άρθρων 10 και 15, οι πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις μπορούν να αναφέρονται μέσω των εσωτερικών διαύλων αναφοράς και διαδικασιών που προβλέπονται στο παρόν κεφάλαιο.

2. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν την αναφορά μέσω εσωτερικών διαύλων αναφοράς πριν από την αναφορά μέσω εξωτερικών διαύλων αναφοράς, σε περίπτωση που η παραβίαση μπορεί να αντιμετωπισθεί με αποτελεσματικότητα εσωτερικά και εφόσον ο αναφέρων θεωρεί ότι δεν υπάρχει κίνδυνος αντιποίνων.
3. Οι κατάλληλες πληροφορίες σχετικά με τη συγκεκριμένη χρήση των εσωτερικών διαύλων αναφοράς που αναφέρονται στην παράγραφο 2 παρέχονται στο πλαίσιο των πληροφοριών που δίδονται από νομικές οντότητες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 1 στοιχείο ζ), και από τις αρμόδιες αρχές σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 4 στοιχείο α) και το άρθρο 13.

Άρθρο 8

Υποχρέωση καθιέρωσης εσωτερικών διαύλων αναφοράς

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι νομικές οντότητες στον ιδιωτικό και στον δημόσιο τομέα καθιερώνουν διαύλους και διαδικασίες για εσωτερική αναφορά και για παρακολούθηση, κατόπιν διαβουλεύσεως και σε συμφωνία με τους κοινωνικούς εταίρους, εφόσον προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο.
2. Οι δίαυλοι και διαδικασίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου παρέχουν τη δυνατότητα στους εργαζόμενους της οντότητας να αναφέρουν πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις. Μπορούν να παρέχουν τη δυνατότητα αναφορών σε άλλα πρόσωπα, που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχεία β), γ) και δ) και στο άρθρο 4 παράγραφος 2, που έρχονται σε επαφή με την οντότητα στο πλαίσιο των εργασιακών τους δραστηριοτήτων, να αναφέρουν επίσης πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις.
3. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται σε νομικές οντότητες του ιδιωτικού τομέα με 50 ή περισσότερους εργαζομένους.

4. Το όριο της παραγράφου 3 δεν εφαρμόζεται στις οντότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των ενωσιακών πράξεων οι οποίες αναφέρονται στα μέρη I.B και II του παραρτήματος.
5. Οι δίαυλοι αναφοράς μπορούν να αποτελούν αντικείμενο εσωτερικής διαχείρισης από πρόσωπο ή υπηρεσία που έχει ορισθεί για αυτόν τον σκοπό ή να παρέχονται εξωτερικά από τρίτο μέρος. Οι διασφαλίσεις και οι απαιτήσεις του άρθρου 9 παράγραφος 1 εφαρμόζονται επίσης σε εντεταλμένα τρίτα μέρη που διαχειρίζονται τον δίαυλο αναφορών για λογαριασμό νομικής οντότητας του ιδιωτικού τομέα.
6. Οι νομικές οντότητες του ιδιωτικού τομέα με 50 έως 249 εργαζόμενους μπορούν να έχουν κοινή χρήση των πόρων για την παραλαβή αναφορών και, ενδεχομένως, για τη διερεύνηση των αναφορών. Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων που η παρούσα οδηγία επιβάλλει σε αυτές τις οντότητες να τηρούν την εμπιστευτικότητα και να παρέχουν απαντήσεις καθώς και να αντιμετωπίζουν την αναφερόμενη παραβίαση.
7. Κατόπιν δέουσας εκτίμησης κινδύνου, στην οποία λαμβάνεται υπόψη η φύση των δραστηριοτήτων των οντοτήτων και το απορρέον επίπεδο κινδύνου ιδίως για το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν από νομικές οντότητες του ιδιωτικού τομέα με λιγότερους από 50 εργαζομένους να καθιερώσουν εσωτερικούς διαύλους και διαδικασίες αναφοράς σύμφωνα με το κεφάλαιο II.
8. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή κάθε απόφαση την οποία λαμβάνουν και με την οποία απαιτείται από νομικές οντότητες του ιδιωτικού τομέα να καθιερώσουν εσωτερικούς διαύλους αναφοράς σύμφωνα με την παράγραφο 7. Η κοινοποίηση αυτή περιλαμβάνει αιτιολόγηση αυτής της απόφασης και τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση κινδύνου που αναφέρεται στην παράγραφο 7. Η Επιτροπή κοινοποιεί την απόφαση στα άλλα κράτη μέλη.

9. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται σε όλες τις νομικές οντότητες του δημόσιου τομέα, συμπεριλαμβανομένων των οντοτήτων που ανήκουν ή ελέγχονται από τέτοιες οντότητες.

Τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν από την υποχρέωση της παραγράφου 1 τους δήμους με λιγότερους από 10 000 κατοίκους, ή λιγότερους από 50 εργαζομένους, ή άλλες οντότητες που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου με λιγότερους από 50 εργαζομένους.

Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν τη δυνατότητα κοινοχρησίας των εσωτερικών διαύλων αναφοράς από τους δήμους ή διαχείρισή τους από κοινές αυτοδιοικητικές αρχές σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, υπό την προϋπόθεση ότι οι κοινοί εσωτερικοί διάυλοι αναφοράς είναι διακριτοί και αυτόνομοι από τους σχετικούς εξωτερικούς διαύλους αναφοράς.

Άρθρο 9

Διαδικασίες εσωτερικής αναφοράς και παρακολούθησης αναφορών

1. Οι διαδικασίες εσωτερικής αναφοράς και παρακολούθησης όπως αναφέρονται στο άρθρο 8 περιλαμβάνουν τα εξής:
- α) διαύλους για την παραλαβή των αναφορών, οι οποίοι σχεδιάζονται, θεσπίζονται και λειτουργούν κατά ασφαλή τρόπο που διασφαλίζει την προστασία της εμπιστευτικότητας της ταυτότητας του καταγγέλλοντος και κάθε τρίτου που κατονομάζεται στην αναφορά, και εμποδίζει την πρόσβαση σε αυτή σε μη εξουσιοδοτημένα μέλη του προσωπικού,
 - β) κοινοποίηση παραλαβής της αναφοράς στον αναφέροντα εντός προθεσμίας επτά ημερών από τη στιγμή της παραλαβής,

- γ) τον ορισμό αμερολήπτου προσώπου ή υπηρεσίας με αρμοδιότητα για την παρακολούθηση των αναφορών που μπορεί να είναι το ίδιο πρόσωπο ή υπηρεσία με εκείνο που παραλαμβάνει τις αναφορές και το οποίο θα διατηρήσει επικοινωνία με τον αναφέροντα και, εφόσον απαιτείται, θα ζητεί περαιτέρω πληροφορίες από τον εν λόγω αναφέροντα και θα του παρέχει ενημέρωση,
- δ) την επιμελή παρακολούθηση από το πρόσωπο ή την υπηρεσία που αναφέρεται στο στοιχείο γ),
- ε) την επιμελή παρακολούθηση των ανώνυμων αναφορών, εφόσον προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία,
- στ) εύλογο χρονικό διάστημα για την παροχή ενημέρωσης, το οποίο δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες από τη βεβαίωση παραλαβής ή, εάν δεν έχει αποσταλεί βεβαίωση στον αναφέροντα, τους τρεις μήνες από τη λήξη του επταημέρου μετά την υποβολή της αναφοράς,
- ζ) την παροχή σαφών και εύκολα προσβάσιμων πληροφοριών για τις διαδικασίες υπό τις οποίες μπορούν οι αναφορές να υποβληθούν εξωτερικά σε αρμόδιες αρχές σύμφωνα με το άρθρο 10 και, κατά περίπτωση, σε θεσμικά και λοιπά όργανα ή οργανισμούς της Ένωσης.

2. Οι δίαυλοι που προβλέπονται στην παράγραφο 1 στοιχείο α) παρέχουν τη δυνατότητα υποβολής αναφοράς γραπτώς ή προφορικώς ή και με τους δύο τρόπους. Η προφορική αναφορά είναι δυνατό να γίνει μέσω τηλεφώνου ή άλλων συστημάτων φωνητικών μηνυμάτων, και κατόπιν αιτήσεως του αναφέροντος, μέσω προσωπικής συνάντησης εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

Άρθρο 10

Αναφορά μέσω εξωτερικών διαύλων αναφοράς

Με την επιφύλαξη του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο β), οι αναφέροντες αναφέρουν πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις χρησιμοποιώντας τους διαύλους και τις διαδικασίες των άρθρων 11 και 12, αφού έχουν πρώτα υποβάλει αναφορά μέσω του εσωτερικού διαύλου αναφοράς ή υποβάλλοντας αναφορά απευθείας μέσω εξωτερικών διαύλων αναφοράς.

Άρθρο 11

Υποχρέωση καθιέρωσης εξωτερικών διαύλων αναφοράς και παρακολούθησης αναφορών

1. Τα κράτη μέλη ορίζουν τις αρχές που είναι αρμόδιες για την παραλαβή των αναφορών, την ενημέρωση και την παρακολούθηση αναφορών και τους παρέχουν τους κατάλληλους πόρους.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές:
 - α) συγκροτούν ανεξάρτητους και αυτόνομους εξωτερικούς διαύλους αναφοράς, για την παραλαβή και τη διαχείριση των πληροφοριών σχετικά με παραβιάσεις,

- β) βεβαιώνει αμέσως, και σε κάθε περίπτωση εντός επταημέρου από την παραλαβή της αναφοράς, την εν λόγω παραλαβή, εκτός αν ζητηθεί ρητώς κάτι διαφορετικό από τον αναφέροντα ή αν η αρμόδια αρχή πιστεύει ευλόγως ότι η βεβαίωση αναφοράς θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την προστασία της ταυτότητας του αναφέροντος,
- γ) παρακολουθούν επιμελώς τις αναφορές,
- δ) παρέχουν ενημέρωση στον αναφέροντα εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, το οποίο δεν υπερβαίνει τους τρεις ή τους έξι μήνες σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις,
- ε) κοινοποιούν στον αναφέροντα το τελικό αποτέλεσμα ερευνών που κινήθηκαν από την αναφορά, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει το εθνικό δίκαιο,
- ε) διαβιβάζουν εν ευθέτω χρόνω τις πληροφορίες της αναφοράς στα αρμόδια θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης, κατά περίπτωση, για περαιτέρω διερεύνηση εφόσον προβλέπεται από το ενωσιακό ή το εθνικό δίκαιο.

3. Τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν ότι οι αρμόδιες αρχές, αφού εξετάσουν δεόντως το θέμα, μπορούν να αποφασίσουν ότι μια αναφερόμενη παραβίαση είναι σαφώς ήσσονος σημασίας και δεν απαιτεί περαιτέρω παρακολούθηση σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, πέραν της περάτωσης της διαδικασίας. Τούτο δεν θίγει άλλες υποχρεώσεις ή άλλες εφαρμοστέες διαδικασίες για την αντιμετώπιση της αναφερόμενης παραβίασης, ούτε την προστασία που παρέχει η παρούσα οδηγία έναντι της εσωτερικής ή εξωτερικής αναφοράς. Στην περίπτωση αυτήν, οι αρμόδιες αρχές κοινοποιούν την απόφασή τους και τους λόγους της στον αναφέροντα.

4. Τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν ότι οι αρμόδιες αρχές μπορούν να αποφασίζουν να περατώσουν διαδικασίες σχετικά με επαναλαμβανόμενες αναφορές οι οποίες δεν περιλαμβάνουν σημαντικές νέες πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις σε σχέση με προηγούμενη αναφορά όσον αφορά την οποία οι σχετικές διαδικασίες έχουν περατωθεί, εκτός εάν νέες νομικές ή πραγματικές περιστάσεις δικαιολογούν διαφορετική παρακολούθηση. Στην περίπτωση αυτήν, οι αρμόδιες αρχές ενημερώνουν τον αναφέροντα σχετικά με την απόφασή τους και τους λόγους της.
5. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι, σε περίπτωση μεγάλης εισροής αναφορών, οι αρμόδιες αρχές μπορούν να εξετάζουν κατά προτεραιότητα τις αναφορές σοβαρών παραβιάσεων ή παραβιάσεων ουσιωδών διατάξεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, με την επιφύλαξη του χρονικού διαστήματος που ορίζεται στην παράγραφο 2 στοιχείο δ).
6. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κάθε αρχή που λαμβάνει αναφορά, αλλά δεν είναι αρμόδια για την αντιμετώπιση της καταγγελλόμενης παραβίασης, διαβιβάζει την αναφορά στην αρμόδια αρχή, εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος και με ασφαλή τρόπο, και ότι ο καταγγέλλων ενημερώνεται χωρίς καθυστέρηση για την διαβίβασή της.

Άρθρο 12

Σχεδιασμός των εξωτερικών διαύλων αναφοράς

1. Οι εξωτερικοί δίαυλοι αναφοράς θεωρούνται ανεξάρτητοι και αυτόνομοι, αν πληρούν όλα τα ακόλουθα κριτήρια:
 - α) σχεδιάζονται, θεσπίζονται και λειτουργούν κατά τρόπο που διασφαλίζει την πληρότητα, την ακεραιότητα και την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών και εμποδίζει την πρόσβαση σε αυτές σε μη εξουσιοδοτημένους υπαλλήλους της αρμόδιας αρχής,
 - β) επιτρέπουν τη διατηρήσιμη αποθήκευση πληροφοριών σύμφωνα με το άρθρο 18, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα να διεξαχθούν περαιτέρω έρευνες.
2. Οι εξωτερικοί δίαυλοι αναφοράς παρέχουν τη δυνατότητα αναφοράς γραπτώς και προφορικώς. Οι προφορικές αναφορές είναι δυνατές μέσω τηλεφώνου ή άλλων συστημάτων φωνητικών μηνυμάτων, και κατόπιν αιτήσεως του αναφέροντος, μέσω προσωπικής συνάντησης εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος.
3. Οι αρμόδιες αρχές διασφαλίζουν ότι, όταν μια αναφορά παραλαμβάνεται μέσω διαύλων διαφορετικών από τους διαύλους αναφοράς που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 ή από άλλα μέλη του προσωπικού από εκείνα που είναι υπεύθυνα για τον χειρισμό αναφορών, τα μέλη του προσωπικού που την παρέλαβαν δεν μπορούν να αποκαλύπτουν πληροφορίες που θα μπορούσαν να ταυτοποιήσουν τον αναφέροντα ή τον αναφερόμενο και ότι διαβιβάζουν αμέσως την αναφορά, χωρίς τροποποίηση, στα μέλη του προσωπικού που είναι υπεύθυνα για τον χειρισμό των αναφορών.

4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές ορίζουν μέλη προσωπικού υπεύθυνα για τον χειρισμό αναφορών, ιδίως δε για:
- α) παροχή πληροφοριών, σε κάθε ενδιαφερόμενο πρόσωπο, σχετικά με τις διαδικασίες για την υποβολή αναφοράς,
 - β) παραλαβή και εφαρμογή μέτρων παρακολούθησης των αναφορών,
 - γ) διατήρηση επαφής με τον αναφέροντα με σκοπό την παροχή ενημέρωσης και τη ζήτηση περαιτέρω πληροφοριών, εφόσον απαιτούνται.
5. Τα μέλη του προσωπικού που αναφέρονται στην παράγραφο 4 εκπαιδεύονται ειδικά για τον χειρισμό αναφορών.

Άρθρο 13

Πληροφορίες για την παραλαβή αναφορών και την παρακολούθησή τους

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές δημοσιεύουν στους δικτυακούς τους τόπους σε χωριστό, εύκολα αναγνωρίσιμο και προσβάσιμο τμήμα, τις ακόλουθες πληροφορίες:

- α) τις προϋποθέσεις για προστασία δυνάμει της παρούσας οδηγίας,
- β) τα στοιχεία επικοινωνίας για τους εξωτερικούς διαύλους αναφοράς, όπως προβλέπονται στο άρθρο 12, ιδίως τις ηλεκτρονικές και ταχυδρομικές διευθύνσεις, καθώς και τους αριθμούς τηλεφώνου για τέτοιους διαύλους, δηλώνοντας αν καταγράφονται οι τηλεφωνικές συνομιλίες,

- γ) τις διαδικασίες που εφαρμόζονται στις αναφορές παραβιάσεων, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο η αρμόδια αρχή μπορεί να ζητήσει από τον αναφέροντα να διευκρινίσει τις αναφερόμενες πληροφορίες ή να παράσχει συμπληρωματικές πληροφορίες, τη χρονική προθεσμία απάντησης στον αναφέροντα καθώς και το είδος και το περιεχόμενο της απάντησης,
- δ) το καθεστώς απορρήτου που ισχύει για τις αναφορές, και ιδίως τις πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με το άρθρο 17 της παρούσας οδηγίας, τα άρθρα 5 και 13 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, το άρθρο 13 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 και το άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725, ανάλογα με την περίπτωση,
- ε) το είδος της παρακολούθησης που πρόκειται να εφαρμοστεί για τις αναφορές,
- στ) τα μέσα και της διαδικασίες προστασίας κατά των αντιποίνων και τη διαθεσιμότητα εμπιστευτικών συμβουλών για πρόσωπα που σκέφτονται να υποβάλουν αναφορά,
- ζ) δήλωση η οποία αναφέρει ρητώς τους όρους υπό τους οποίους τα πρόσωπα που υποβάλλουν αναφορά στην αρμόδια αρχή προστατεύονται από την ευθύνη λόγω παραβίασης του απορρήτου δυνάμει του άρθρου 21 παράγραφος 2,
- η) στοιχεία επικοινωνίας του κέντρου πληροφοριών ή της ενιαίας ανεξάρτητης διοικητικής αρχής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 20 παράγραφος 3 και κατά περίπτωση.

Άρθρο 14

Επανεξέταση των διαδικασιών από τις αρμόδιες αρχές

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές επανεξετάζουν τις διαδικασίες για την παραλαβή αναφορών και τα μέτρα παρακολούθησής τους, σε τακτική βάση και τουλάχιστον μία φορά ανά τριετία. Κατά την εξέταση των εν λόγω διαδικασιών, οι αρμόδιες αρχές λαμβάνουν υπόψη την εμπειρία τους και την εμπειρία άλλων αρμόδιων αρχών και προσαρμόζουν τις διαδικασίες τους αναλόγως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ

Άρθρο 15

Δημόσιες αποκαλύψεις

1. Το πρόσωπο που προβαίνει σε δημόσια αποκάλυψη σχετικά με παραβιάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας δικαιούται προστασία δυνάμει της παρούσας οδηγίας, εάν πληρούνται μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - α) το πρόσωπο υπέβαλε πρώτα αναφορά εσωτερικά και εξωτερικά, ή κατευθείαν εξωτερικά σύμφωνα με τα κεφάλαια II και III, αλλά δεν αναλαμβάνεται καμία ενδεδειγμένη ενέργεια ως ανταπόκριση στην αναφορά εντός του χρονικού διαστήματος που αναφέρεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 στοιχείο στ) και στο άρθρο 11 παράγραφος 2 στοιχείο δ)· ή

β) το πρόσωπο έχει βάσιμους λόγους να πιστεύει ότι:

- i) η παραβίαση μπορεί να συνιστά άμεσο ή έκδηλο κίνδυνο για το δημόσιο συμφέρον, όπως όταν υπάρχει κατάσταση έκτακτης ανάγκης ή κίνδυνος μη αναστρέψιμης βλάβης ή
- ii) σε περίπτωση εξωτερικής αναφοράς, υπάρχει κίνδυνος αντιποίνων ή υπάρχει μικρή προοπτική να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά η παραβίαση, λόγω των ιδιαίτερων περιστάσεων της υπόθεσης, όπως όταν αποδεικτικά στοιχεία μπορεί να συγκαλυφθούν ή να καταστραφούν ή όταν μία αρχή μπορεί να βρίσκεται σε αθέμιτη σύμπραξη με τον υπαίτιο της παραβίασης ή να είναι αναμεμειγμένη στην παραβίαση.

2. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ένα πρόσωπο αποκαλύπτει πληροφορίες απευθείας στον Τύπο σύμφωνα με ειδικές εθνικές διατάξεις που θεσπίζουν σύστημα προστασίας σχετικό με την ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Άρθρο 16

Υποχρέωση εμπιστευτικότητας

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η ταυτότητα του αναφέροντος δεν αποκαλύπτεται σε οποιονδήποτε άλλον πέρα από τα εξουσιοδοτημένα μέλη του προσωπικού που είναι αρμόδια να λαμβάνουν ή να παρακολουθούν τις αναφορές χωρίς τη ρητή συγκατάθεση του εν λόγω προσώπου. Το ίδιο ισχύει και για κάθε άλλη πληροφορία από την οποία μπορεί να συναχθεί, άμεσα ή έμμεσα, η ταυτότητα του αναφέροντος.
2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, η ταυτότητα του αναφέροντος, καθώς και κάθε άλλη πληροφορία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 μπορεί να αποκαλύπτεται μόνον όταν είναι αναγκαία και αναλογική υποχρέωση που επιβάλλεται από το ενωσιακό ή το εθνικό δίκαιο στο πλαίσιο ερευνών των εθνικών αρχών ή δικαστικών διαδικασιών, μεταξύ άλλων με σκοπό τη διασφάλιση των δικαιωμάτων υπεράσπισης του αναφερομένου.

3. Οι αποκαλύψεις που γίνονται δυνάμει της παρέκκλισης που προβλέπεται στην παράγραφο 2 υπόκεινται σε κατάλληλες διασφαλίσεις σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες της Ένωσης και τους εθνικούς κανόνες. Ειδικότερα, οι αναφέροντες ενημερώνονται προτού αποκαλυφθεί η ταυτότητά τους, εκτός αν η ενημέρωση αυτή υπονομεύει τις έρευνες ή τις δικαστικές διαδικασίες. Κατά την ενημέρωση των αναφερόντων, η αρμόδια αρχή τους αποστέλλει γραπτή αιτιολόγηση στην οποία εξηγεί τους λόγους αποκάλυψης των συγκεκριμένων εμπιστευτικών στοιχείων.
4. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες αρχές που λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις, που συμπεριλαμβάνουν εμπορικά απόρρητα, να μην χρησιμοποιούν ούτε να αποκαλύπτουν τα εν λόγω εμπορικά απόρρητα για σκοπούς που υπερβαίνουν το αναγκαίο για την ορθή παρακολούθηση.

Άρθρο 17

Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Οποιαδήποτε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνάμει της παρούσας οδηγίας, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής ή της διαβίβασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις αρμόδιες αρχές, πραγματοποιείται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 και την οδηγία (ΕΕ) 2016/680. Κάθε ανταλλαγή ή διαβίβαση πληροφοριών από τα θεσμικά και λοιπά όργανα ή τους οργανισμούς της Ένωσης πραγματοποιείται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1725.

Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία εκδήλως δεν σχετίζονται με τον χειρισμό συγκεκριμένης αναφοράς δεν συλλέγονται ή, αν συλλεχθούν τυχαία, διαγράφονται χωρίς άσκοπη καθυστέρηση.

Άρθρο 18

Τήρηση αρχείων των αναφορών

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι νομικές οντότητες του ιδιωτικού και του δημοσίου δικαίου και οι αρμόδιες αρχές τηρούν αρχεία για κάθε αναφορά που παραλαμβάνουν, σύμφωνα με τις απαιτήσεις εμπιστευτικότητας που προβλέπονται στο άρθρο 16. Οι αναφορές αποθηκεύονται για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει το αναγκαίο και αναλογικό προκειμένου να τηρηθούν οι απαιτήσεις που επιβάλλονται από την παρούσα οδηγία ή άλλες απαιτήσεις που επιβάλλονται από το ενωσιακό ή εθνικό δίκαιο.
2. Όταν για την υποβολή αναφοράς χρησιμοποιείται τηλεφωνική γραμμή ή άλλο σύστημα τηλεφωνικών μηνυμάτων με καταγραφή της συνομιλίας, με την επιφύλαξη της συναίνεσης του αναφέροντος, οι νομικές οντότητες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα και οι αρμόδιες αρχές έχουν το δικαίωμα να τεκμηριώσουν την προφορική υποβολή αναφοράς με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:
 - α) με καταγραφή της συνομιλίας σε σταθερή και ανακτήσιμη μορφή,
 - β) με πλήρη και ακριβή μεταγραφή της συνομιλίας που συντάσσεται από τα μέλη του προσωπικού τα οποία είναι υπεύθυνα για τον χειρισμό της αναφοράς.

Οι νομικές οντότητες του ιδιωτικού και του δημοσίου δικαίου και οι αρμόδιες αρχές παρέχουν στον αναφέροντα τη δυνατότητα να επαληθεύσει, να διορθώσει και να συμφωνήσει με τη μεταγραφή της συνομιλίας, υπογράφοντάς την.

3. Όταν για την υποβολή αναφοράς χρησιμοποιείται τηλεφωνική γραμμή ή άλλο σύστημα τηλεφωνικών μηνυμάτων χωρίς καταγραφή της συνομιλίας, οι νομικές οντότητες του ιδιωτικού και του δημόσιου δικαίου και οι αρμόδιες αρχές έχουν το δικαίωμα να τεκμηριώσουν την προφορική υποβολή αναφοράς με τη μορφή επακριβών πρακτικών της συνομιλίας που συντάσσονται από τα μέλη του προσωπικού που είναι υπεύθυνα για τον χειρισμό της αναφοράς. Οι νομικές οντότητες του ιδιωτικού και του δημόσιου δικαίου και οι αρμόδιες αρχές παρέχουν στον αναφέροντα τη δυνατότητα να επαληθεύσει, να διορθώσει και να συμφωνήσει με τα πρακτικά της συνομιλίας, υπογράφοντάς τα.
4. Όταν ένα πρόσωπο ζητήσει συνάντηση με τα μέλη του προσωπικού των νομικών οντοτήτων του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα ή των αρμόδιων αρχών για να υποβάλει αναφορά σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 2 και το άρθρο 12 παράγραφος 2, οι νομικές οντότητες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα και οι αρμόδιες αρχές διασφαλίζουν, με την επιφύλαξη της συναίνεσης του αναφέροντος, ότι τηρούνται πλήρη και επακριβή πρακτικά της συνάντησης σε σταθερή και ανακτήσιμη μορφή.

Οι νομικές οντότητες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα και οι αρμόδιες αρχές έχουν το δικαίωμα να τηρούν πρακτικά της συνάντησης με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

- α) με καταγραφή της συνομιλίας σε σταθερή και ανακτήσιμη μορφή· ή
- β) με ακριβή πρακτικά της συνάντησης που συντάσσονται από τα μέλη του προσωπικού τα οποία είναι υπεύθυνα για τον χειρισμό της αναφοράς.

Οι νομικές οντότητες του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα και οι αρμόδιες αρχές παρέχουν στον αναφέροντα τη δυνατότητα να επαληθεύσει, να διορθώσει και να συμφωνήσει με τα πρακτικά της συνάντησης, υπογράφοντάς τα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 19

Απαγόρευση αντιποίνων

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να απαγορεύσουν αντίποινα οποιασδήποτε μορφής κατά προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 4, συμπεριλαμβανομένων των απειλών και αποπειρών αντεκδίκησης, μεταξύ άλλων, αντίποινα με την ακόλουθη μορφή:

- α) παύση, απόλυση ή ισοδύναμα μέτρα,
- β) υποβιβασμό ή στέρηση προαγωγής,
- γ) μεταβίβαση καθηκόντων, αλλαγή τόπου εργασίας, μείωση μισθού, μεταβολή του ωραρίου εργασίας,
- δ) στέρηση κατάρτισης,
- ε) αρνητική αξιολόγηση επιδόσεων ή αρνητική επαγγελματική σύσταση,
- στ) επιβολή ή εφαρμογή πειθαρχίας, επίπληξης ή άλλου πειθαρχικού μέτρου, περιλαμβανομένης χρηματικής ποινής,

- ζ) καταναγκασμό, εκφοβισμό, παρενόχληση ή περιθωριοποίηση,
- η) διάκριση, μειονέκτημα ή άδικη αντιμετώπιση,
- θ) μη μετατροπή σύμβασης προσωρινής απασχόλησης σε μόνιμη, ενώ ο εργαζόμενος είχε δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι θα του προσφερθεί μόνιμη απασχόληση,
- ι) μη ανανέωση ή πρόωρη διακοπή σύμβασης προσωρινής απασχόλησης,
- ια) βλάβη, περιλαμβανομένης προσβολής της φήμης, ιδίως στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ή οικονομική ζημία, περιλαμβανομένης επιχειρηματικής ζημίας και απώλειας εισοδήματος,
- ιβ) καταχώριση σε μαύρη λίστα βάσει τομεακής ή κλαδικής επίσημης ή ανεπίσημης συμφωνίας, που μπορεί να συνεπάγεται ότι το πρόσωπο δεν πρόκειται να βρει θέση εργασίας στον τομέα ή στον κλάδο στο μέλλον,
- ιγ) πρόωρη διακοπή ή ακύρωση σύμβασης για εμπορεύματα ή υπηρεσίες,
- ιδ) ακύρωση άδειας ή έγκρισης,
- ιε) παραπομπή για ψυχιατρική ή ιατρική παρακολούθηση.

Άρθρο 20
Μέτρα στήριξης

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 4 έχουν πρόσβαση, κατά περίπτωση, σε μέτρα στήριξης, ιδίως τα ακόλουθα:
 - α) εύκολη και δωρεάν για το κοινό πρόσβαση σε πλήρεις και ανεξάρτητες πληροφορίες και συμβουλές σχετικά με τις διαδικασίες και τα μέσα έννομης προστασίας που είναι διαθέσιμα για την προστασία έναντι αντιποίνων και τα δικαιώματα του ενδιαφερομένου προσώπου,
 - β) αποτελεσματική συνδρομή από τις αρμόδιες αρχές ενώπιον οποιασδήποτε αρχής που εμπλέκεται στην προστασία τους έναντι αντιποίνων, μεταξύ άλλων, όταν προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο πιστοποίηση του γεγονότος ότι δικαιούνται προστασία δυνάμει της παρούσας οδηγίας και
 - γ) δικαστική αρωγή σε ποινικές υποθέσεις και σε διασυνοριακές διαδικασίες σε αστικές υποθέσεις σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2016/1919 και την οδηγία 2008/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, και, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, δικαστική αρωγή σε περαιτέρω διαδικασίες και νομικές συμβουλές ή άλλη δικαστική συνδρομή.
2. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν μέτρα οικονομικής βοήθειας και στήριξης, συμπεριλαμβανομένης της ψυχολογικής υποστήριξης, σε αναφέροντες στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών.

¹ Οδηγία 2008/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου, για ορισμένα θέματα διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 136 της 24.5.2008, σ. 3).

3. Τα μέτρα στήριξης που αναφέρονται στο παρόν άρθρο μπορεί να παρέχονται, κατά περίπτωση, από κέντρο πληροφοριών ή από ενιαία και σαφώς προσδιορισμένη ανεξάρτητη διοικητική αρχή.

Άρθρο 21

Μέτρα για την προστασία έναντι αντιποίνων

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται ότι τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 4 προστατεύονται έναντι αντιποίνων. Στα εν λόγω μέτρα περιλαμβάνονται ιδίως τα μέτρα που αναφέρονται στις παραγράφους 2 έως 8 του παρόντος άρθρου.
2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 3 παράγραφοι 2 και 3, όταν τα πρόσωπα που αναφέρουν πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις ή προβαίνουν σε δημόσια αποκάλυψη σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, δεν θεωρείται ότι παραβιάζουν κανέναν περιορισμό όσον αφορά την αποκάλυψη πληροφοριών και δεν υπέχουν καμία απολύτως ευθύνη σε σχέση με την εν λόγω αναφορά ή δημόσια αποκάλυψη, εφόσον είχαν βάσιμους λόγους να πιστεύουν ότι η αναφορά ή η δημόσια αποκάλυψη των εν λόγω πληροφοριών ήταν αναγκαία για να αποκαλυφθεί παραβίαση σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.
3. Οι αναφέροντες δεν υπέχουν ευθύνη σε σχέση με την απόκτηση των πληροφοριών ή την πρόσβαση στις πληροφορίες που αναφέρονται ή αποκαλύπτονται δημόσια, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω απόκτηση ή πρόσβαση δεν συνιστά αυτοτελώς ποινικό αδίκημα. Στην περίπτωση που η απόκτηση ή η πρόσβαση συνιστά αυτοτελές ποινικό αδίκημα, η ποινική ευθύνη εξακολουθεί να διέπεται από το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο.

4. Κάθε άλλη πιθανή ευθύνη των αναφερόντων που προκύπτει από πράξεις ή παραλείψεις που δεν σχετίζονται με την αναφορά ή τη δημόσια αποκάλυψη ή που δεν είναι απαραίτητες για την αποκάλυψη παραβίασης σύμφωνα με την παρούσα οδηγία εξακολουθεί να διέπεται από το εφαρμοστέο ενωσιακό ή εθνικό δίκαιο.
5. Στο πλαίσιο διαδικασιών ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρχής σχετικά με βλάβη την οποία υπέστη ο αναφέρων, και με την επιφύλαξη ότι ο αναφέρων αποδεικνύει ότι προέβη σε αναφορά ή σε δημόσια αποκάλυψη και υπέστη βλάβη, τεκμαίρεται ότι η βλάβη έγινε σε αντίποινα για την αναφορά ή τη δημόσια αποκάλυψη. Στις περιπτώσεις αυτές, εναπόκειται στο πρόσωπο που έλαβε το μέτρο που προκάλεσε τη βλάβη να αποδείξει ότι το εν λόγω μέτρο βασίστηκε σε δέοντως αιτιολογημένους λόγους.
6. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 4 έχουν πρόσβαση σε μέσα έννομης προστασίας έναντι των αντιποίνων, κατά περίπτωση, όπως, μεταξύ άλλων, προσωρινά μέτρα εν αναμονή της απόφασης της νομικής διαδικασίας, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.
7. Σε δικαστικές διαδικασίες, μεταξύ άλλων για συκοφαντική δυσφήμιση, προσβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, παραβίαση της υποχρέωσης τήρησης του απορρήτου, παραβίαση των κανόνων για την προστασία δεδομένων, αποκάλυψη εμπορικού απορρήτου, ή για αιτήσεις αποζημίωσης βάσει του ιδιωτικού, του δημόσιου ή του συλλογικού εργατικού δικαίου, τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 4 δεν υπέχουν καμία απολύτως ευθύνη απορρέουσα από αναφορές ή δημόσιες αποκαλύψεις σύμφωνα με την παρούσα οδηγία. Τα εν λόγω πρόσωπα έχουν το δικαίωμα να επικαλεστούν αυτή την αναφορά ή δημόσια αποκάλυψη ώστε να ζητήσουν την απόρριψη της αγωγής, εφόσον είχαν βάσιμους λόγους να πιστεύουν ότι η αναφορά ή η δημόσια αποκάλυψη ήταν αναγκαία για να αποκαλυφθεί παραβίαση σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.

Όταν ένα πρόσωπο αναφέρει ή αποκαλύπτει δημόσια πληροφορίες σχετικά με παραβιάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, και οι εν λόγω πληροφορίες περιλαμβάνουν εμπορικά απόρρητα, και το εν λόγω πρόσωπο πληροί τους όρους της παρούσας οδηγίας, η εν λόγω αναφορά ή δημοσιοποίηση θεωρείται νόμιμη υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 3 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2016/943.

8. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζονται τα ένδικα μέσα και η πλήρης αποζημίωση για τις ζημιές που υφίστανται τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 4 σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 22

Μέτρα για την προστασία των αναφερόμενων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν, σύμφωνα με τον Χάρτη, ότι αναφερόμενοι απολαμβάνουν το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου, καθώς και το τεκμήριο αθωότητας και τα δικαιώματα υπεράσπισης, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος ακρόασης και του δικαιώματος πρόσβασης στον φάκελό τους.
2. Οι αρμόδιες αρχές διασφαλίζουν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ότι η ταυτότητα των αναφερόμενων προστατεύεται καθ' όλη τη διάρκεια ερευνών που κινήθηκαν από την αναφορά ή τη δημόσια αποκάλυψη.
3. Οι κανόνες που ορίζονται στα άρθρα 12, 17 και 18 όσον αφορά την προστασία της ταυτότητας των αναφερόντων εφαρμόζονται επίσης για την προστασία της ταυτότητας των αναφερόμενων.

Άρθρο 23

Κυρώσεις

1. Τα κράτη μέλη προβλέπουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις οι οποίες εφαρμόζονται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που:
 - α) παρεμποδίζουν ή αποπειρώνται να παρεμποδίσουν την υποβολή αναφοράς,
 - β) προβαίνουν σε αντίποινα σε βάρος προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 4,
 - γ) κινούν κακόβουλες διαδικασίες κατά προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 4,
 - δ) παραβαίνουν την υποχρέωση τήρησης του εμπιστευτικού χαρακτήρα της ταυτότητας των αναφερόντων, κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 16.
2. Τα κράτη μέλη προβλέπουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις σε βάρος προσώπων όταν αποδεικνύεται ότι προέβησαν εν γνώσει τους σε ψευδείς αναφορές ή ψευδείς δημόσιες αποκαλύψεις. Τα κράτη μέλη προβλέπουν επίσης μέτρα αποζημίωσης για τις ζημίες που προκαλούνται από τέτοιες αναφορές ή δημόσιες αποκαλύψεις σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 24

Απαγόρευση άρσης δικαιωμάτων και μέσων έννομης προστασίας

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα δικαιώματα και τα μέσα έννομης προστασίας που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία δεν μπορούν να αρθούν ή να περιοριστούν από συμφωνία, πολιτική, μορφή ή όρο απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης συμφωνίας διαιτησίας πριν από διαφορά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 25

Ευνοϊκότερη μεταχείριση και ρήτρα μη υποβάθμισης

1. Τα κράτη μέλη δύνανται να εισάγουν ή να διατηρούν διατάξεις που είναι ευνοϊκότερες για τα δικαιώματα των αναφερόντων σε σχέση με εκείνες που προβλέπονται από την παρούσα οδηγία, με την επιφύλαξη του άρθρου 22 και του άρθρου 23 παράγραφος 2.
2. Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να αποτελέσει λόγο για μείωση του επιπέδου προστασίας το οποίο παρέχεται ήδη από τα κράτη μέλη στους τομείς που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 26

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και μεταβατική περίοδος

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που απαιτούνται για τη συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία έως ... [δύο έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας].
2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, όσον αφορά νομικές οντότητες του ιδιωτικού τομέα με 50 έως 249 εργαζομένους, τα κράτη μέλη έως ...[τέσσερα έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας] θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που απαιτούνται για τη συμμόρφωση προς την υποχρέωση θέσπισης εσωτερικού διαύλου αναφοράς βάσει του άρθρου 8 παράγραφος 3.
3. Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις διατάξεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, αυτές οι διατάξεις περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς αποφασίζεται από τα κράτη μέλη. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Άρθρο 27

Υποβολή εκθέσεων, αξιολόγηση και επανεξέταση

1. Τα κράτη μέλη παρέχουν στην Επιτροπή όλες τις σχετικές πληροφορίες όσον αφορά την υλοποίηση και την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Βάσει των παρεχόμενων πληροφοριών, η Επιτροπή, έως ... [τέσσερα έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας], υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την υλοποίηση και την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.
2. Με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων υποβολής στοιχείων που προβλέπονται από άλλες νομικές πράξεις της Ένωσης, τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή, σε ετήσια βάση, τα ακόλουθα στατιστικά στοιχεία, κατά προτίμηση σε συγκεντρωτική μορφή, σχετικά με τις αναφορές που αναφέρονται στο κεφάλαιο III, εφόσον αυτά διατίθενται σε κεντρικό επίπεδο στο οικείο κράτος μέλος:
 - α) τον αριθμό των αναφορών που παρέλαβαν οι αρμόδιες αρχές,
 - β) τον αριθμό των ερευνών και των διαδικασιών που κινήθηκαν ως αποτέλεσμα των εν λόγω αναφορών και την έκβασή τους και
 - γ) σε περίπτωση που διαπιστώθηκε ζημία, την εκτιμώμενη οικονομική ζημία και τα ποσά που ανακτήθηκαν κατόπιν ερευνών και διαδικασιών σε σχέση με τις καταγγελλόμενες παραβιάσεις.

3. Η Επιτροπή, έως ... [έξι έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας], με βάση την έκθεσή της η οποία υποβάλλεται σύμφωνα με την παράγραφο 1, και τα στατιστικά στοιχεία των κρατών μελών που υποβάλλονται σύμφωνα με την παράγραφο 2, υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αξιολογώντας τον αντίκτυπο της εθνικής νομοθεσίας μεταφοράς της παρούσας οδηγίας. Η έκθεση αξιολογεί τον τρόπο με τον οποίον έχει λειτουργήσει η παρούσα οδηγία και εξετάζει την ανάγκη για επιπρόσθετα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως, τροποποιήσεων με σκοπό την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της παρούσας οδηγίας σε περαιτέρω ενωσιακές πράξεις ή τομείς, ιδίως σχετικά με τη βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος για την προστασία της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων και σχετικά με τις συνθήκες εργασίας.

Επιπλέον της αξιολόγησης που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο, η έκθεση αξιολογεί τον τρόπο με τον οποίον τα κράτη μέλη αξιοποίησαν υφιστάμενους μηχανισμούς συνεργασίας στο πλαίσιο των υποχρεώσεών τους για την παρακολούθηση αναφορών για παραβιάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας και, γενικότερα, τον τρόπο συνεργασίας τους σε περιπτώσεις παραβιάσεων με διασυνοριακή διάσταση.

4. Οι εκθέσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 3 δημοσιοποιούνται από την Επιτροπή και είναι εύκολα προσβάσιμες.

Άρθρο 28
Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 29
Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

...

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Μέρος Ι

- A. Άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i) – δημόσιες συμβάσεις:
1. Διαδικαστικοί κανόνες για δημόσιες συμβάσεις και την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης, για την ανάθεση συμβάσεων στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και για την ανάθεση συμβάσεων φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και για κάθε άλλη σύμβαση όπως ορίζεται στις εξής πράξεις:
- i) οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 1),
 - ii) οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 65),
 - iii) οδηγία 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 243),

- iv) οδηγία 2009/81/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης ορισμένων συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών που συνάπτονται από αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας καθώς και την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/EK και 2004/18/EK (EE L 216 της 20.8.2009, σ. 76).

2. Διαδικασίες επανεξέτασης που ρυθμίζονται από:

- i) την οδηγία 92/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 1992, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων στις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων φορέων οι οποίοι λειτουργούν στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών (EE L 76 της 23.3.1992, σ. 14),
- ii) την οδηγία 89/665/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων περί της εφαρμογής των διαδικασιών προσφυγής στον τομέα της σύναψης συμβάσεων κρατικών προμηθειών και δημοσίων έργων (EE L 395 της 30.12.1989, σ. 33).

- B. Άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ii) – χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, προϊόντα και αγορές και πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας:

Κανόνες για τη θέσπιση κανονιστικού και εποπτικού πλαισίου και για την προστασία των καταναλωτών και των επενδυτών στους τομείς των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και των κεφαλαιαγορών, των τραπεζών, των πιστώσεων, των επενδύσεων, των ασφαλίσεων και των αντασφαλίσεων, των επαγγελματικών ή των ατομικών συνταξιοδοτικών προϊόντων, των χρεογράφων, των επενδυτικών ταμείων, των υπηρεσιών πληρωμών στην Ένωση και των δραστηριοτήτων που απαριθμούνται στο παράρτημα I της οδηγίας 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 338), όπως ορίζεται σε:

- i) την οδηγία 2009/110/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για την ανάληψη, άσκηση και προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος, την τροποποίηση των οδηγιών 2005/60/ΕΚ και 2006/48/ΕΚ και την κατάργηση της οδηγίας 2000/46/ΕΚ (ΕΕ L 267 της 10.10.2009, σ. 7),
- ii) την οδηγία 2011/61/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2011, σχετικά με τους διαχειριστές οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων και για την τροποποίηση των οδηγιών 2003/41/ΕΚ και 2009/65/ΕΚ και των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 (ΕΕ L 174 της 1.7.2011, σ. 1),

- iii) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 236/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2012, για τις ανοικτές πωλήσεις και ορισμένες πτυχές των συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικής αθέτησης (ΕΕ L 86 της 24.3.2012, σ. 1),
- iv) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 345/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2013 σχετικά με τις ευρωπαϊκές εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου (ΕΕ L 115 της 25.4.2013, σ. 1),
- v) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 346/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2013, σχετικά με τα ευρωπαϊκά ταμεία κοινωνικής επιχειρηματικότητας (ΕΕ L 115 της 25.4.2013, σ. 18),
- vi) την οδηγία 2014/17/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις συμβάσεις πίστωσης για καταναλωτές για ακίνητα που προορίζονται για κατοικία και την τροποποίηση των οδηγιών 2008/48/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 (ΕΕ L 60 της 28.2.2014, σ. 34),
- vii) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 537/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, σχετικά με ειδικές απαιτήσεις όσον αφορά τον υποχρεωτικό έλεγχο οντοτήτων δημοσίου συμφέροντος και την κατάργηση της απόφασης 2005/909/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 158 της 27.5.2014, σ. 77),

- viii) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 600/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 84),
- ix) την οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 2002/65/EK, 2009/110/EK και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και την κατάργηση της οδηγίας 2007/64/EK (ΕΕ L 337 της 23.12.2015, σ. 35),
- x) την οδηγία 2004/25/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με τις δημόσιες προσφορές εξαγοράς (ΕΕ L 142 της 30.4.2004, σ. 12),
- xi) την οδηγία 2007/36/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, σχετικά με την άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων από μετόχους εισηγμένων εταιρειών (ΕΕ L 184 της 14.7.2007, σ. 17),
- xii) την οδηγία 2004/109/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 2004, για την εναρμόνιση των προϋποθέσεων διαφάνειας αναφορικά με την πληροφόρηση σχετικά με εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά και για την τροποποίηση της οδηγίας 2001/34/EK (ΕΕ L 390 της 31.12.2004, σ. 38),

- xiii) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, για τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους και τα αρχεία καταγραφής συναλλαγών (ΕΕ L 201 της 27.7.2012, σ. 1),
- xiv) τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/1011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2016, σχετικά με τους δείκτες που χρησιμοποιούνται ως δείκτες αναφοράς σε χρηματοπιστωτικά μέσα και χρηματοπιστωτικές συμβάσεις ή για τη μέτρηση της απόδοσης επενδυτικών κεφαλαίων, και για την τροποποίηση των οδηγιών 2008/48/ΕΚ και 2014/17/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 596/2014 (ΕΕ L 171 της 29.6.2016, σ. 1),
- xv) την οδηγία 2009/138/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριοτήτων ασφάλισης και αντασφάλισης (Φερεγγυότητα II) (ΕΕ L 335, της 17.12.2009, σ. 1),
- xvi) την οδηγία 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων και για την τροποποίηση της οδηγίας 82/891/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών 2001/24/ΕΚ, 2002/47/ΕΚ, 2004/25/ΕΚ, 2005/56/ΕΚ, 2007/36/ΕΚ, 2011/35/ΕΕ, 2012/30/ΕΕ και 2013/36/ΕΕ, καθώς και των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 190),

- xvii) την οδηγία 2002/87/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με τη συμπληρωματική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων επενδύσεων χρηματοπιστωτικού ομίλου ετερογενών δραστηριοτήτων και για την τροποποίηση των οδηγιών του Συμβουλίου 73/239/ΕΟΚ, 79/267/ΕΟΚ, 92/49/ΕΟΚ, 92/96/ΕΟΚ, 93/6/ΕΟΚ και 93/22/ΕΟΚ και των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 98/78/EK και 2000/12/EK (ΕΕ L 35 της 11.2.2003, σ. 1),
- xviii) την οδηγία 2014/49/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 149),
- xix) την οδηγία 97/9/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Μαρτίου 1997, σχετικά με τα συστήματα αποζημίωσης των επενδυτών (ΕΕ L 84 της 26.3.1997, σ. 22),
- xx) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 1).

- Γ. Άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο iii) – ασφάλεια των προϊόντων και συμμόρφωση:
1. Απαιτήσεις ασφαλείας και συμμόρφωσης των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά της Ένωσης όπως ορίζονται και ρυθμίζονται από:
- i) την οδηγία 2001/95/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Δεκεμβρίου 2001, για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων (ΕΕ L 11 της 15.1.2002, σ. 4),
 - ii) την ενωσιακή νομοθεσία εναρμόνισης σε σχέση με τα μεταποιημένα προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων επισήμανσης, εκτός από τα τρόφιμα, τις ζωοτροφές, τα φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη και για κτηνιατρική χρήση, τα ζώα φυτά και ζώα, τα προϊόντα ανθρώπινης προέλευσης και τα προϊόντα φυτών και ζώων που σχετίζονται άμεσα με τη μελλοντική αναπαραγωγή τους, όπως απαριθμούνται στα παραρτήματα I και II του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1020 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Ιουνίου 2019 για την εποπτεία της αγοράς και τη συμμόρφωση των προϊόντων και την τροποποίηση της οδηγίας 2004/42/EK και των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 765/2008 και (ΕΕ) αριθ. 305/2011 (ΕΕ L 169 της 25.6.2019, σ. 1)⁺,
 - iii) την οδηγία 2007/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Σεπτεμβρίου 2007, για τη θέσπιση πλαισίου για την έγκριση των μηχανοκίνητων οχημάτων και των ρυμουλκουμένων τους, και των συστημάτων, κατασκευαστικών στοιχείων και χωριστών τεχνικών μονάδων που προορίζονται για τα οχήματα αυτά (οδηγία-πλαίσιο) (ΕΕ L 263 της 9.10.2007, σ. 1).

⁺ ΕΕ: να εισαχθεί ο αριθμός του κανονισμού που περιέχεται στο PE-CONS 45/19 - 2017/0353 (COD) στο κείμενο καθώς και ο αριθμός, η ημερομηνία και τα στοιχεία δημοσίευσης του εν λόγω κανονισμού στην υποσημείωση.

2. Κανόνες για την κυκλοφορία στην αγορά και χρήση ευαίσθητων και επικίνδυνων προϊόντων, όπως ορίζονται σε:
- i) την οδηγία 2009/43/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Μαΐου 2009, για την απλούστευση των όρων και προϋποθέσεων για τις μεταφορές προϊόντων συνδεδεμένων με τον τομέα της άμυνας εντός της Κοινότητας (EE L 146 της 10.6.2009, σ. 1),
 - ii) την οδηγία 91/477/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1991, σχετικά με τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής όπλων (EE L 256 της 13.9.1991, σ. 51),
 - iii) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 98/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιανουαρίου 2013, σχετικά με την κυκλοφορία στην αγορά και τη χρήση πρόδρομων ουσιών εκρηκτικών υλών (EE L 39 της 9.2.2013, σ. 1).
- Δ. Άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο iv) – ασφάλεια των μεταφορών:
- 1. Απαιτήσεις ασφάλειας στον τομέα των σιδηροδρόμων, όπως ρυθμίζονται από την οδηγία (ΕΕ) 2016/798 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2016, για την ασφάλεια των σιδηροδρόμων (αναδιατύπωση) (EE L 138 της 26.5.2016, σ. 102).
 - 2. Απαιτήσεις ασφάλειας στον τομέα της πολιτικής αεροπορίας, όπως ρυθμίζονται από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 996/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 2010, σχετικά με τη διερεύνηση και την πρόληψη ατυχημάτων και συμβάντων στην πολιτική αεροπορία και την κατάργηση της οδηγίας 94/56/EK (EE L 295 της 12.11.2010, σ. 35).

3. Απαιτήσεις ασφάλειας στον τομέα των οδικών μεταφορών, όπως ρυθμίζονται από:
- i) την οδηγία 2008/96/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τη διαχείριση της ασφάλειας των οδικών υποδομών (EE L 319 της 29.11.2008, σ. 59),
 - ii) την οδηγία 2004/54/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις ασφαλείας για τις σήραγγες του διευρωπαϊκού οδικού δικτύου (EE L 167 της 30.4.2004, σ. 39),
 - iii) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1071/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων όσον αφορά τους όρους που πρέπει να πληρούνται για την άσκηση του επαγγέλματος του οδικού μεταφορέα και για την κατάργηση της οδηγίας 96/26/EK του Συμβουλίου (EE L 300 της 14.11.2009, σ. 51).
4. Απαιτήσεις ασφάλειας στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών, όπως ρυθμίζονται από:
- i) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 391/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με κοινούς κανόνες και πρότυπα για τους οργανισμούς επιθεώρησης και ελέγχου πλοίων (EE L 131 της 28.5.2009, σ. 11),
 - ii) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 392/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την ευθύνη των μεταφορέων που εκτελούν θαλάσσιες μεταφορές επιβατών, σε περίπτωση ατυχήματος (EE L 131 της 28.5.2009, σ. 24),

- iii) την οδηγία 2014/90/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με τον εξοπλισμό πλοίων και για την κατάργηση της οδηγίας 96/98/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 257 της 28.8.2014, σ. 146),
 - iv) την οδηγία 2009/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, για τον καθορισμό των θεμελιωδών αρχών που διέπουν τη διερεύνηση των ατυχημάτων στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών και για την τροποποίηση της οδηγίας 1999/35/ΕΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 2002/59/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 131 της 28.5.2009, σ. 114),
 - v) την οδηγία 2008/106/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για το ελάχιστο επίπεδο εκπαίδευσης των ναυτικών (ΕΕ L 323 της 3.12.2008, σ. 33),
 - vi) την οδηγία 98/41/ΕΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1998, σχετικά με την καταγραφή των ατόμων που ταξιδεύουν με επιβατηγά πλοία που εκτελούν δρομολόγια προς ή από λιμένες των κρατών μελών της Κοινότητας (ΕΕ L 188 της 2.7.1998, σ. 35),
 - vii) την οδηγία 2001/96/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Δεκεμβρίου 2001, σχετικά με τον καθορισμό εναρμονισμένων απαιτήσεων και διαδικασιών για την ασφαλή φόρτωση και εκφόρτωση των φορτηγών πλοίων μεταφοράς φορτίου χύδην (ΕΕ L 13 της 16.1.2002, σ. 9).
5. Απαιτήσεις ασφάλειας, όπως ρυθμίζονται από την οδηγία 2008/68/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 2008, σχετικά με τις εσωτερικές μεταφορές επικίνδυνων εμπορευμάτων (ΕΕ L 260 της 30.9.2008, σ. 13).

- E. Άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ν) – προστασία του περιβάλλοντος:
1. Οποιοδήποτε ποινικό αδίκημα κατά της προστασίας του περιβάλλοντος όπως ρυθμίζεται από την οδηγία 2008/99/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου (ΕΕ L 328 της 6.12.2008, σ. 28) ή οποιαδήποτε παράνομη συμπεριφορά η οποία παραβιάζει τη νομοθεσία που ορίζεται στα παραρτήματα της οδηγίας 2008/99/EK
 2. Κανόνες για περιβάλλον και κλίμα, όπως ορίζονται σε:
 - i) την οδηγία 2003/87/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας και την τροποποίηση της οδηγίας 96/61/EK του Συμβουλίου (ΕΕ L 275 της 25.10.2003, σ. 32),
 - ii) την οδηγία 2009/28/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/EK και 2003/30/EK (ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 16),
 - iii) την οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των οδηγιών 2009/125/EK και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των οδηγιών 2004/8/EK και 2006/32/EK (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 1),

- iv) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, σχετικά με μηχανισμό παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων σχετικά με τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και άλλων πληροφοριών σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο που αφορούν την αλλαγή του κλίματος και την κατάργηση της απόφασης αριθ. 280/2004/ΕΚ (ΕΕ L 165 της 18.6.2013, σ. 13),
- iv) την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 82).

3. Κανόνες για τη βιώσιμη ανάπτυξη και διαχείριση των αποβλήτων, όπως ορίζονται σε:

- i) την οδηγία 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών (ΕΕ L 312 της 22.11.2008, σ. 3),
- ii) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1257/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2013, για την ανακύκλωση των πλοίων και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 και της οδηγίας 2009/16/ΕΚ (ΕΕ L 330 της 10.12.2013, σ. 1),
- iii) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 649/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, σχετικά με τις εξαγωγές και εισαγωγές επικίνδυνων χημικών προϊόντων (ΕΕ L 201 της 27.7.2012, σ. 60).

4. Κανόνες για την ατμοσφαιρική και θαλάσσια ρύπανση και ηχορύπανση, όπως ορίζονται σε:
- i) την οδηγία 1999/94/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1999, για τις πληροφορίες που πρέπει να τίθενται στη διάθεση των καταναλωτών σχετικά με την οικονομία καυσίμου και τις εκπομπές CO₂ όσον αφορά την εμπορία νέων επιβατηγών αυτοκινήτων (ΕΕ L 12 της 18.1.2000, σ. 16),
 - ii) την οδηγία 2001/81/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2001, σχετικά με εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους (ΕΕ L 309 της 27.11.2001, σ. 22),
 - iii) την οδηγία 2002/49/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2002, σχετικά με την αξιολόγηση και τη διαχείριση του περιβαλλοντικού θορύβου (ΕΕ L 189 της 18.7.2002, σ. 12),
 - iv) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 782/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Απριλίου 2003, για την απαγόρευση οργανοκασσιτερικών ενώσεων σε πλοία (ΕΕ L 115 της 9.5.2003, σ. 1),
 - v) την οδηγία 2004/35/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την περιβαλλοντική ευθύνη όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας (ΕΕ L 143 της 30.4.2004, σ. 56),

- vi) την οδηγία 2005/35/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με τη ρύπανση από τα πλοία και τη θέσπιση κυρώσεων για παραβάσεις (ΕΕ L 255 της 30.9.2005, σ. 11),
- vii) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 166/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιανουαρίου 2006, για τη σύσταση ευρωπαϊκού μητρώου έκλυσης και μεταφοράς ρύπων και για την τροποποίηση των οδηγιών 91/689/ΕΟΚ και 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 33 της 4.2.2006, σ. 1),
- viii) την οδηγία 2009/33/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακάς αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών (ΕΕ L 120 της 15.5.2009, σ. 5),
- ix) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 443/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με τα πρότυπα επιδόσεων για τις εκπομπές από τα καινούργια επιβατικά αυτοκίνητα, στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης προσέγγισης της Κοινότητας για τη μείωση των εκπομπών CO₂ από ελαφρά οχήματα (ΕΕ L 140 της 5.6.2009, σ. 1),
- x) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1005/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος (ΕΕ L 286 της 31.10.2009, σ. 1),
- xi) την οδηγία 2009/126/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τη φάση II της ανάκτησης ατμών βενζίνης κατά τη διάρκεια του ανεφοδιασμού μηχανοκίνητων οχημάτων σε πρατήρια καυσίμων (ΕΕ L 285 της 31.10.2009, σ. 36),

- xii) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 510/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2011, σχετικά με τα πρότυπα επιδόσεων για τις εκπομπές από τα καινούργια ελαφρά επαγγελματικά οχήματα όσον αφορά τις εκπομπές, στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης προσέγγισης της Ένωσης για τη μείωση των εκπομπών CO₂ από ελαφρά οχήματα (ΕΕ L 145 της 31.5.2011, σ. 1),
- xiii) την οδηγία 2014/94/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2014, για την ανάπτυξη υποδομών εναλλακτικών καυσίμων (ΕΕ L 307 της 28.10.2014, σ. 1),
- xiv) τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/757 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2015, για την παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων και επαλήθευση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα από θαλάσσιες μεταφορές και για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/16/ΕΚ (ΕΕ L 123 της 19.5.2015, σ. 55),
- xv) την οδηγία (ΕΕ) 2015/2193 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, για τον περιορισμό των εκπομπών ορισμένων ρύπων στην ατμόσφαιρα από μεσαίου μεγέθους μονάδες καύσης (ΕΕ L 313 της 28.11.2015, σ. 1).

5. Κανόνες για την προστασία και διαχείριση των υδάτων και του εδάφους, όπως ορίζονται σε:

- i) την οδηγία 2007/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας (ΕΕ L 288 της 6.11.2007, σ. 27),

- ii) την οδηγία 2008/105/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος στον τομέα της πολιτικής των υδάτων καθώς και σχετικά με την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών του Συμβουλίου 82/176/ΕΟΚ, 83/513/ΕΟΚ, 84/156/ΕΟΚ, 84/491/ΕΟΚ και 86/280/ΕΟΚ και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/60/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 348 της 24.12.2008, σ. 84),
- iii) την οδηγία 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 26 της 28.1.2012, σ. 1).

6. Κανόνες σχετικά με την προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, όπως ορίζονται σε:

- i) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1936/2001 του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 2001, περί ορισμένων μέτρων ελέγχου των δραστηριοτήτων αλιείας των άκρως μεταναστευτικών ειδών ιχθύων (ΕΕ L 263 της 3.10.2001, σ. 1),
- ii) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 812/2004 του Συμβουλίου, της 26ης Απριλίου 2004, για τη θέσπιση μέτρων σχετικά με παρεμπόμποντα αλιεύματα κητοειδών κατά την αλιεία και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 88/98 (ΕΕ L 150 της 30.4.2004, σ. 12),
- iii) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1007/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, περί εμπορίου προϊόντων φώκιας (ΕΕ L 286 της 31.10.2009, σ. 36),

- iv) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 734/2008 του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 2008, για την προστασία ευπαθών θαλάσσιων οικοσυστημάτων της ανοικτής θάλασσας από τις δυσμενείς συνέπειες της χρήσης αλιευτικών εργαλείων βυθού (ΕΕ L 201 της 30.7.2008, σ. 8),
 - v) την οδηγία 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (ΕΕ L 20 της 26.1.2010, σ. 7),
 - vi) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 995/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 2010, για τη θέσπιση των υποχρεώσεων των φορέων εκμετάλλευσης που διαθέτουν ξυλεία και προϊόντα ξυλείας στην αγορά (ΕΕ L 295 της 12.11.2010, σ. 23),
 - vii) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2014, για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών (ΕΕ L 317 της 4.11.2014, σ. 35).
7. Κανόνες για τα χημικά προϊόντα, όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (REACH) και για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων καθώς και για την τροποποίηση της οδηγίας 1999/45/ΕΚ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 793/93 του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1488/94 της Επιτροπής καθώς και της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ του Συμβουλίου και των οδηγιών της Επιτροπής 91/155/ΕΟΚ, 93/67/ΕΟΚ, 93/105/ΕΚ και 2000/21/ΕΚ (ΕΕ L 396 της 30.12.2006, σ. 1).

8. Κανόνες σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα, όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/848 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2018, για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου (ΕΕ L 150 της 14.6.2018, σ. 1).

ΣΤ. Άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο vi) – προστασία από την ακτινοβολία και πυρηνική ασφάλεια

Κανόνες για την πυρηνική ασφάλεια, όπως ορίζονται σε:

- i) την οδηγία 2009/71/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2009, περί θεσπίσεως κοινοτικού πλαισίου για την πυρηνική ασφάλεια πυρηνικών εγκαταστάσεων (ΕΕ L 172 της 2.7.2009, σ. 18),
- ii) την οδηγία 2013/51/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2013, περί θεσπίσεως απαιτήσεων προστασίας της υγείας του πληθυσμού από ραδιενεργές ουσίες που περιέχονται στο νερό ανθρώπινης κατανάλωσης (ΕΕ L 296 της 7.11.2013, σ. 12),
- iii) την οδηγία 2013/59/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 5ης Δεκεμβρίου 2013, για τον καθορισμό βασικών προτύπων ασφαλείας για την προστασία από τους κινδύνους που προκύπτουν από ιοντίζουσες ακτινοβολίες και την κατάργηση των οδηγιών 89/618/Ευρατόμ, 90/641/Ευρατόμ, 96/29/Ευρατόμ, 97/43/Ευρατόμ και 2003/122/Ευρατόμ (ΕΕ L 13 της 17.1.2014, σ. 1),
- iv) την οδηγία 2011/70/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 2011, η οποία θεσπίζει κοινοτικό πλαίσιο για την υπεύθυνη και ασφαλή διαχείριση αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων (ΕΕ L 199 της 2.8.2011, σ. 48),

- v) την οδηγία 2006/117/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2006, σχετικά με την επιτήρηση και τον έλεγχο των αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου (ΕΕ L 337 της 5.12.2006, σ. 21),
- vi) τον κανονισμό (Ευρατόμ) 2016/52 του Συμβουλίου, της 15ης Ιανουαρίου 2016, για τον καθορισμό μέγιστων επιτρεπτών επιπέδων ραδιορρύπανσης των τροφίμων και των ζωοτροφών κατόπιν πυρηνικού ατυχήματος ή άλλου έκτακτου ραδιολογικού συμβάντος και την κατάργηση του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 3954/87 και των κανονισμών της Επιτροπής (Ευρατόμ) αριθ. 944/89 και (Ευρατόμ) αριθ. 770/90 (ΕΕ L 13 της 20.1.2016, σ. 2),
- vii) τον κανονισμό (Ευρατόμ) αριθ. 1493/93 του Συμβουλίου της 8ης Ιουνίου 1993 για τις αποστολές ραδιενεργών ουσιών μεταξύ κρατών μελών (ΕΕ L 148 της 19.6.1993, σ. 1).

Z. Άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο vii) – ασφάλεια των τροφίμων και των ζωοτροφών, υγεία και καλή μεταχείριση των ζώων:

1. Νομοθεσία της Ένωσης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές που διέπεται από τις γενικές αρχές και απαιτήσεις όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (ΕΕ L 31 της 1.2.2002, σ. 1).

2. Υγεία των ζώων, όπως ρυθμίζεται από:

- i) τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/429 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, σχετικά με τις μεταδοτικές νόσους των ζώων και για την τροποποίηση και την κατάργηση ορισμένων πράξεων στον τομέα της υγείας των ζώων («νόμος για την υγεία των ζώων») (ΕΕ L 84 της 31.3.2016, σ. 1),
- ii) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1069/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, περί υγειονομικών κανόνων για ζωικά υποπροϊόντα και παράγωγα προϊόντα που δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1774/2002 (κανονισμός για τα ζωικά υποπροϊόντα) (ΕΕ L 300 της 14.11.2009, σ. 1).

3. Κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την διασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, για την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 999/2001, (ΕΚ) αριθ. 396/2005, (ΕΚ) αριθ. 1069/2009, (ΕΚ) αριθ. 1107/2009, (ΕΕ) αριθ. 1151/2012, (ΕΕ) αριθ. 652/2014, (ΕΕ) 2016/429 και (ΕΕ) 2016/2031, των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1/2005 και (ΕΚ) αριθ. 1099/2009 και των οδηγιών του Συμβουλίου 98/58/ΕΚ, 1999/74/ΕΚ, 2007/43/ΕΚ, 2008/119/ΕΚ και 2008/120/ΕΚ και για την κατάργηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 854/2004 και (ΕΚ) αριθ. 882/2004, των οδηγιών του Συμβουλίου 89/608/ΕΟΚ, 89/662/ΕΟΚ, 90/425/ΕΟΚ, 91/496/ΕΟΚ, 96/23/ΕΚ, 96/93/ΕΚ και 97/78/ΕΚ και της απόφασης 92/438/ΕΟΚ του Συμβουλίου (κανονισμός για τους επίσημους ελέγχους) (ΕΕ L 95 της 7.4.2017, σ. 1).

4. Κανόνες και πρότυπα σχετικά με την προστασία και καλή διαβίωση των ζώων, όπως ορίζονται σε:
- i) την οδηγία 98/58/EΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1998, σχετικά με την προστασία των ζώων στα εκτροφεία (ΕΕ L 221 της 8.8.1998, σ. 23),
 - ii) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1/2005 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2004, για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά και συναφείς δραστηριότητες και για την τροποποίηση των οδηγιών 64/432/ΕΟΚ και 93/119/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1255/97 (ΕΕ L 3 της 5.1.2005, σ. 1),
 - iii) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1099/2009 του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 2009, για την προστασία των ζώων κατά τη θανάτωσή τους (ΕΕ L 303 της 18.11.2009, σ. 1),
 - iv) την οδηγία 1999/22/ΕΚ, της 29ης Μαρτίου 1999, για τη διατήρηση άγριων ζώων στους ζωολογικούς κήπους (ΕΕ L 94 της 9.4.1999, σ. 24),
 - v) την οδηγία 2010/63/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2010, περί προστασίας των ζώων που χρησιμοποιούνται για επιστημονικούς σκοπούς (ΕΕ L 276 της 20.10.2010, σ. 33).

- Η. Άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο viii) – δημόσια υγεία:
1. Μέτρα για τον καθορισμό υψηλών προδιαγραφών ποιότητας και ασφάλειας για τα όργανα και τις ουσίες ανθρώπινης προέλευσης, όπως ρυθμίζονται από:
- i) την οδηγία 2002/98/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιανουαρίου 2003, για τη θέσπιση προτύπων ποιότητας και ασφάλειας για τη συλλογή, τον έλεγχο, την επεξεργασία, την αποθήκευση και τη διανομή ανθρώπινου αίματος και συστατικών του αίματος και για την τροποποίηση της οδηγίας 2001/83/EK (ΕΕ L 33 της 8.2.2003, σ. 30),
 - ii) την οδηγία 2004/23/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, για τη θέσπιση προτύπων ποιότητας και ασφάλειας για τη δωρεά, την προμήθεια, τον έλεγχο, την επεξεργασία, τη συντήρηση, την αποθήκευση και τη διανομή ανθρώπινων ιστών και κυττάρων (ΕΕ L 102 της 7.4.2004, σ. 48),
 - iii) την οδηγία 2010/53/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2010, σχετικά με τα πρότυπα ποιότητας και ασφάλειας των ανθρώπινων οργάνων που προορίζονται για μεταμόσχευση (ΕΕ L 207 της 6.8.2010, σ. 14).
2. Μέτρα για τον καθορισμό υψηλών προδιαγραφών ποιότητας και ασφάλειας για τα φάρμακα και τα τεχνολογικά προϊόντα που προορίζονται για ιατρική χρήση, όπως ρυθμίζονται από:
- i) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 141/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1999, για τα ορφανά φάρμακα (ΕΕ L 18 της 22.1.2000, σ. 1),

- ii) την οδηγία 2001/83/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Νοεμβρίου 2001, περί κοινοτικού κώδικος για τα φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση (EE L 311 της 28.11.2001, σ. 67),
- iii) τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/6 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τα κτηνιατρικά φάρμακα και για την κατάργηση της οδηγίας 2001/82/EK (ΕΕ L 4 της 7.1.2019, σ. 43),
- iv) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 726/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, για τη θέσπιση κοινοτικών διαδικασιών χορήγησης άδειας και εποπτείας όσον αφορά τα φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη και για κτηνιατρική χρήση και για τη σύσταση Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων (ΕΕ L 136 της 30.4.2004, σ. 1),
- v) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1901/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, για τα παιδιατρικά φάρμακα και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1768/92, της οδηγίας 2001/20/EK, της οδηγίας 2001/83/EK και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 726/2004 (ΕΕ L 378 της 27.12.2006, σ. 1),
- vi) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1394/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2007, για τα φάρμακα προηγμένων θεραπειών και για την τροποποίηση της οδηγίας 2001/83/EK και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 726/2004 (ΕΕ L 324 της 10.12.2007, σ. 121),

vii) τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 536/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για τις κλινικές δοκιμές φαρμάκων που προορίζονται για τον άνθρωπο και για την κατάργηση της οδηγίας 2001/20/ΕΚ (ΕΕ L 158 της 27.5.2014, σ. 1).

3. Δικαιώματα των ασθενών, όπως ρυθμίζονται από την οδηγία 2011/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2011, περί εφαρμογής των δικαιωμάτων των ασθενών στο πλαίσιο της διασυνοριακής υγειονομικής περίθαλψης (ΕΕ L 88 της 4.4.2011, σ. 45).

4. Κατασκευή, παρουσίαση και πώληση προϊόντων καπνού και συναφών προϊόντων, όπως ρυθμίζονται από την οδηγία 2014/40/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την κατασκευή, την παρουσίαση και την πώληση προϊόντων καπνού και συναφών προϊόντων και την κατάργηση της οδηγίας 2001/37/ΕΚ (ΕΕ L 127 της 29.4.2014, σ. 1).

Θ. Άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ix) – προστασία των καταναλωτών:

Δικαιώματα των καταναλωτών και προστασία των καταναλωτών, όπως ρυθμίζονται από:

i) την οδηγία 98/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 1998, περί της προστασίας των καταναλωτών όσον αφορά την αναγραφή των τιμών των προϊόντων που προσφέρονται στους καταναλωτές (ΕΕ L 80 της 18.3.1998, σ. 27),

ii) την οδηγία (ΕΕ) 2019/770 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών υπηρεσιών (ΕΕ L 136 της 22.5.2019, σ. 1),

- iii) την οδηγία (ΕΕ) 2019/771 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για τις πωλήσεις αγαθών, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2394 και της οδηγίας 2009/22/ΕΚ, και την κατάργηση της οδηγίας 1999/44/ΕΚ (ΕΕ L 136 της 22.5.2019, σ. 28),
- iv) την οδηγία 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες πτυχές της πώλησης και των εγγυήσεων καταναλωτικών αγαθών (ΕΕ L 171 της 7.7.1999, σ. 12),
- v) την οδηγία 2002/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2002, σχετικά με την εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών προς τους καταναλωτές και την τροποποίηση των οδηγιών 90/619/ΕΟΚ του Συμβουλίου, 97/7/ΕΚ και 98/27/ΕΚ (ΕΕ L 271 της 9.10.2002, σ. 16),
- vi) την οδηγία 2005/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2005, για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά και για την τροποποίηση της οδηγίας 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών 97/7/ΕΚ, 98/27/ΕΚ, 2002/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου («Οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές») (ΕΕ L 149 της 11.6.2005, σ. 22),
- vii) την οδηγία 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου, ΕΕ L 133 της 22.5.2008, σ. 66),

- viii) την οδηγία 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών, την τροποποίηση της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 304 της 22.11.2011, σ. 64),
- ix) την οδηγία 2014/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, για τη συγκρισιμότητα των τελών που συνδέονται με λογαριασμούς πληρωμών, την αλλαγή λογαριασμού πληρωμών και την πρόσβαση σε λογαριασμούς πληρωμών με βασικά χαρακτηριστικά (ΕΕ L 257 της 28.8.2014, σ. 214).

I. Άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο x) – προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, και ασφάλεια συστημάτων δικτύου και πληροφοριών:

- i) οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (ΕΕ L 201 της 31.7.2002, σ. 37),
- ii) κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1),
- iii) οδηγία (ΕΕ) 2016/1148 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Ιουλίου 2016, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο ασφάλειας συστημάτων δικτύου και πληροφοριών σε ολόκληρη την Ένωση (ΕΕ L 194 της 19.7.2016, σ. 1).

Μέρος II

Το άρθρο 3 παράγραφος 1 αναφέρεται στην παρακάτω νομοθεσία της Ένωσης:

A. Άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ii) – χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, προϊόντα και αγορές και πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας:

1. Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες:

- i) οδηγία 2009/65/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) (ΕΕ L 302 της 17.11.2009, σ. 32),
- ii) οδηγία (ΕΕ) 2016/2341 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2016, για τις δραστηριότητες και την εποπτεία των ιδρυμάτων επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών (ΙΕΣΠ) (ΕΕ L 354 της 23.12.2016, σ. 37),
- iii) οδηγία 2006/43/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 2006, για τους υποχρεωτικούς ελέγχους των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών, για την τροποποίηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 84/253/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 157 της 9.6.2006, σ. 87),

- iv) κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για την κατάχρηση της αγοράς (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς) και την κατάργηση της οδηγίας 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των οδηγιών της Επιτροπής 2003/124/ΕΚ, 2003/125/ΕΚ και 2004/72/ΕΚ (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 1),
- v) οδηγία 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ (ΕΕ L 176 της 27.6.2013, σ. 338),
- vi) οδηγία 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την τροποποίηση της οδηγίας 2002/92/ΕΚ και της οδηγίας 2011/61/ΕΕ (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 349),
- vii) κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 909/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, σχετικά με τη βελτίωση του διακανονισμού αξιολογίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κεντρικά αποθετήρια τίτλων και για την τροποποίηση των οδηγιών 98/26/ΕΚ και 2014/65/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 236/2012 (ΕΕ L 257 της 28.8.2014, σ. 1),
- viii) κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1286/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με τα έγγραφα βασικών πληροφοριών που αφορούν συσκευασμένα επενδυτικά προϊόντα για ιδιώτες επενδυτές και επενδυτικά προϊόντα βασιζόμενα σε ασφάλιση (PRIIP) (ΕΕ L 352 της 9.12.2014, σ. 1),

- ix) κανονισμός (ΕΕ) 2015/2365 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, περί διαφάνειας των συναλλαγών χρηματοδότησης τίτλων και επαναχρησιμοποίησης, και περί τροποποίησης του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ L 337 της 23.12.2015, σ. 1),
- x) οδηγία (ΕΕ) 2016/97 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιανουαρίου 2016, σχετικά με τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων (ΕΕ L 26 της 2.2.2016, σ. 19),
- xi) κανονισμός (ΕΕ) 2017/1129 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2017, σχετικά με το ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή κατά την εισαγωγή κινητών αξιών προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά και την κατάργηση της οδηγίας 2003/71/ΕΚ (ΕΕ L 168 της 30.6.2017, σ. 12).

2. Πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας:

- i) οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 73),
- ii) κανονισμός (ΕΕ) 2015/847 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, περί στοιχείων που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών και περί κατάργησης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1781/2006 (ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 1).

Β. Άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο iv) – ασφάλεια των μεταφορών:

- i) κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 376/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, για την αναφορά, ανάλυση και παρακολούθηση περιστατικών στην πολιτική αεροπορία, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 996/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 2003/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των κανονισμών της Επιτροπής (ΕΚ) αριθ. 1321/2007 και (ΕΚ) αριθ. 1330/2007 (ΕΕ L 122 της 24.4.2014, σ. 18),
- ii) οδηγία 2013/54/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2013, σχετικά με ορισμένες υποχρεώσεις του κράτους σημαίας για τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις και την εφαρμογή της σύμβασης Ναυτικής Εργασίας, 2006 (ΕΕ L 329 της 10.12.2013, σ. 1),
- iii) οδηγία 2009/16/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με τον έλεγχο των πλοίων από το κράτος λιμένα (ΕΕ L 131 της 28.5.2009, σ. 57).

Γ. Άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο v) – προστασία του περιβάλλοντος:

- i) οδηγία 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 2013, για την ασφάλεια των υπεράκτιων εργασιών πετρελαίου και φυσικού αερίου και την τροποποίηση της οδηγίας 2004/35/ΕΚ (ΕΕ L 178 της 28.6.2013, σ. 66).